

Analýza konkurenceschopnosti a resilience vybraných evropských ekonomik

Pavína Koblihová

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav ekonomie

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Pavčina Koblihová**
Osobní číslo: **M20112**
Studijní program: **B0413A050024 Ekonomika a management**
Specializace: **Ekonomika a management podniku**
Forma studia: **Prezenční**
Téma práce: **Analýza konkurenceschopnosti a resilience vybraných evropských ekonomik**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Vypracujte literární rešerši zaměřenou na oblast vývoje ekonomických cyklů a vybraných faktorů konkurenceschopnosti.

II. Praktická část

- Analyzujte vývoj ekonomických cyklů ovlivňující jednotlivé faktory konkurenceschopnosti vybraných ekonomik.
- Navrhněte doporučení pro zvýšení konkurenceschopnosti vybraných ekonomik.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

CZESANÝ, Slavoj. *Ekonomický cyklus, hospodářská politika a bohatství zemí*. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-802-451-863-3.
JONES, Charles I. *Macroeconomics*. Fifth edition. New York: W.W. Norton & Company, 2021. ISBN 978-0-393-41733-3.
JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 4., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3635-3.
SCHILLER, Bradley R. a GEBHARDT, Karen. *Essentials of economics*. Eleventh edition. New York: McGraw-Hill Education, 2020. ISBN 978-1-260-22533-4.
SOUKUP, Jindřich. *Makroekonomie*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2022. ISBN 978-80-7261-537-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Mikeska, Ph.D.**
Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce: **5. února 2024**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

---

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

---

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 5. února 2024

**PROHLÁŠENÍ AUTORA
BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE**

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s příjímání-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení: .....

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce analyzuje faktory konkurenceschopnosti a resilience ekonomik České republiky, Spojeného království, Švýcarska a Řecka. V teoretické části byla provedena literární rešerše zaměřená na oblast vývoje ekonomických cyklů a vybraných faktorů konkurenceschopnosti, mezi které lze zařadit HDP, inflaci, nezaměstnanost, platební bilanci a státní dluh. Dále byl vysvětlen hospodářský cyklus, jeho fáze a členění. Poslední segment teoretické části se zabíral magickým čtyřúhelníkem, Phillipsovou křivkou a Okunovým zákonem. Praktická část se věnovala analýze ekonomických cyklů vybraných makroekonomických indikátorů, faktorům konkurenceschopnosti a analýze vývoje ekonomik prostřednictvím magického čtyřúhelníku. Vývoj ekonomických cyklů byl zobrazen graficky v období od roku 1993 do roku 2022. Nakonec byly formulovány doporučení směřující ke zvýšení konkurenceschopnosti vybraných evropských ekonomik.

Klíčová slova: konkurenceschopnost, ekonomický cyklus, Česká republika, Spojené království, Švýcarsko, Řecko

ABSTRACT

The bachelor thesis analyzes the factors of competitiveness and resilience of the economies of the Czech Republic, the United Kingdom, Switzerland, and Greece. The theoretical part included a literature review focused on the development of economic cycles and selected competitiveness factors, including GDP, inflation, unemployment, balance of payments, and government debt. Furthermore, the economic cycle, its phases, and classification were explained. The last segment of the theoretical part dealt with the Phillips curve and Okun's law. The practical part focused on analyzing the economic cycles of selected macroeconomic indicators, competitiveness factors, and the analysis of economic development through the magic square. The development of economic cycles was graphically displayed for the period from 1993 to 2022. Finally, recommendations were formulated aimed at increasing the competitiveness of selected European economies.

Keywords: competitiveness, economic cycle, Czech Republic, United Kingdom, Switzerland, Greece

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Ing. Martinu Mikeskovi Ph.D. za vstřícný přístup, cenné rady a připomínky, které mi při zpracování práce poskytoval. Dále bych chtěla poděkovat rodině, přátelům a partnerovi za pevné nervy a podporu během mého studia.

„Snažte se dělat věci nejlépe na světě a svět si vyšlape cestičku k Vaším dveřím.“

– *Tomáš Baťa*

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 MAKROEKONOMIE A MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE	13
2 KONKURENCESCHOPNOST A JEJÍ FAKTORY	15
2.1 HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT.....	16
2.1.1 Metody výpočtu HDP.....	16
2.1.2 Nominální a reálný HDP.....	18
2.2 INFLACE.....	18
2.2.1 Měření inflace.....	19
2.2.2 Formy inflace.....	20
2.2.3 Důsledky inflace.....	21
2.3 NEZAMĚSTNANOST.....	21
2.3.1 Míra nezaměstnanosti.....	21
2.3.2 Struktura nezaměstnanosti.....	22
2.3.3 Typy nezaměstnanosti.....	23
2.4 PLATEBNÍ BILANCE.....	24
2.4.1 Struktura platební bilance.....	25
2.5 STÁTNÍ DLUH.....	26
3 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	27
3.1 FÁZE HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU.....	27
3.1.1 Expanze.....	28
3.1.2 Vrchol.....	28
3.1.3 Kontrakce.....	29
3.1.4 Dno.....	29
3.2 TYPY EKONOMICKÝCH CYKLŮ.....	30
3.2.1 Typy ekonomických cyklů dle délky trvání.....	31
3.2.2 Typy ekonomických cyklů dle tvaru.....	32
4 MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK	33
4.1 PHILLIPSOVA KŘIVKA.....	35
4.2 OKUNŮV ZÁKON.....	37
5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI	39
II PRAKTICKÁ ČÁST	40
6 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ	41
6.1 ČESKÁ REPUBLIKA.....	41
6.2 SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ.....	42

6.3	ŠVÝCARSKO	43
6.4	ŘECKO.....	44
7	ANALÝZA EKONOMIK ČESKÉ REPUBLIKY, SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ, ŠVÝCARSKA A ŘECKA	45
7.1	ANALÝZA EKONOMIKY ČESKÉ REPUBLIKY	45
7.1.1	Vývoj inflace v České republice	45
7.1.2	Vývoj celkové nezaměstnanosti v České republice	47
7.1.3	Vývoj HDP v České republice	48
7.1.4	Státní dluh České republiky	50
7.1.5	Magický čtyřúhelník České republiky	52
7.2	ANALÝZA EKONOMIKY SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ.....	53
7.2.1	Vývoj inflace ve Spojeném království	53
7.2.2	Vývoj celkové nezaměstnanosti ve Spojeném království	54
7.2.3	Vývoj HDP ve Spojeném království	55
7.2.4	Státní dluh Spojeného království	57
7.2.5	Magický čtyřúhelník Spojeného království	58
7.3	ANALÝZA EKONOMIKY ŠVÝCARSKA	59
7.3.1	Vývoj inflace ve Švýcarsku	59
7.3.2	Vývoj celkové nezaměstnanosti ve Švýcarsku	60
7.3.3	Vývoj HDP ve Švýcarsku	61
7.3.4	Státní dluh Švýcarska	63
7.3.5	Magický čtyřúhelník Švýcarska	64
7.4	ANALÝZA EKONOMIKY ŘECKA.....	65
7.4.1	Vývoj inflace v Řecku.....	65
7.4.2	Vývoj celkové nezaměstnanosti v Řecku.....	66
7.4.3	Vývoj HDP v Řecku.....	67
7.4.4	Státní dluh Řecka	69
7.4.5	Magický čtyřúhelník Řecka	71
7.5	ANALÝZA DALŠÍCH FAKTORŮ KONKURENCESCHOPNOSTI VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ	72
7.5.1	Platební bilance	72
7.5.2	Obchod se zbožím a službami.....	73
7.5.3	Přímé zahraniční investice	75
7.5.4	Produktivita práce	77
8	NÁVRHY NA POSÍLENÍ FAKTORŮ KONKURENCESCHOPNOSTI VYBRANÝCH EVROPSKÝCH EKONOMIK	78
8.1	ČESKÁ REPUBLIKA	78
8.2	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	79
8.3	ŠVÝCARSKO	79
8.4	ŘECKO.....	80
	ZÁVĚR	81
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	82

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	89
SEZNAM OBRÁZKŮ	90
SEZNAM TABULEK.....	91
SEZNAM GRAFŮ	92
SEZNAM PŘÍLOH.....	93

ÚVOD

Téma bakalářské práce zaměřující se na oblast makroekonomie si autor zvolil, protože je klíčové pro porozumění toho, jak funguje ekonomika a jakou má schopnost konkurovat na mezinárodní úrovni. V globálním ekonomickém prostředí dochází k neustálým změnám. Pochopení makroekonomických souvislostí je klíčové pro pochopení principů konkurence a resilience národních ekonomik v globálním ekonomickém prostředí.

Teoretická část práce je rozčleněna do pěti hlavních kapitol. První kapitola se věnuje makroekonomii a makroekonomickým ukazatelům. Druhá kapitola se zaměřuje na konkurenceschopnost a popis jejich jednotlivých faktorů. Zabývá se hrubým domácím produktem, inflací, nezaměstnaností, platební bilancí a státním dluhem. Třetí kapitola je věnována problematice hospodářského cyklu zahrnující charakteristiku jeho jednotlivých fází, členění cyklů podle jejich tvaru a podle délky trvání. Čtvrtá kapitola je věnována magickému čtyřúhelníku a s ním související Phillipsově křivce a Okunovu zákonu. Poslední kapitola je zaměřena na shrnutí teoretické části práce.

V praktické části jsou nejprve charakterizovány ekonomiky vybraných zemí. Na základě dat z The world bank a OECD jsou sestaveny grafy od roku 1993 do roku 2022. S použitím získaných dat je zobrazen vývoj ekonomických cyklů a magických čtyřúhelníků v průběhu let. Následně na základě provedených analýz autor navrhne doporučení pro posílení vybraných faktorů konkurenceschopnosti zkoumaných ekonomik.

Pro analytickou část této práce byly vybrány ekonomiky České republiky, Spojeného království, Švýcarska a Řecka, a to z několika důvodů. Tyto země představují různé ekonomické modely a přístupy. Ekonomika České republiky se řadí mezi tradiční průmyslové ekonomiky. Spojené království dominuje v oblasti financí, finančních sektorů a služeb. Švýcarsko má jednu z nejnávštěvnějších ekonomik na světě. A Řecko lze zařadit mezi země s nejproblémovější ekonomikou. Vybrané země se rozkládají na různých částech evropského kontinentu s různou historií a s různými sociálně – ekonomickými podmínkami. Jejich výběr umožňuje zkoumat, jak se různé politiky a opatření projevují v praxi a jak mohou ovlivnit ekonomický vývoj v globálním měřítku.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním záměrem bakalářské práce bude analyzovat vývoj ekonomických cyklů ovlivňujících jednotlivé faktory konkurenceschopnosti a navrhnout doporučení pro zvýšení konkurenceschopnosti vybraných ekonomik.

Náplní první části práce bude vypracovat literární rešerši, která bude zaměřena na oblast vývoje ekonomických cyklů a vybraných faktorů konkurenceschopnosti. Konkrétně se bude jednat o hrubý domácí produkt, inflaci, nezaměstnanost, platební bilanci a státní dluh.

Náplní druhé části práce bude analýza vývoje ekonomických cyklů a magického čtyřúhelníku. Vybrané ukazatele budou posouzeny prostřednictvím grafů v časovém období od roku 1993 až do roku 2022. Podle výsledků analýz časových řad vybraných makroekonomických veličin budou navržena doporučení pro posílení faktorů konkurenceschopnosti zkoumaných ekonomik.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MAKROEKONOMIE A MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE

Jones (2021, s. 5) popisuje, že makroekonomie se zabývá analýzou skupin lidí a podniků a jejich vzájemného působení na trzích, což ovlivňuje celkovou ekonomickou činnost v dané zemi nebo oblasti. Druhá hlavní oblast ekonomie, mikroekonomie, se specializuje na zkoumání jednotlivých osob, podniků nebo trhu.

Arnold a kol. (2023, s. 19) konstatují, že makroekonomie jakožto jedna ze dvou významných oblastí ekonomie se věnuje lidskému chování a volbám ve vztahu k vysoce agregovaným trhům (jako jsou trhy zboží a služeb) nebo k ekonomice jako celku. Makroekonomie pojednává o cenové hladině, také se zabývá agregátní či celkovou poptávkou po zboží a službách.

Dle Jurečky, Macháčka a kol. (2023, s. 17–18) se makroekonomie zabývá ekonomikou jako celkem. Tato disciplína má své kořeny v mikroekonomii. Za každou makroekonomickou veličinou je tedy nutné rozpoznat mnoho mikroekonomických událostí.

Soukup a kol. (2022, s. 20) konstatují, že se makroekonomie soustředí na podstatné oblasti jako jsou:

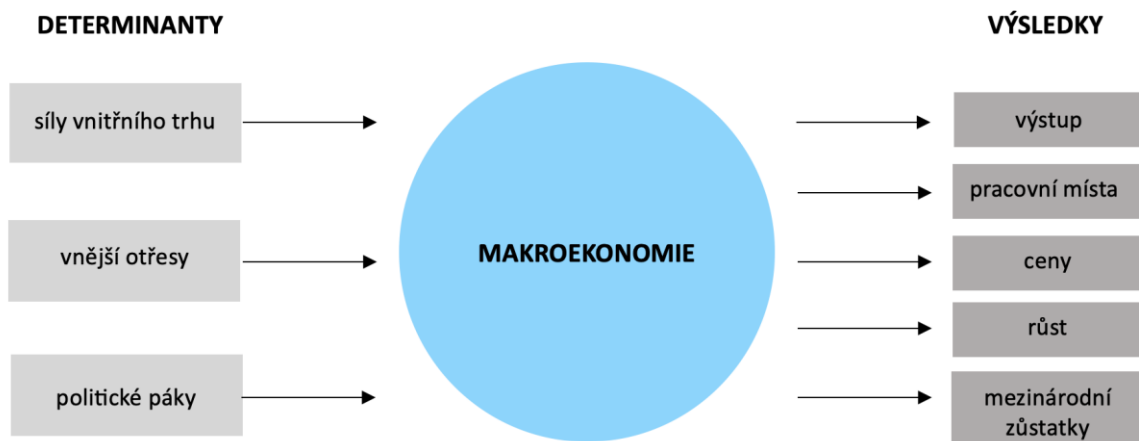
- **Produkce** – množství výrobků a služeb vyprodukovaných v dané zemi, spojené s příjmem a jeho distribucí.
- **Ceny** – způsob vyhodnocení souhrnné úrovně cen a její vliv na účastníky ekonomiky.
- **Trh práce** – množství zaměstnanců a podnikatelů pracujících v ekonomice během určité časové periody a velikost jejich platu.
- **Ekonomické vztahy se zahraničím** – faktory ovlivňující objem obchodu s produkty, službami a toky finančních prostředků mezi ČR a ostatními zeměmi.
- **Hospodářská politika státu**

Prostřednictvím makroekonomických agregátů lze měřit rozsah ekonomické činnosti země. Makroekonomické agregáty označují sumární veličiny národního hospodářství, které se od počátku 30. let 20. století používají k měření rozsahu ekonomické aktivity v jednotlivých zemích. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 26)

Schiller a Gebhardt (2020, s. 211) uvádí, že makroekonomie má složitou strukturu, která obsahuje všechny různé druhy makroekonomických aktivit. Hlavními měřítky makroekonomické výkonnosti jsou hrubý domácí produkt, nezaměstnanost a inflace.

Na Obrázku č. 1 lze vidět, že na pravé straně jsou shromážděny primární výsledky makroekonomie. Mezi ně lze zařadit výstupy, pracovní místa, ceny, růst a mezinárodní bilanci. Makroekonomické výsledky určují ekonomický blahobyt naší země. Jak již bylo zmíněno, makroekonomickou výkonnost lze měřit pomocí reálného růstu HDP, mírou nezaměstnanosti a mírou inflace. Nyní je k tomuto seznamu přidáno mezinárodní měřítko – bilance v obchodních a peněžních vztazích se zbytkem světa. (Schiller a Gebhardt, 2020, s. 234)

Na levé straně Obrázku č. 1 jsou zaznamenány makroekonomické determinanty. Tyto determinanty zahrnují síly vnitřního trhu (např. růst populace, výdajové vzorce a inovace), vnější otřesy (války, přírodní katastrofy a teroristické útoky) a politické páky (změny úrokových sazeb). (Schiller a Gebhardt, 2020, s. 234)

Obrázek 1 Determinanty a výstupy makroekonomie (vlastní zpracování dle Schillera a Gebhardtové, 2020, s. 234)

2 KONKURENCESCHOPNOST A JEJÍ FAKTORY

V posledních letech se stala otázka konkurenceschopnosti předmětem mnoha ekonomických analýz. Při provádění empirických studií se často lze setkat s obtížemi definovat konkurenceschopnost z důvodu rozmanitých přístupů k jejímu chápání. Konkurenceschopnost je bezpochyby jedním z často používaných pojmů v různých situacích, což však neznamená, že by byl její význam jednoznačný a všeobecně platný. Přestože se tento pojem často používá, málokdo dokáže přesně vymežit obsah pojmu konkurenceschopnost. Proto se konkurenceschopnost často stává obecně rozšířeným pojmem. (Melecký a Staníčková, 2015, s. 118)

Jeden z nejzákladnějších a metodologicky pravděpodobně nejpropracovanějších přístupů spočívá v definování konkurenceschopnosti na mikroekonomické úrovni, tedy v rámci firmy. Avšak ani zde nelze hovořit o něčem naprosto jednoznačném. I když lze obecně konkurenceschopnost definovat jako schopnost úspěšného působení na trzích, objevují se potíže při pokusu o přesnější určení této úspěšnosti nebo při snaze se tomuto kritériu vyhnout. (Melecký a Staníčková, 2015, s. 119)

Pravděpodobně nejdiskutovanější oblastí, kde lze zkoumat konkurenceschopnost, je makroekonomická rovina, tedy rovina jednotlivých národních ekonomik. Konkurenceschopnost států představuje relativně nové téma, které se v posledních třech desetiletích stává středem pozornosti světové ekonomiky. Tento jev je pravděpodobně spojen s proměnami v globální ekonomice, kdy proces globalizace přispívá k určitému zdůraznění konkurence mezi jednotlivými zeměmi a makroregiony a zvyšuje nároky na jejich konkurenceschopnost. (Melecký a Staníčková, 2015, s. 121)

Slaný a kol. (2006, s. 19) popisují, že zdrojem konkurenceschopnosti je konkurenční výhoda. Konkrétně znamená potenciální prospěch, který může subjekt dosáhnout v rámci konkurence díky existenci specifických charakteristik, které daný subjekt vlastní. Tyto charakteristiky jsou nazývány konkurenčními charakteristikami. Je důležité upozornit, že pouze a jedině konkurenční charakteristiky jsou „ve vlastnictví“ daného subjektu, konkurenční výhoda ne. Konkurenceschopnost je možno následně chápat jako konkurenční výkonnost, která vyplývá z konkurenční výhody. Je to opět výsledek konkurenčního procesu a vyrůstá z interakcí mezi konkurenčními firmami a zeměmi v daném tržním prostředí.

Slaný a kol. (2008, s. 16) uvádí, že v ekonomické literatuře existuje mnoho přístupů k otázce konkurenceschopnosti. Tato studie se opírá o předpoklad, že konkurenceschopnost znamená schopnost ekonomiky dosahovat trvalého ekonomického růstu. Prvky, které určují dlouhodobý ekonomický růst, jsou také faktory ovlivňující konkurenceschopnost ekonomiky. Podle ekonomické teorie je možno rozdělit faktory, které ovlivňují ekonomický růst do tří skupin. A to konkrétně na oblast pracovní síly (do které lze zařadit trh práce, sociální politiku, demografický vývoj a migraci), oblast zásoby kapitálu (kam lze zařadit kapitálový trh, monetární politiku a fiskální politiku) a jako poslední oblast produktivity (kam lze zahrnout politický vývoj, regulaci, strukturální politiku a mezinárodní obchod).

2.1 Hrubý domácí produkt

Hlavním ukazatelem ekonomického stavu je označován hrubý domácí produkt, zkráceně HDP. Hrubý domácí produkt je definován jako tržní hodnota veškerého zboží a služeb celkově vyrobených v ekonomice během určitého časového období. (Jones, 2021, s. 19)

Spotřeba fixního kapitálu nemusí být ve všech případech zahrnuta do hrubého domácího produktu. V takovém případě se jedná o „čistý domácí produkt“. (Pošta, 2018, s. 3)

HDP je definovaný jako součet hodnoty všech produktů a služeb vyprodukovaných v konkrétní zemi pomocí výrobních faktorů. Tři hlavní výrobní faktory jsou půda, práce a kapitál. Dalším ukazatelem je hrubý národní produkt (HNP). HNP představuje tržní hodnotu všech konečných výrobků a služeb vytvořených v určitém období prostřednictvím výrobních faktorů vlastněných občany této země, bez ohledu na místo výroby výstupu. (Case a kolektiv, 2020, s. 133)

2.1.1 Metody výpočtu HDP

Jsou definovány tři přístupy k vyhodnocení hrubého domácího produktu. Jedná se o výdajovou metodu, výrobní metodu a důchodovou metodu. Statistické úřady používají pro vyhodnocení HDP systém národního účetnictví, který má za úkol poskytovat ucelené informace o vývoji ekonomiky. (Soukup a kolektiv, 2022, s. 21)

Výdajová (neboli spotřební) metoda je hlavním prostředkem pro zjištění HDP. Opírá se o použití výstupů ekonomiky u subjektů, které nakupují jednotlivé části HDP. Výdajová metoda agreguje výdaje na pořízení definitivních ekonomických statků v celé ekonomice. (Vlček, 2016, s. 290–291)

Výdajová metoda je definována třemi základními prvky, mezi které lze zařadit náklady na konečnou spotřebu, produkci hrubého kapitálu a zůstatek zahraničního obchodu. (Soukup a kolektiv, 2022, s. 21)

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 30) předkládají vzorec výpočtu výdajové metody:

$$HDP = C + I + G + NX,$$

kde: C je výdaje domácností,

I jsou hrubé soukromé investice,

G jsou vládní výdaje na nákup produktů a služeb,

NX je čistý export.

Výdaje domácností obsahují pořízení krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých spotřebních výrobků a služeb. Hrubé soukromé investice se dále dělí na hrubé fixní investice financované firmami nebo domácnostmi, a změnu množství zásob. Nákupy produktů a služeb vládou lze chápat jako běžné výdaje a investiční výdaje. Čistý export je rozdíl mezi dovozem a vývozem. (Soukup a kol., 2022, s. 21)

Výrobní (neboli produkční) metoda je hodnota HDP vyjádřena sumou hrubé přidané hodnoty (i s odpisy) a hodnotou nepřímých daní snížených o dotace. Hrubá přidaná hodnota je vyjádřena jako rozdíl hodnoty celkové produkce a mezispotřeby. Hrubá přidaná hodnota se dále dělí do různých odvětvích ekonomiky (např. průmysl, zemědělství, obchod a finanční služby). (Soukup a kol., 2022, s. 22)

Czesaný a Johnson (2012, s. 16) uvádí, že mezi nejdůležitější ukazatele produkce lze zařadit mezispotřebu a hrubou přidanou hodnotu (HPH).

Důchodová (neboli příjmová) metoda výpočtu HDP spočívá v součtu příjmů, které vycházejí z vlastnictví výrobních faktorů použitých k tvorbě HDP. Důchody neboli příjmy se projevují jako mzdy, úroky, zisky, renty a příjmy ze samozaměstnání. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 33)

2.1.2 Nominální a reálný HDP

Hrubý domácí produkt je definován v tržních (kupních) cenách, tzn. ceny obsahující i nepřímé daně, jako je DPH a spotřební daně. (Soukup a kol., 2022, s. 23)

- **Nominální HDP** neboli HDP v běžných cenách ($HDP_{b.c}$) je definován vždy pro konkrétní rok v kupních cenách tohoto stejného roku. (Soukup a kol., 2022, s. 23) Zvýšení nominálního HDP může být výsledkem růstu cenové hladiny nebo nárůstem produkce. Ke zvýšení nominálního HDP může dojít i v případě, že množství zboží a služeb klesá. (Schiller a Gebhardt, 2020, s. 313)
- **Reálný HDP** je definován ve stálých cenách určitého výchozího roku ($HDP_{s.c.}$). Je možno ho získat vyloučením změny cen. V případě, že je sledován vývoj reálného HDP v časovém úseku je determinován pouze změnou fyzického množství fiskálních produktů a služeb. (Soukup a kol., 2022, s. 24)

2.2 Inflace

Vlček (2016, s. 424) uvádí, že se inflace vyznačuje přetrvávajícím vzestupem cenové úrovně ekonomických produktů a výrobních faktorů. Ceny stanovené trhem se v průběhu období mění. Fluktuace cen nemusí být u různých produktů stejná. Kolísání cenové úrovně je nestabilní z čehož plyne, že nemusí růst všechny ceny. Některé ceny setrvávají stabilní nebo se dokonce snižují, avšak během inflace ceny průměrně stoupají.

Dle Jurečky, Macháčka a kol. (2023, s. 132) inflace představuje vnější faktor nestability v ekonomice. Je vyjádřena nárůstem cenové úrovně vedoucí k oslabení kupní hodnoty peněz. Mezi změnou kupní hodnoty peněz a vývojem úrovně cen je nepřímá úměra.

Deflace je protipólem inflace a znamená pokles cen. Deflace je dnes vzácný jev a obvykle se vyskytuje pouze v obdobích hlubokých ekonomických depresí. (Holman, 2016, s. 527) Deflace může do ekonomiky proniknout neočekávaně rychle. (Czesaný a Johnson, 2012, s. 90) Pokud inflace probíhá a její tempo klesá bývá označována jako desinflace. (Holman, 2016, s. 527)

2.2.1 Měření inflace

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 133) uvádí, že k posouzení změn cenové hladiny se využívají cenové indexy. Mezi nejčastěji používané patří:

- **Index spotřebitelských cen (CPI)** – Tento ukazatel sleduje změnu cen výrobků a služeb, které jsou předmětem nákupů domácností. Sledování vývoje cen s využitím uvedeného ukazatele spočívá v porovnání nákladů na pořízení standardního spotřebního koše výrobků a služeb v průběhu dvou porovnatelných časových období. Spotřební koš obsahuje produkty a služby konzumované domácnostmi. Dle Jurečky, Macháčka a kol. (2023, s. 133) je metodika prováděna na základě následujícího postupu:

$$CPI = \frac{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách běžného roku}}{\text{hodnota daného spotřebního koše v cenách základního období}} \times 100$$

Schiller a Gebhardt (2020, s. 227) vyjadřují, že index spotřebitelských cen se nevztahuje k ceně jednoho konkrétního produktu, ale na průměrnou hodnotu všeho spotřebního zboží.

- **Implicitní cenový deflátor (IPD)** neboli deflátor HDP je cenový indikátor, který nejpodrobněji reflektuje vývoj cenové úrovně v příslušné ekonomice. Deflátor zahrnuje ceny všech výrobků a služeb, které jsou buď vyrobeny v dané zemi nebo do ní importovány. Na rozdíl od CPI se deflátor HDP nepodílí na omezeném koši výrobků a služeb. (Soukup a kol., 2022, s. 35)

Vlček (2016, s. 430) uvádí vzorec pro výpočet:

$$\text{deflátor HDP} = \frac{\text{nominální HDP}}{\text{reálný HDP}} \times 100$$

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 136) popisují, že cenové indexy indikují změny v úrovni cen, ale nezohledňují míru inflace. Míra inflace je srovnatelná s procentuální změnou cenového indexu v daném časovém úseku. Výpočet míry inflace lze provést prostřednictvím indexu spotřebitelských cen za použití následujícího vzorce:

$$\text{míra inflace} = \frac{CPI_t - CPI_{t-1}}{CPI_{t-1}} \times 100$$

2.2.2 Formy inflace

Pokud má být posouzen dopad inflace na ekonomiku nebo na její účastníky, musí být známa konkrétní forma nebo typ inflace. Při vyhodnocování inflace se využívají hodnotící parametry. (Vlček, 2016, s. 431)

Vlček (2016, s. 432) konstatuje, že se inflace rozlišuje podle míry své důležitosti, z čehož vyplývá, jak intenzivní je růst cen zboží a služeb. Inflace je rozdělena následovně:

- **Mírná inflace**, také pojmenována jako plíživá, nastává, když se cena zboží a služeb zvyšuje o méně než 10 % během jednoho roku. Je vyjádřena jako jednociferná inflace, přičemž tempo růstu úrovně cen není predikovatelné a nepřevyšuje dynamiku ekonomického růstu. Hodnota nominálního a reálného produktu se zvyšuje. (Vlček, 2016, s. 432) Jde o druh inflace, který probíhá delší dobu poměrně mírným a relativně stabilním tempem. Mírná inflace nepředstavuje pro ekonomiku zásadní negativní dopady, a je tudíž považována za poměrně slučitelnou se zdravým vývojem ekonomiky. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 139)
- **Pádivá inflace** je definována dvojciferným ročním tempem růstu úrovně cen (při trojciferném tempu se označuje jako cválající inflace). Ceny stoupají rychleji než výkon ekonomiky. (Vlček, 2016, s. 432) Pádivá inflace je rychlou formou inflace. Je svázána se značnými ekonomickými a sociálními výdaji. Je nepřijatelná, protože omezuje výkon ekonomického systému a kvalitu sociálního systému. Je příznakem nezdravého ekonomického vývoje. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 139)
- **Hyperinflace** je extrémní stav, kdy dochází k rapidnímu nárůstu cen o tisíce a více procent během jednoho roku. (Vlček, 2016, s. 432) Pokud růst cenové hladiny překračuje zpravidla 50 % každý měsíc, je tento stav označen jako hyperinflace. V podstatě jde o kolaps finančního systému. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 139)

2.2.3 Důsledky inflace

V ekonomické literatuře existují stanoviska, podle kterých může mít inflace pozitivní dopad na ekonomiku. Jejich zastánci uvádějí především mírnou inflaci, kdy ceny postupně rostou a tím podněcují rozvoj produkce a nabídky pracovních příležitostí. Nicméně ve většině případů se inflace, zejména ve své „pádivé“ podobě – aniž bychom se zmiňovali o hyperinflaci, považuje za škodlivý ekonomický jev, za ekonomické a sociální negativum. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 149)

Vlček (2016, s. 442) uvádí, že inflace vytváří prostředí plné nejistoty, narušuje cenové vztahy, omezuje časový horizont pro ekonomická rozhodnutí, vyvíjí tlak na změnu majetkové struktury subjektů, má přerozdělovací efekt, prohlubuje sociální disparitu a ovlivňuje jak vnitřní, tak vnější ekonomickou rovnováhu.

2.3 Nezaměstnanost

Z pohledu makroekonomie se problematika nezaměstnanosti týká populace v produktivním věku. Zaměstnaní jedinci vykonávají práci na plný nebo na částečný úvazek. Nezaměstnaní jedinci momentálně nemají pracovní místo, ale aktivně ho vyhledávají. Zaměstnaní a nezaměstnaní představují tzv. ekonomicky aktivní populaci (tato skupina obyvatel je někdy označována jako pracovní síla). Do kategorie ekonomicky neaktivních jsou zařazeni jedinci v produktivním věku, kteří nemají pracovní místo a z různých důvodů ho nevyhledávají. Jedná se o studenty, kteří se v průběhu prezenčního studia připravují na své budoucí povolání. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 160)

2.3.1 Míra nezaměstnanosti

Při rozdělení populace do výše uvedených segmentů lze sestavit několik indikátorů sledujících vývoj pracovního trhu. Nejvíce využívaným indikátorem je míra nezaměstnanosti. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 160)

Míra nezaměstnanosti je základním statistickým parametrem pro hodnocení stavu trhu práce. Tato míra vyjadřuje procento pracovní síly, která momentálně nemá pracovní místo. (Jones, 2021, s. 182)

Pošta (2018, s. 86) uvádí, že míra nezaměstnanosti je vyjádřena jako poměr nezaměstnaných k celkové pracovní síle, kde je pracovní síla určena součtem počtu zaměstnaných a nezaměstnaných jedinců.

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 161) uvádí vzorec pro výpočet míry nezaměstnanosti:

$$\text{míra nezaměstnanosti} = \frac{\text{počet nezaměstnaných osob}}{\text{počet ekonomicky aktivních osob}} \times 100$$

Míra nezaměstnanosti v České republice je vyhodnocována Českým statistickým úřadem (ČSÚ). ČSÚ stanovuje hodnotu tzv. obecné míry nezaměstnanosti. Tento parametr slouží k získání informací o situaci na tuzemském trhu práce a současně jako základ pro mezinárodní porovnání. Míru nezaměstnanosti pomocí národních databází vyhodnocují i mezinárodní organizace, například EUROSTAT nebo OECD. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 161)

Podle Soukup a kol. (2022, s. 37) lze obecnou míru nezaměstnanosti vypočítat:

$$u = \frac{U}{L + U} \times 100,$$

Kde: u je míra nezaměstnanosti,

U je počet nezaměstnaných,

L je počet zaměstnaných.

Mimo obecnou míru nezaměstnanosti se využívá tzv. registrovaná míra nezaměstnanosti. Je získána standardním postupem pro stanovení míry nezaměstnanosti. Do této míry nezaměstnanosti jsou zahrnuti nezaměstnaní evidováni na úřadech práce. (Soukup a kol., 2022, s. 37)

2.3.2 Struktura nezaměstnanosti

Při vyhodnocování nezaměstnanosti v konkrétní ekonomice není rozhodující pouze vlastní míra nezaměstnanosti, ale i další parametry, jako např. doba trvání nezaměstnanosti, oblastní rozložení nebo vliv na specifické demografické skupiny. (Jurečka, Macháček a kol. 2023, s. 163)

Krátkodobá nezaměstnanost, trvající pouze několik týdnů není zásadním problémem. Zůstává však nežádoucím jevem spojeným s vývojem každé dynamicky se měnící ekonomiky. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 163)

Dlouhodobá nezaměstnanost, trvající déle než jeden rok, představuje významný problém. V takové situaci se projevují určití činitelé negativně ovlivňující kvalifikaci jednotlivců bez práce, jejich sociální postavení a psychický stav. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 163) Délka trvání nezaměstnanosti má vliv na snížení lidského kapitálu. Osoby dlouhodobě bez práce postupně ztrácejí své dovednosti, přizpůsobují se nižší sociálně – ekonomické úrovni a mohou mít obtíže s nabytím nových znalostí. (Czesaný a Johnson, 2012, s. 50)

2.3.3 Typy nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je jednou z hlavních ekonomických a sociálních výzev současnosti. Proto je využito široké spektrum výzkumu, jehož cílem je identifikovat různé typy nezaměstnanosti. (Vlček, 2016, s. 453)

Schiller a Gebhardt (2020, s. 219) uvádí čtyři typy nezaměstnanosti:

- Frikční nezaměstnanost
- Strukturální nezaměstnanost
- Cyklická nezaměstnanost
- Sezónní nezaměstnanost

Frikční nezaměstnanost je způsobena vlivem životního cyklu populace. Má převážně krátkodobý vliv a pro ekonomiku je spíše přínosná, neboť nepřináší významné negativní dopady. Frikční nezaměstnanost je určitým projevem flexibility pracovního trhu. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 165) Vznik tohoto typu nezaměstnanosti je způsoben nedostatkem informací o volných pracovních místech. Frikční nezaměstnanost nesouvisí s nedostatkem míst na trhu práce, ale s hledáním dostupných neobsazených pozic. Je označena jako „vyhledávací nezaměstnanost“ a je téměř nezbytná. (Vlček, 2016, s. 453)

Strukturální nezaměstnanost je způsobena ekonomickými a technologickými změnami, vyvolávajícími nesoulad mezi uspořádáním nabídky práce a poptávkou po pracovních místech. Strukturální nezaměstnanost je nežádoucí, avšak často nutná v určité míře. (Urban, 2015, s. 267) Jako příčiny tohoto jevu lze uvést změny v ekonomické struktuře, buď na celostátní úrovni nebo jen v některých oblastech, kdy dochází k závažným strukturálním proměnám ekonomiky. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 165)

Cyklická nezaměstnanost se projeví, pokud ekonomika překoná fázi vrcholu a přejde do období krize. Dochází také k poklesu agregátní poptávky po pracovní síle. Vzniká v důsledku nedostatečné úrovně celkové poptávky po produktech. (Vlček, 2016, s. 454) Cyklická nezaměstnanost vyjadřuje rozdíl mezi skutečnou mírou nezaměstnanosti a přirozenou mírou nezaměstnanosti. (Jones, 2021, s. 189) Nicméně cyklická nezaměstnanost má pouze dočasný charakter a zaniká, pokud dojde k opětovnému oživení ekonomiky a k obnovení hospodářského růstu. (Urban, 2015, s. 267)

Sezónní nezaměstnanost vykazuje pravidelné fluktuace během roku. Tato forma nezaměstnanosti se projevuje v odvětvích ekonomiky, jež jsou výrazně ovlivněna ročním obdobím. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 166) Sezónní kolísání pracovních podmínek představuje stálý zdroj nezaměstnanosti. Určitá míra nezaměstnanosti je nevyhnutelná, pokud se bude pokračovat činnostech jako je zemědělství nebo stavebnictví v konkrétních ročních obdobích. Na konci každého z těchto období se tisíce pracovníků musí vyrovnat s hledáním nové práce a současně potýkat s určitou sezónní nezaměstnaností. (Schiller a Gebhardt, 2020, s. 218) Zvlášť důležitou roli hraje sezónní nezaměstnanost v zemích, kde turistický průmysl tvoří významnou část ekonomiky, jako je tomu například ve Španělsku, Řecku a Itálii. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 166)

2.4 Platební bilance

Platební bilance představuje metodický záznam všech ekonomických operací mezi domácími a zahraničními obyvateli v určitém časovém období. Součástí platební bilance jsou skutečné transakce, tzn. přesuny výrobků a služeb a současně i finanční operace, tzn. přesuny kapitálu. Česká národní banka vyhodnocuje platební bilanci pro ČR. Informace o platební bilanci vydává ve formě měsíčních, čtvrtletních a ročních výpisů. (Soukup a kol., 2022, s. 41)

Přehledy týkající se platební bilance jsou rozhodující nejen pro vyhodnocení aktuálního vývoje, ale hlavně pro predikci budoucího vývoje kurzu měn a pro stanovení směrů hospodářské politiky. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 346)

2.4.1 Struktura platební bilance

Rojíček a kol. (2016, s. 478) konstatují, že hlavními členy platební bilance podle BPM6 jsou následující účty:

- **Běžný účet** obsahuje bilanci zboží a služeb, primárních důchodů a sekundárních důchodů. (Rojíček a kol., 2016, s. 478)
- **Kapitálový účet** monitoruje kapitálové převody jako jsou mezinárodní převody kapitálu mezi domácími a zahraničními subjekty a nákupy nebo prodeje. (Rojíček a kol., 2016, s. 482)
- **Finanční účet** eviduje všechny operace související s finančními aktivy a závazky mezi rezidenty a nerezidenty. (Rojíček a kol., 2016, s. 483)

Platební bilance je zpracována na základě akruálního principu účetnictví a na principu podvojného účetnictví. Každá operace v platební bilanci je zobrazena dvěma záznamy. Je možno rozlišit kreditní položky, jako je export zboží a služeb, příliv důchodů a pokles aktiv a závazků. Také lze rozlišit debetní položky zahrnující dovoz zboží a služeb, odliv důchodů, zvýšení aktiv a pokles závazků. (Rojíček a kol., 2016, s. 478)

Platební bilanci si lze představit jako celkový záznam, který se nezaměřuje na jednotlivé transakce, ale spíše jsou tyto transakce seskupeny do několika skupin. Sestavování platební bilance se řídí metodikou Mezinárodního měnového fondu, aby bylo možné porovnávat statistiky jednotlivých zemí. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 348)

2.5 Státní dluh

Státní dluh představuje celkový souhrn neuhrazených půjček, které si stát musel půjčit k vyrovnání deficitů svých rozpočtů a současně i na pokrytí nezaplacených úroků z těchto půjček. Pokud je deficit státního rozpočtu tokovou veličinou (vzniká během jednoho roku), státní dluh představuje stavovou veličinu a je stanoven k určitému datu. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 241)

Opakované nedostatky ve financích státního rozpočtu, které nejsou kompenzovány přebytky v jiných časových obdobích, přispívají ke vzniku státního dluhu. Tento dluh vzniká akumulací půjček, které si vláda bere, a úroků plynoucích z těchto půjček. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 241)

Součástí veřejného dluhu je nejen státní dluh, ale současně i dluhy deficitů dalších veřejných rozpočtů. Státní dluh je v České republice významnou složkou veřejného dluhu. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 241)

3 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

Czesaný (2006, s. 20) konstatuje, že hospodářský cyklus obvykle označuje sérii fluktuací celkové ekonomické aktivity, která je odhadována pomocí hrubého domácího produktu v reálných cenách. Kolísavý projev celkové ekonomické aktivity je hlavním tématem teorie hospodářského cyklu. Termín „cyklus“ obsahuje období růstu a poklesu ekonomické aktivity a také zobrazuje periodicitu sekvencí jeho fází, přičemž tyto fáze nemají opakující se charakter.

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 270) definují hospodářský cyklus jako krátkodobé výkyvy celkového výstupu ekonomiky kolem jejího dlouhodobého vývojového trendu. Jde o makroekonomický jev s důležitými mikroekonomickými důsledky, zvláště když ekonomika dočasně selže.

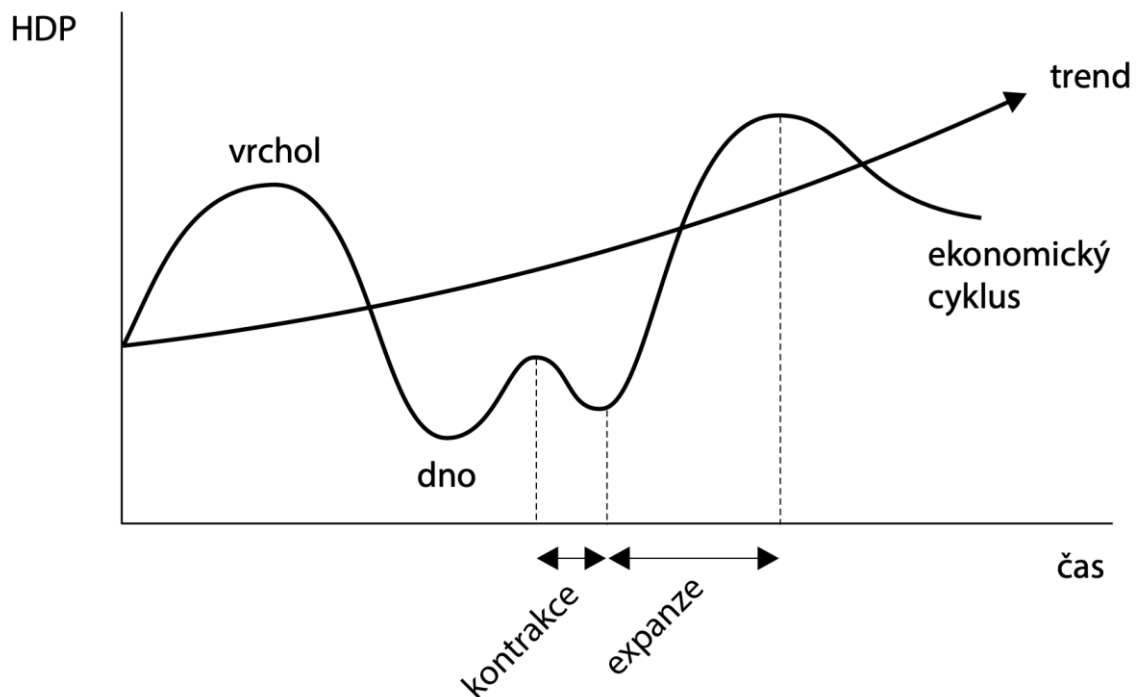
Pojem „cyklus“ je běžně používán pro popis opakujících se procesů nebo fází, které se vyskytují v různých kontextech lidského života. Pravidelně se s ním lze setkat v průběhu celého roku. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 271)

Czesaný (2006, s. 20) a také Urban (2015, s. 331) popisují, že pojem hospodářský cyklus je uváděn také jako ekonomický cyklus, konjunkturální cyklus, průmyslový cyklus, obchodní cyklus a podnikatelský cyklus.

3.1 Fáze hospodářského cyklu

Hospodářský neboli ekonomický cyklus zahrnuje sérii periodicky se opakujících období růstu, poklesu a stagnace makroekonomické aktivity. Mezi jednotlivé fáze hospodářského cyklu patří expanze (také nazývaná jako oživení, růst), vrchol (též konjunktura, prosperita), kontrakce (někdy označovaná jako recese, propad) a dno (též sedlo, deprese). (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 271)

Na Obrázku číslo 2 jsou zaznamenány jednotlivé fáze hospodářského cyklu.

Obrázek 2 Fáze ekonomického cyklu (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 271)

3.1.1 Expanze

Dle Czesaného (2006, s. 24) je expanze obecně definována jako pokles nezaměstnanosti a náhrada vynaloženého kapitálu. Investiční projekty, které dříve byly považovány za rizikové se nyní začínají uskutečňovat. Dochází ke zvýšení celkové poptávky, rozšíření výroby a růstu zaměstnanosti.

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 272) uvádí expanzi jako fázi hospodářského cyklu doprovázenou posilováním makroekonomických parametrů včetně reálného HDP země. Zvyšuje se poptávka domácností po zboží vyráběném podniky, reagujícími zvýšením své produkce.

3.1.2 Vrchol

V období konjunktury dosahuje ekonomická aktivita svého vrcholu. Firmy využívají celou svou výrobní kapacitu a na trhu je téměř nulová nezaměstnanost. V důsledku vysoké poptávky a téměř plného využití kapitálových a lidských zdrojů dochází k růstu cen. (Urban, 2015, s. 332)

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 272–273) uvádí, že ve fázi konjunktury dochází ke zvyšování cen výrobků v důsledku rostoucích nákladů. Rostoucí příjmy domácností umožňují zvýšení objemu nákupu spotřebního zboží a pořizování dražších dlouhodobých statků. V důsledku intenzivní spotřebitelské aktivity dochází ke snížení úrovně úspor v ekonomice a finanční zdroje poskytované bankami se tak stávají dražšími. Během období konjunktury může ekonomika zdánlivě působit jako dobře prosperující, ale intenzivní aktivita na trzích a vysoká míra zaměstnanosti, mezd a cen skrývají narůstající ekonomické problémy.

Czesaný (2006, s. 25) konstatuje, že konec vrcholu se nazývá horní bod obratu a následně ekonomika vstupuje do fáze poklesu.

3.1.3 Kontrakce

Pokles ekonomické aktivity lze chápat jako proces ozdravné reakce ekonomiky na předchozí období nadměrného optimismus a nárůstu spotřeby a výroby. Dochází k oslabení HDP a dalších reálných makroekonomických ukazatelů. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 273)

Firmy a domácnosti reagují na pokles omezením svých výdajů. Firmy odkládají investice do nového vybavení a budov a omezují nábor nových zaměstnanců. Domácnosti odkládají nákupy předmětů dlouhodobé spotřeby a nemovitostí. Pokles spotřeby a investičních výdajů se v ekonomice postupně šíří. V důsledku toho některé společnosti začínají zkracovat pracovní dobu nebo propouštět zaměstnance. Propuštění i další pracovníci začínají utrácet méně, což má za následek další obtíže s prodejem, nárůst podnikových zásob a omezení produkce. Tržby a zisky firem klesnou, což může vést k dalšímu propouštění zaměstnanců. (Urban, 2015, s. 332)

3.1.4 Dno

Prostřednictvím snižování cen výrobků a zboží dosáhne ekonomika na dno ekonomické aktivity. V této etapě hospodářského cyklu je vysoká nezaměstnanost, spotřebitelské výdaje a výdaje potenciálních investorů se zastavují na velmi nízkých úrovních a v celé ekonomice panuje pesimismus. Domácnosti s omezenými finančními možnostmi čekají, zda ceny zboží ještě neklesnou a odkládají své nákupy. Firmy jsou skeptické a nevěří v brzký nárůst poptávky po svých produktech. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 273)

Nezaměstnanost klesá kvůli nízké cenové hladině, a jakmile alespoň část domácností začne opět mírně nakupovat, obnovující se firmy budou moci flexibilně reagovat. S postupným přijímáním nových zaměstnanců a investicemi do výrobních zařízení se zvýší příjmy domácností a úvěrové transakce se pro banky opět stanou atraktivními. Ekonomika se začne zvedat ze dna a ekonomický cyklus přejde do další fáze expanze. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 273)

Czesaný (2006, s. 24) uvádí, že dno je fází, kdy ekonomická aktivita a reálný produkt zpomalují nebo klesají na svou nejnižší úroveň. Jestliže je tento pokles ekonomické aktivity velmi prudký a dlouhotrvající, lze hovořit spíše o depresi než o ekonomickém dnu.

3.2 Typy ekonomických cyklů

V různých zemích, nezávisle na tom, o jakou se jedná zemi je nevyhnutelné, že každá fáze ekonomického cyklu, ať už je to růst (expanze) dosáhne svého vrcholu a každé období poklesu (kontrakce) narazí na své dno. Avšak charakteristickým prvkem určitých zemí zůstává počet měsíců, které uplynou mezi jednotlivými fázemi. Během fází ekonomického cyklu dochází k zachování určité míry změny HDP nebo zaměstnanosti. Období růstu bylo obvykle delší a rozsáhlejší než období poklesu. Zvláštním jevem je natahování průměrné délky ekonomických cyklů (tzv. periody) a zkracování její průměrné velikosti (tzv. amplitudy) v období po druhé světové válce. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 274)

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 274) definují periodu a amplitudu následovně:

- *„Perioda ekonomického cyklu je dána počtem měsíců, které uplynou mezi „body zvratu“ v průběhu cyklického pohybu (například mezi dvěma po sobě následujícími vrcholy či dvěma sedly).*
- *Amplituda (rozkmít) ekonomického cyklu odpovídá počtu měsíců, které v průběhu cyklického pohybu uplynou mezi horním a dolním „bodem zvratu“ (tj. mezi vrcholem a sedlem).“*

3.2.1 Typy ekonomických cyklů dle délky trvání

Kolísání ekonomických ukazatelů má časové rozměry a v tomto ohledu lze identifikovat tři poměrně pravidelné cykly. Tento koncept je odvozen z klasifikace cyklů provedené J. Schumpeterem (1883–1950), který v jeho knize „Business Cycles“ formuloval „model cyklů“ zahrnující krátkodobé (Kitchinovy cykly), střednědobé (Juglarovy cykly) a dlouhodobé (Kondratěvovy cykly). Jejich vznik přičítal nástupu a rozšíření různých typů inovací, jako je například uvedení nového produktu. (Vlček, 2016, s. 381–382)

- **Kitchinovy neboli krátkodobé cykly** se objevují v časovém rozmezí okolo 2 až 3 let. Tyto cykly jsou způsobeny obraty v poptávce vyvolanými novými generacemi spotřebního zboží s dlouhodobým využitím (např. u mobilních telefonů) a sezónními faktory (např. v zemědělství). Důsledkem jsou změny stavu zásob surovin, materiálů, meziproductů a hotových výrobků v různých odvětvích ekonomiky. (Vlček, 2016, s. 382)
- **Juglarovy neboli střednědobé cykly** byly zaregistrovány od ekonomické recese ve Velké Británii v roce 1825. Délka jejich trvání je 7 až 11 let. S těmito cykly je spojena regenerace fixního kapitálu, tzn. investice do kapitálových statků. (Vlček, 2016, s. 382)
- **Kondratějovy neboli dlouhodobé cykly** přetrvávají po dobu 40 až 60 let. Jsou způsobeny radikálními změnami, vyvolanými novými odvětvími a obory výroby. Začátek první fáze je registrován s průmyslovou revolucí. První fáze trvala až do roku 1842 a souvisela s rozšířením parního stroje. Druhá fáze (1842–1898) se vyznačovala rozvojem železnic, ocelářského průmyslu a průmyslové chemie. Třetí fáze (1898–1950) byla charakteristická expanzí elektroenergetiky, elektrotechniky, automobilového a leteckého průmyslu. Čtvrtá fáze započala po 2. světové válce. Základem čtvrté fáze byla jaderná energetika, rozvoj mikrotechnologie (tranzistory a mikroelektrické čipy) a kosmonautika. V současnosti se mluví o příchodu páté fáze (od roku 2000, s ohledem na vývoj investic v USA), kde klíčovou roli hraje celosvětový komunikační systém internet. (Vlček, 2016, s. 383)

Czesaný (2006, s. 23) uvádí, že kromě již výše zmíněných tří hospodářských cyklů, lze zařadit ještě jeden typ cyklu:

- **Kuznetsovy neboli dlouhodobé cykly** přetrvávají průměrně 15–25 let. Tyto cykly se vyznačují nárůstem obyvatelstva a dostupností pracovních sil. (Czesaný, 2006, s. 23)

3.2.2 Typy ekonomických cyklů dle tvaru

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 273–274) uvádí, že se občas vyskytují cyklické fluktuace označované jako typy V, W, U a L. Jednotlivé typy fluktuací jsou charakterizovány svým tvarem a průběhem.

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 273) popisují tyto typy následovně:

- **Typ V** – Cyklus typu V je popisován prudkým poklesem makroekonomické aktivity a následným rychlým oživením.
- **Typ W** – Druhý typ je popisován prudkým propadem, intenzivním a rychlým oživením, následovaným opětovným a případně ještě výraznějším poklesem. Poté následuje pomalejší obnovení.
- **Typ U** – Tento typ je zpočátku charakterizován prudkým poklesem, který vyústí k postupnému zhoršování situace. Následně se odrazí od dna a rychle se navrátí k výchozímu stavu před vypuknutím problémů.
- **Typ L** – Typ L je charakterizován prudkým úpadkem a následnou dlouhodobou stagnací aktivity na nízké úrovni.

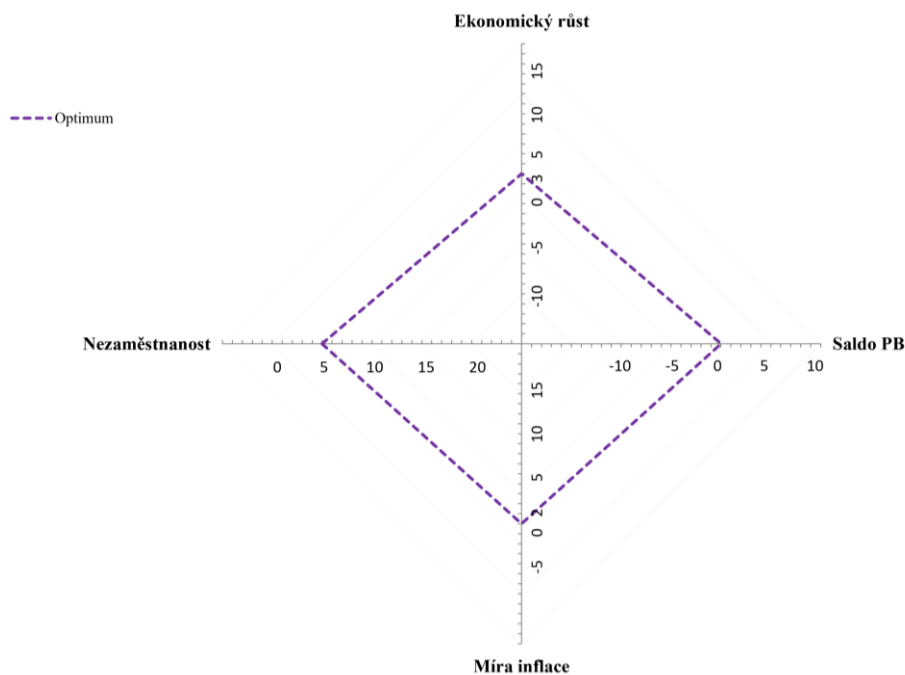
4 MAGICKÝ ČTYŘÚHELNÍK

Magický čtyřúhelník přehledným a grafickým způsobem definuje základní cíle, kterými jsou ekonomický růst, nízká nezaměstnanost, nízká a stabilní inflace a dosažení vnější rovnováhy. Dosažení všech ekonomických cílů najednou může být obtížné. Úspěch při dosahování jednoho cíle může způsobit ohrožení dosažení jiných cílů. (Žák, 2007, s. 27)

Vlček (2016, s. 280) konstatuje, že vlády v reálném ekonomickém prostředí definují cíle hospodářské politiky prostřednictvím svých programových prohlášení. Tyto cíle jsou obvykle definovány následovně:

- **Ekonomický růst (G)**, který se měří průměrným ročním tempem růstu HDP;
- **Plná zaměstnanost (U)**, je vyjádřena průměrnou roční mírou nezaměstnanosti;
- **Stabilita cenové hladiny (P)** se měří ukazatelem průměrné roční míry inflace;
- **Vnější ekonomická rovnováha (B)** se posuzuje stavem obchodní bilance (přebytek nebo schodek) a je vyjádřena jako % nominálního HDP.

Na Obrázku č. 3 je vidět, že magický čtyřúhelník má tvar diamantu. Tato podoba promítá úspěšnost země při dosahování jednotlivých cílů. Čím více jsou vrcholy čtyřúhelníku vzdáleny od průsečíku souřadnicových os, tím úspěšněji vláda dosáhla stanoveného cíle. Velikost plochy čtyřúhelníku vyjadřuje celkovou úspěšnost hospodářské politiky. Čím je tato plocha větší, tím efektivnější byla hospodářská politika. (Jurečka, Macháček a kol. 2023, s. 366)

Obrázek 3 Základní schéma magického čtyřúhelníku (vlastní zpracování)

Většina zemí se smíšenou ekonomikou mají snahu dosáhnout určité kombinace výše uvedených cílů a využívají k tomu nástroje makroekonomické politiky. Tyto nástroje představují různá hospodářsko-politická opatření, pomocí nichž může stát ovlivnit dosažení jednoho nebo více makroekonomických cílů. Stabilizační politiku lze z hlediska cílů charakterizovat jako anticyklickou, prorůstovou, protiinflační, proexportní a strukturální. (Vlček, 2016, s. 281)

Dle Vlčka (2016, s. 281–282) v současné době disponují instituce v moderních ekonomikách následujícími dílčími politikami, které umožňují ovlivňovat tempo a směr ekonomické aktivity.

- **Fiskální politika**, která zahrnuje vládní výdaje a zdanění, má vliv na rozdělení zdrojů mezi soukromé a veřejné statky a ovlivňuje důchody lidí a jejich spotřebu. (Vlček, 2016, s. 282) Jedním z hlavních znaků této politiky je důraz kladený na podporu růstu prostřednictvím výdajů rozpočtu, což přispívá zejména k podpoře vzniku nových znalostí a inovací a následně i v ekonomickém růstu. (Czesaný a Johnson, 2012, s. 107)

- **Monetární politika**, zejména tedy manipulace s úrokovými sazbami a podmínkami půjčování pomocí regulace peněžní zásoby prováděné centrální bankou, má vliv na odvětví v ekonomice, které rychle reagují na změny úrokových sazeb (nejvíce citlivé jsou investice podniků, bytová výstavba a čistý export) (Vlček, 2016, s. 282)
V průběhu let měly centrální banky k definování hlavního cíle měnové politiky různé záměry. Mezi tyto záměry lze zařadit období, kdy se hlavní cíle měnové politiky nezveřejňovaly, a také období, kdy bylo upřednostňováno cílování měnových agregátů nebo cílování inflace. (Czesaný a Johnson, 2012, s. 82)
- **Vnější obchodní a měnová politika** má vliv na obchod země, přičemž využívá různých prostředků, jako jsou cla, kvóty a další opatření, které ovlivňují dovoz a vývoz. Regulace měnového kurzu má vliv nejen na pohyby zboží a služeb, ale také na příliv a odliv kapitálu. (Vlček, 2016, s. 282)
- **Důchodová politika** obsahuje zejména mzdovou a cenovou regulaci. Je použita v případě vzniku rizika, když se inflace vymkne kontrole. Vlády stanoví strategie pro stabilizaci cen a zabránění rozsáhlé nezaměstnanosti. Tato forma hospodářské politiky je velmi problematická, protože firmy nerespektují cenové restrikce a odbory nezaujímají pozitivní postoj ke mzdové regulaci. (Vlček, 2016, s. 282)

4.1 Phillipsova křivka

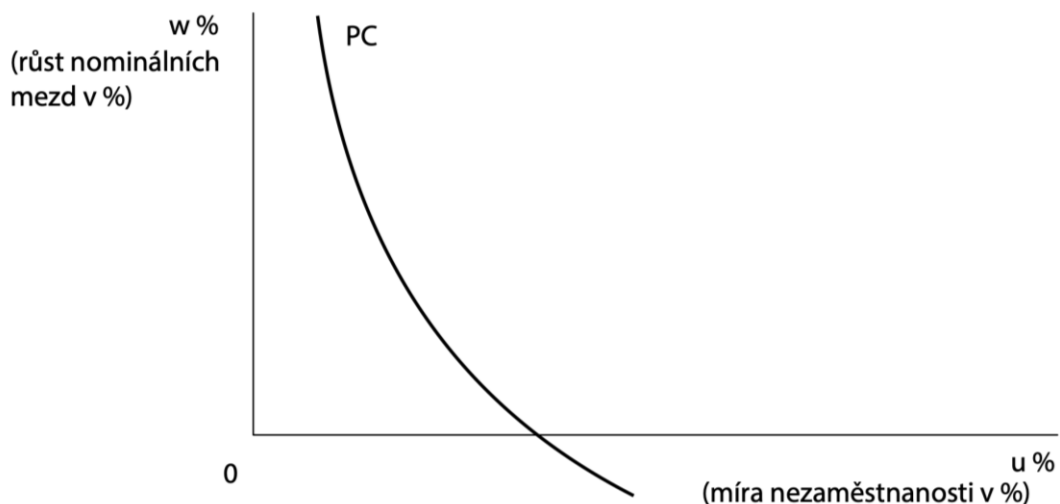
Phillipsova křivka popisuje vztah mezi růstem inflace na jedné straně a mírou nezaměstnanosti na straně druhé. Tento vztah naznačuje, že snaha vlád o snížení nezaměstnanosti obvykle vede k vyšší míře inflace (a naopak). Průběh Phillipsovy křivky ukazuje, že přirozená míra nezaměstnanosti je úzce spjata se stabilní cenovou hladinou neboli nulovou inflací. (Urban, 2015, s. 343–344)

Jones (2021, s. 251) definuje Phillipsovu křivku jako kompromis, kdy ekonomika prosperuje a dosahuje produkce nad svým potenciálem a dochází k nárůstu inflace. Naopak, v případě, že je inflace vysoká a politické orgány usilují o její snížení, často dochází k recesi. Phillipsova křivka získala jméno podle ekonoma A. W. Phillipse, který jako první definoval tento vztah.

Dle Vlčka (2016, s. 458–461) ekonomové rozdělují Phillipsovu křivku na krátkodobou a dlouhodobou.

- **Krátkodobá Phillipsova křivka** vyjadřuje nepřímou závislost mezi inflací a nezaměstnaností.
- **Dlouhodobá Phillipsova křivka** má formu svislé přímky na úrovni přirozené nezaměstnanosti. To naznačuje, že nedobrovolná nezaměstnanost není přítomna a nezaměstnanost je výhradně dobrovolná a frikční.

Z Obrázku číslo 4 je zřejmé, že původní tvar Phillipsovy křivky znázorňoval nepřímý vztah mezi inflací a mírou nezaměstnanosti. Tato křivka byla zleva doprava klesající a měla záporný sklon. To naznačovalo situaci, kdy v modelu AS-AD vlivem změn celkové poptávky vznikly současně změny cenové hladiny a reálného produktu pohybující se ve stejném směru. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 175)

Obrázek 4 Původní podoba Phillipsovy křivky (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 176)

V šedesátých letech minulého století američtí ekonomové Paul A. Samuelson a Robert M. Solow předefinovali křivku tak, aby znázorňovala spojitost mezi inflací a úrovní nezaměstnanosti. Jejich změna spočívala v zahrnutí růstu nominálních mezd, produktivity práce a cen do vzájemného vztahu. (Holman, 2016, s. 544)

Dle Holmana (2016, s. 544) lze s určitou mírou přesnosti říct:

$$p = w - n,$$

Kde: p značí nárůst cen (v %),

w označuje zvýšení nominálních cen (v %),

n reprezentuje růst produktivity práce (v %).

Tento vztah vychází z úvahy, že podniky obecně zvyšují ceny v souladu podle růstu pracovních nákladů. A pracovní náklady se v průměru zvyšují podle toho, jak nominální mzdy „předstihují“ růst produktivity práce. (Holman, 2016, s. 544)

Jurečka, Macháček a kol. (2023, s. 176) uvádí, že v období po druhé světové válce se Phillipsova křivka stala jedním z oblíbených teoretických nástrojů pro podporu neokeynesovské makroekonomické politiky. Tato politika se zaměřuje na řízení agregátní poptávky pomocí fiskálních a měnových opatření.

4.2 Okunův zákon

Soukup a kol. (2022, s. 325) definují Okunův zákon jako vztah mezi produkční mezerou a změnou míry nezaměstnanosti. Americký ekonom Arthur M. Okun uskutečnil výzkum zkoumající vztah mezi odchylkou skutečného HDP od potenciálního produktu a odchylkou skutečné míry nezaměstnanosti od její přirozené úrovně. Podle empirických analýz autor dospěl k závěru, že tento vztah je významný a pravidelný, přestože obě odchylky nejsou hodnotově totožné.

Okunův zákon slučuje cyklické fluktuace zaměstnanosti a celkového výstupu do kvantitativní rovnice. (Jurečka, Macháček a kol., 2023, s. 295) Okunův zákon stanovuje, že pokud v krátkodobém časovém rámci poklesne míra nezaměstnanosti o 1 % reálné HDP se o 3 % zvýší. Podobně jako u Phillipsovy křivky se ukázalo, že Okunův zákon není „zákonem“. Ekonomika je příliš složitá na to, aby bylo možné definovat tak jednoduchý a stabilní vztah mezi těmito dvěma makroekonomickými proměnnými. (Case a kol., 2020, s. 323)

Dle Soukupa a kol. (2022, s. 325) lze Okunův zákon vyjádřit následující vztahem:

$$u - u^* = -\delta (Y - Y^*),$$

Kde: Y představuje skutečně vytvořený reálný produkt,

Y^* označuje potenciální produkt,

u je aktuální míra nezaměstnanosti (v %),

u^* představuje přirozenou míru nezaměstnanosti (v %),

δ představuje koeficient, který vyjadřuje citlivost odchylky aktuální míry nezaměstnanosti od přirozené míry nezaměstnanosti vzhledem k produkční mezeře ($Y - Y^*$).

5 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část práce je složena ze čtyř hlavních kapitol. Napříč kapitolami se autor věnuje problematice z oblasti makroekonomie a faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost zemí.

První kapitola je věnována makroekonomii, která zkoumá interakce mezi skupinami lidí a podniky a jejich dopad na trhy, což má vliv na celkovou ekonomickou aktivitu v dané oblasti nebo zemi. Na rozdíl od mikroekonomie, která se zaměřuje na jednotlivé osoby, podniky nebo trhy, makroekonomie se věnuje vysoce agregovaným trhům a ekonomice jako celku.

Druhá kapitola je věnována faktorům ovlivňujícím trvalý ekonomický růst a konkurenceschopnost ekonomiky. Bakalářská práce analyzuje prvky ovlivňující konkurenceschopnost v národních ekonomikách, včetně klíčových makroekonomických ukazatelů jako je HDP, míra inflace, nezaměstnanost a platební bilance. Hrubý domácí produkt je důležitým indikátorem ekonomického stavu a určuje tržní hodnotu všech finálně vyrobených výrobků a služeb v ekonomice. Inflace je charakterizována jako nárůst cenové úrovně, který vede k oslabování kupní síly peněz. Z pohledu makroekonomie se nezaměstnanost týká populace v produktivním věku. Existují různé typy nezaměstnanosti, včetně frikční, strukturální, cyklické a sezónní nezaměstnanosti. Platební bilance zaznamenává ekonomické operace mezi rezidenty a nerezidenty během určitého časového období. A státní dluh vyjadřuje celkovou výši půjček, které si stát musel půjčit, aby pokryl svůj rozpočtový deficit.

Třetí kapitola popisuje hospodářský cyklus jako fluktuaci ekonomické aktivity odhadované pomocí hrubého domácího produktu v reálných cenách. Hospodářský cyklus se skládá z fází expanze, vrcholu, kontrakce a dna, které se pravidelně opakují. Existují různé typy ekonomických cyklů. Podle jejich doby trvání se dělí na krátkodobé cykly (Kitchinovy), střednědobé cykly (Juglarovy) a dlouhodobé cykly (Kuznetsovy a Kondratěvy). Ekonomické cykly lze také rozdělit podle tvaru na cykly typu V, W, U a L.

Ve čtvrté kapitole je popsána problematika magického čtyřúhelníku, Phillipsovy křivky a Okunova zákona. Magický čtyřúhelník je grafický způsob vyjádření cílů hospodářské politiky, zahrnující ekonomický růst, zaměstnanost, stabilitu cen a vnější rovnováhu. Phillipsova křivka vyjadřuje vztah mezi inflací a nezaměstnaností, kde snaha o snížení nezaměstnanosti obvykle vede k vyšší inflaci a naopak. Okunův zákon popisuje vztah mezi produkční mezerou a změnou míry nezaměstnanosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ

V praktické části bakalářské práce se autor zabývá analýzou faktorů konkurenceschopnosti čtyř vybraných evropských zemí. Konkrétně se jedná o Českou republiku, Spojené království, Švýcarsko a Řecko.

6.1 Česká republika

V roce 1993 se rozpadla Československá republika a vznikla samostatná Česká republika. Hlavní město je Praha a Česká republika je parlamentní republikou. Tato země se rozkládá na ploše o 78 867 metrech čtverečních. Česká republika se nachází ve střední Evropě a sousedí s Německem, Polskem, Slovenskem a Rakouskem. V roce 1999 vstoupila do NATO a v roce 2004 vstoupila do EU. (Czechia, 2024)

Z pohledu konkurenceschopnosti ekonomiky se Česká republika v roce 2021 stala 47. ekonomikou na světě z hlediska HDP. Také v tomto roce obsadila 29. místo v celkovém vývozu a 29. místo v celkovém dovozu. V tomto roce byla ČR největším světovým exportérem neoptických mikroskopů a pružinových, vzduchových a plynových zbraní. (Czechia, 1995–2022)

Hlavní produkty, se kterými Česká republika konkuruje na světových trzích jsou automobily, motorová vozidla, díly a příslušenství, počítače, vysílací zařízení a součásti kancelářských strojů. Nejčastější exportní destinací je Německo, Slovensko, Polsko, Francie a Rakousko. (Czechia, 1995–2022)

Česká republika je závislá na dovozu vysílacích zařízení, motorových vozidel, jejich dílů a příslušenství. Dále také na dovozu ropného plynu, dílů kancelářských strojů a automobilů. Produkty jsou nejčastěji importovány z Německa, Číny, Polska a Slovenska. (Czechia, 1995–2022)

V roce 2019 Česká republika nejvíce vyvážela služby jako je osobní cestování a různé obchodní, odborné a technické služby. Také v tomto roce byly do ČR nejčastěji dovezeny služby jako jsou osobní cesty, ostatní licenční poplatky a licenční poplatky a služební cesty. (Czechia, 1995–2022)

6.2 Spojené království

Spojené království Velké Británie a Severního Irska vzniklo v roce 1701 spojením království Anglie a Skotska. Hlavním městem je Londýn a Spojené království je parlamentní konstituční monarchie. Rozkládá se na ploše o 243 610 kilometrech čtverečních. Nachází se v západní Evropě mezi Atlantickým oceánem a Severním mořem. Spojené království je jeden z 5 stálých členů Rady bezpečnosti OSN, také je jedním ze zakládajících členů NATO. V roce 1973 se stalo aktivním členem EU. Nicméně na přelomu roku 2020 a 2021 se Spojené království stalo jedinou zemí, která vystoupila z EU. (United Kingdom, 2024)

Z pohledu konkurenceschopnosti ekonomiky se v roce 2021 Spojené království stalo 6. největší ekonomikou na světě z hlediska HDP. Také v tomto roce zaujmuo 13. místo v celkovém vývozu a 7. místo v celkovém dovozu. V tomto roce se Spojené království stalo největším světovým exportérem stříbra, konzervovaného masa, fermentovaných mléčných výrobků a kapesníků. (United Kingdom, 1995–2022)

Spojené království se nejvíce zabývá vývozem zlata, vozů, ropy, plynových turbín a balených léků. Nejčastěji Spojené království exportuje artikly do USA, Číny, Německa, Irska a Nizozemska. (United Kingdom, 1995–2022)

Spojeného království je závislé na importu ropného plynu, automobilů, surové ropy, zlata a rafinované ropy. Mezi nejčastější importní země lze zařadit Čínu, Německo, Spojené státy americké, Norsko a Nizozemsko. (United Kingdom, 1995–2022)

Co se týče služeb, tak Spojené království v roce 2019 nejvíce vyváželo různé obchodní, odborné a technické služby, dále také finanční služby a mimo jiné i leteckou dopravu. Naopak největšími importovanými službami do Spojeného království v tomto roce byly různé obchodní, odborné a technické služby, osobní cestování, letecká doprava, autorské honoráře a licenční poplatky. (United Kingdom, 1995–2022)

6.3 Švýcarsko

Švýcarsko neboli Švýcarská konfederace byla založena v roce 1291. Švýcarsko je známé svou suverenitou a neutralitou, jelikož se nezapojilo ani do jedné ze dvou válek, které probíhaly v minulém století. Hlavním městem této země je Bern. Švýcarsko se rozkládá na ploše o 41 277 kilometrech čtverečních. Nachází se ve střední Evropě a sousedí s Francií, Německem, Lichtenštejnskem, Rakouskem a Itálií. Švýcarsko je velmi aktivní země v mnoha mezinárodních organizacích. V roce 2002 se stalo členem OSN. (Switzerland, 2024)

Z pohledu konkurenceschopnosti ekonomiky se Švýcarsko v roce 2021 stalo 20. ekonomikou na světě z hlediska HDP. Obsadilo také 17. místo v celkovém vývozu a 20. místo v celkovém dovozu. V tomto roce nejvíce vyváželo zlato, hodinky z obecných a drahých kovů, doklady o vlastnictví (jako jsou dluhopisy) a nepoužité známky. Dále také bylo největším vývozcem hydrazinových nebo hydroxylaminových derivátů. (Switzerland, 1995–2022)

Švýcarsko je největším vývozcem zlata, balených léků, vakcín, krve a toxinů. Nejčastěji exportuje své zboží do Německa, USA, Číny, Indie a Francie. (Switzerland, 1995–2022)

Švýcarsko je závislé na dovozu zlata, balených léčiv, vakcín, krve, antisér, toxinů, aut a šperků. Výrobky jsou nejčastěji dováženy většinou z Německa, Spojených států, Itálie, Francie a Číny. (Switzerland, 1995–2022)

V roce 2019 Švýcarsko nejvíce vyváželo služby jako jsou autorské honoráře a licenční poplatky, finanční služby, cestování, přeprava a počítačové a informační služby. Co se týče dovozu služeb, tak do země v roce 2019 byly nejčastěji dováženy různé obchodní, odborné a technické služby, cestování, autorské honoráře a licenční poplatky a počítačové a informační služby. (Switzerland, 1995–2022)

6.4 Řecko

Řecko neboli Helénská republika se osvobodila od Osmanské říše v roce 1830. Hlavním městem jsou Athény. Rozkládá se na ploše o 131 957 kilometrech čtverečních. Nachází se v jižní Evropě a sousedí s Albánií, Severní Makedonií, Bulharskem a Tureckem. V roce 1952 se Řecko připojilo k NATO. V roce 1981 se stalo členem ES (dnešní EU), dále pak se Řecko stalo 12. členem Evropské hospodářské a měnové unie, do které vstoupilo v roce 2001. Od roku 2009 až do roku 2019 se Řecko potýkalo s velmi vážnou hospodářskou krizí. Na počátku roku 2010 uzavřelo Řecko tři dohody o finanční pomoci od Mezinárodního měnového fondu a EU. (Greece, 2024)

Z pohledu konkurenceschopnosti ekonomiky řecká ekonomika v roce 2021 obsadila 51. místo na světě z hlediska HDP. Dále se umístila na 44. místě v celkovém vývozu a na 37. místě v celkovém dovozu. V tomto roce se stalo Řecko největším vývozcem konzervovaného ovoce a ořechů. (Greece, 1995–2022)

Hlavní produkty, se kterými Řecko konkuruje na světových trzích jsou balené léky, rafinovaná ropa, surová bavlna a sýry. Nejčastějšími exportními destinacemi jsou Itálie, Německo, Kypr, Turecko a Francie. (Greece, 1995–2022)

Řecko je závislé na dovozu surové a rafinované ropy, ropného plynu, balených léčiv a automobilů. Zmíněné artikly jsou nejčastěji dováženy z Číny, Německa, Itálie a Iráku. (Greece, 1995–2022)

Poslední odstavec je věnován službám, které Řecko v roce 2020 exportovalo a importovalo. Řecko především vyváželo námořní dopravu, osobní cestování, různé obchodní, odborné a technické služby a leteckou dopravu. Nejvýznamnějšími službami, které byly dováženy do Řecka byly námořní doprava, ostatní doprava, pojištění nákladu a letecká doprava. (Greece, 1995–2022)

7 ANALÝZA EKONOMIK ČESKÉ REPUBLIKY, SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ, ŠVÝCARSKA A ŘECKA

V této části bakalářské práce je provedena analýza vývoje ekonomických cyklů a vybraných faktorů konkurenceschopnosti. Mimo jiné autor hodnotí i vybrané ekonomiky na základě magického čtyřúhelníku.

Ekonomické cykly a vybrané faktory konkurenceschopnosti za období od roku 1993 do roku 2022 jsou znázorněny prostřednictvím grafů. Veškerá data autor čerpal z databází The world bank a OECD.

Sledovanými faktory konkurenceschopnosti jsou inflace, nezaměstnanost, růst HDP, státní dluh, saldo běžného účtu platební bilance, obchod se zbožím a službami, přímé zahraniční investice a produktivita práce. Tyto makroekonomické ukazatele poskytují komplexní pohled na ekonomickou situaci dané země a jsou klíčové pro hodnocení jejího ekonomického vývoje.

7.1 Analýza ekonomiky České republiky

7.1.1 Vývoj inflace v České republice

V roce 1993 po rozpadu Československé republiky vznikla samostatná Česká republika. Inflace v tomto roce činila 20,8 %, dosahovala nejvyšší úrovně v celé historii České republiky. Jeden z důvodů, kvůli kterému mohla být inflace takto vysoká je například rozdělení měny na korunu českou a korunu slovenskou.

Od roku 1993 míra inflace prudce zpomalila a v následujících letech si udržovala stabilní dynamiku růstu.

Jak lze vidět v grafu v roce 1997 míra inflace nepatrně porostla a ve stejném roce započala v České republice měnová krize. Začátkem roku 1998 ČNB cílila na inflaci a ke konci měnové krize lze zaznamenat výrazný pokles. V roce 1999 míra inflace činila 2,1 %.

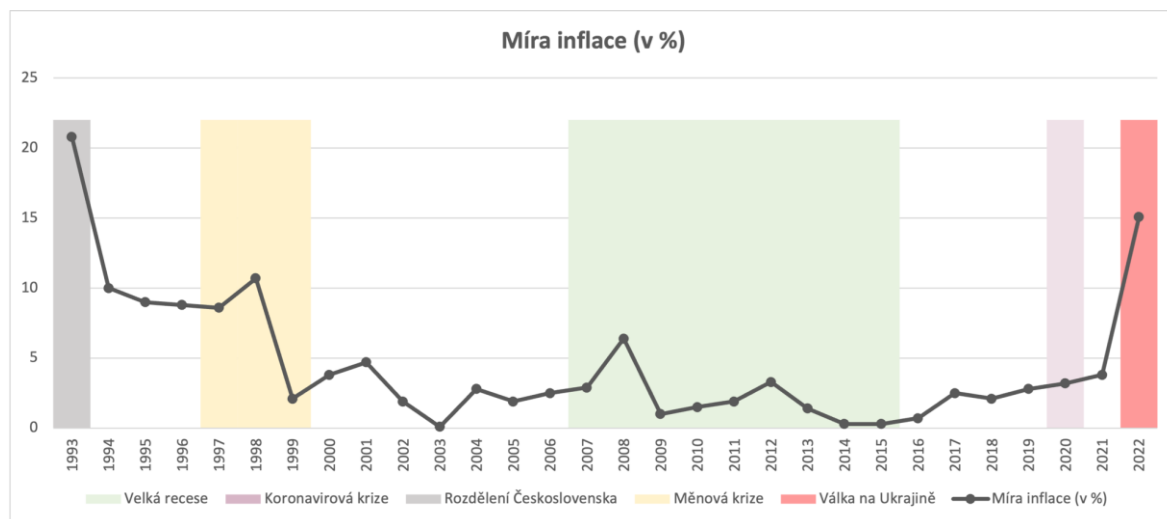
V roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU, inflace zrychlila na 2,8 %. Díky členství v EU byl České republice umožněn obchod se zbožím a službami mezi jednotlivými členskými zeměmi.

V roce 2007 se Česká republika připojila k Schengenskému prostoru, čímž došlo ke zrušení kontroly na státních hranicích. Toto opatření mělo pozitivní vliv na obchod se zbožím a službami. (Machotková, © 2005–2024)

V nadcházejících letech se Česká republika nacházela v období hospodářského růstu. V roce 2008 dosahovala míra inflace 6,4 %. O rok později došlo k poklesu míry inflace na 1 %. V následujících letech míra inflace zrychlila až se její růst zastavil v roce 2012, kdy dosahovala 3,3 %.

V následujících letech byla inflace ovlivněna koronavirovou krizí, která vypukla v roce 2020. Tehdy činila míra inflace 3,2 %. V druhém roce koronavirové krize inflace zrychlila na 3,8 %. V roce 2022 lze vidět, že tempo růstu cen výrazně zrychlilo a dostalo se na hodnotu 15,1 %. Válečný konflikt na Ukrajině významně ovlivnil růst cen v České republice. Došlo ke zvýšení cen komodit a různých vstupů do výroby a tím pádem se zvýšila cenová hladina.

Graf číslo 1 ukazuje, že zpočátku sledovaných let míra inflace prudce zpomalila. V dalších letech měla cenová hladina kolísavý charakter a ke konci sledovaného období došlo ke zrychlení inflace. Křivka míry inflace během období vytvořila písmeno L, písmeno W a občas písmeno V.

Graf 1 Vývoj inflace ČR (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.1.2 Vývoj celkové nezaměstnanosti v České republice

V roce 1993 byla celková nezaměstnanost 4,3 %. Vliv na tuto skutečnost měl rozpad Československé republiky v roce 1993. Česká republika po rozpadu ČSR byla od počátku hospodářské transformace obdivována, protože byla jednou z mála transformujících se zemí s velmi nízkou nezaměstnaností. (Lacena, 2023)

V roce 1996 došlo k nárůstu počtu nezaměstnaných, který se ještě zhoršil s nástupem měnové krize. V prvním roce měnové krize činila nezaměstnanost 4,3 %. V roce 1999 činila nezaměstnanost 8,5 %. Po skončení krizového období došlo k mírnému zrychlení nezaměstnanosti.

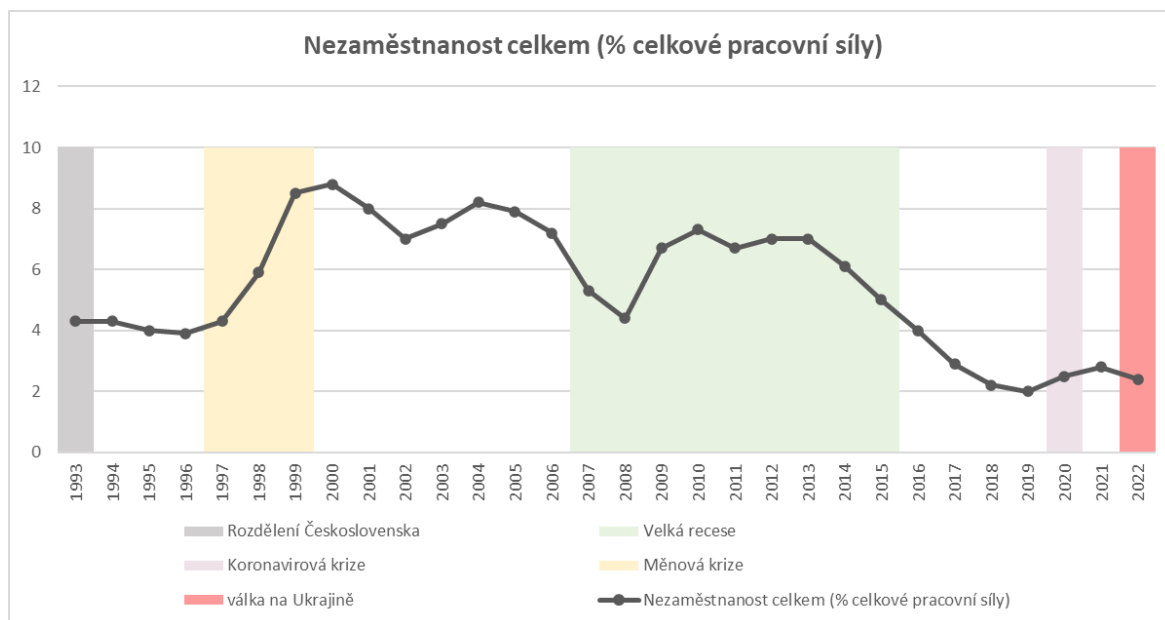
V roce 2000 došlo k oživení ekonomiky a zvýšení produkce v zásadních odvětvích české ekonomiky. (Marek, 2001) Ve stejném roce nezaměstnanost začala zpomalovat až se její pokles zastavil na hodnotě 7 %. V roce 2002 ovlivňovaly trh práce dva zásadní faktory. Jedním z nich bylo zrychlení ekonomického růstu, který s podporou zahraničních investic vedl k vytváření nových pracovních míst. Druhým faktorem byla pokračující restrukturalizace českého průmyslu, která naopak vedla ke zvýšení nezaměstnanosti. (Marek, 2001)

Tento pozitivní vývoj však neměl dlouhého trvání. V letech 2003 a 2004 nezaměstnanost obyvatel zrychlila opět nad 8 %.

Od roku 2008 během Velké recese začala nezaměstnanost opět zrychlovat a v roce 2010 dosáhla nejvyšší úrovně této krize a činila 7,3 %. Během Velké recese klesla poptávka po produktech a službách a zhoršovala se ekonomická situace i v okolních zemích. Řada firem se potýkala s klesajícím obratem a ztrátou zakázek. V důsledku této krize přišlo spoustu lidí o práci, a to zejména ve stavebnictví a v sektoru průmyslu. (Špačková, 2013) V roce 2012 ČR zažila hospodářský pokles způsobený dluhovou krizí eurozóny. (Wolf, 2022) Následně začala nezaměstnanost zpomalovat a její úbytek trval až do roku 2019, kdy klesla na hodnotu 2 %.

V roce 2020 vypukla pandemie COVID-19 a její vliv na nezaměstnanost byl nižší, než by se dalo předpokládat. Nezaměstnanost oproti předešlému roku zrychlila na 2,5 %.

V Grafu číslo 2 je možno sledovat, že zpočátku sledovaného období má nezaměstnanost ČR rostoucí charakter. Ke zpomalení nezaměstnanosti došlo po skončení měnové krize a následně pak i po skončení Velké recese. Během sledovaného období lze zaznamenat, že křivka nezaměstnanosti vytvořila písmeno U a písmeno V.

Graf 2 Celková nezaměstnanost ČR (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.1.3 Vývoj HDP v České republice

V roce 1993 činil růst HDP 0,1 %. V následujících letech až do roku 1995 růst HDP zrychloval a zastavil se na hodnotě 6,5 %.

Před počátkem asijské krize 1997 a následné měnové krize České koruny růst českého HDP zpomalil a v roce 1997, kdy začala česká měnová krize, ekonomika dosáhla propadu HDP minus 0,5 %. V následujících letech, zejména po uvolnění fixního směnného kurzu a nástupu plovoucího kurzu České koruny začal mírný růst HDP, který postupně zrychloval a v roce 2000 česká ekonomika dosahovala požadovaný růst HDP kolem 4 %.

Další významný pokles můžeme vidět v roce 2002, kdy česká ekonomika úspěšně uzavřela řadu jednání mezi ČR a EU, která přiblížila českou ekonomiku ke vstupu do EU. Příznivé výhledy budoucího růstu ekonomiky povzbudili HDP, který dosáhl 1,6 %. Vstup ČR do EU vytvořil v následujících letech předpoklad pro další zrychlování růstu HDP, které dosáhlo maxima v roce 2006, kdy meziroční růst HDP dosahoval 6,8 %.

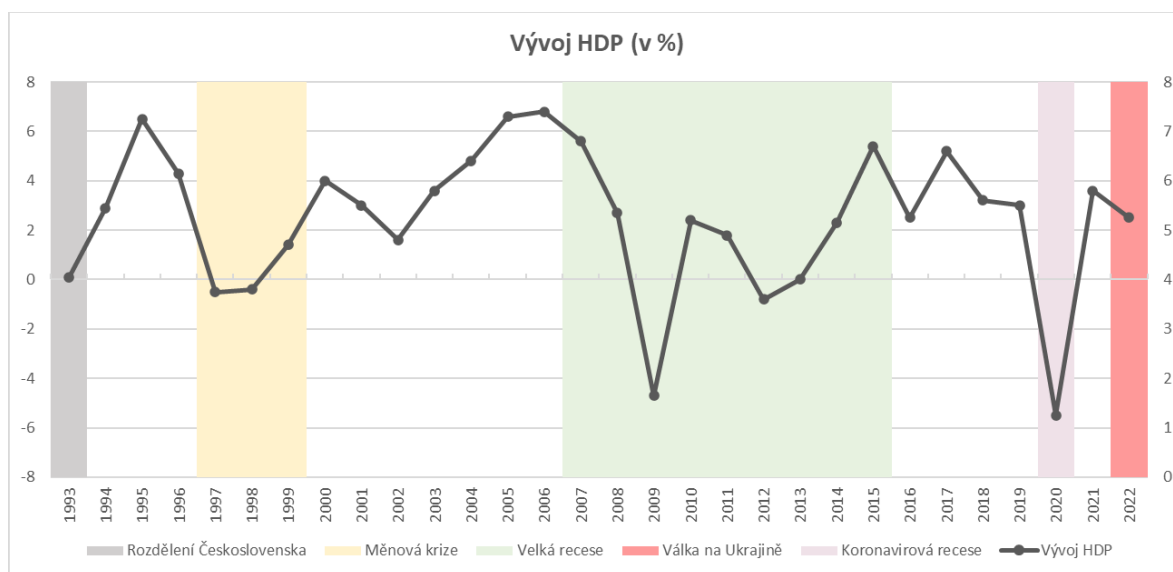

V roce 2007 činila hodnota růstu HDP 5,6 %. V průběhu dalších let růst HDP postupně zpomaloval a v roce 2009 byla jeho hodnota mínus 4,7 %. Růst HDP se v roce 2010 vrátil do kladných hodnot a následně začal opět zpomalovat. V roce 2015, který byl posledním rokem Velké recese došlo k výraznému zvýšení růstu HDP na hodnotu 5,4 %.

V dalších letech je možno pozorovat mírné kolísání růstu HDP. V roce 2020 propukla koronavirová krize a došlo k propadu růstu HDP, a to na hodnotu mínus 5,5 %. Hlavními faktory byla pandemie koronaviru a vysoké výdaje na spotřebu domácností.

V dalším roce růst HDP opět zrychlil, a to na hodnotu 3,6 %. Naopak v roce 2022, kdy vypukl válečný konflikt na Ukrajině, lze vidět zpomalení růstu HDP. Růst HDP v posledním sledovaném roce činil 2,5 %.

Vývoj HDP České republiky má v průběhu sledovaných let kolísavý charakter. V Grafu číslo 3 lze zaznamenat velké výkyvy, které vytvořily dvakrát po sobě písmeno W. Ke konci sledovaných let je možno vidět, že se rýsuje další písmeno W, čemuž by vláda a centrální banka měla zabránit, protože písmeno W je nejhorší průběh krize.

Graf 3 Vývoj HDP ČR (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.1.4 Státní dluh České republiky

První záznam o státním dluhu České republiky je z roku 1995, kdy státní dluh činil 18,1 % k HDP.

V roce 1997 započala měnová krize a státní dluh činil 17 % k HDP. Měnová krize měla dopad na růst státního dluhu, protože vláda musela vynaložit velké množství peněz na stabilizaci ekonomiky. V roce 1998 činil státní dluh 17,9 % k HDP, tentýž rok byla zavedena měnová intervence, jejímž účelem byla stabilizace kurzu koruny. Na konci měnové krize v roce 1999 státní dluh zrychlil na 23,7 % k HDP.

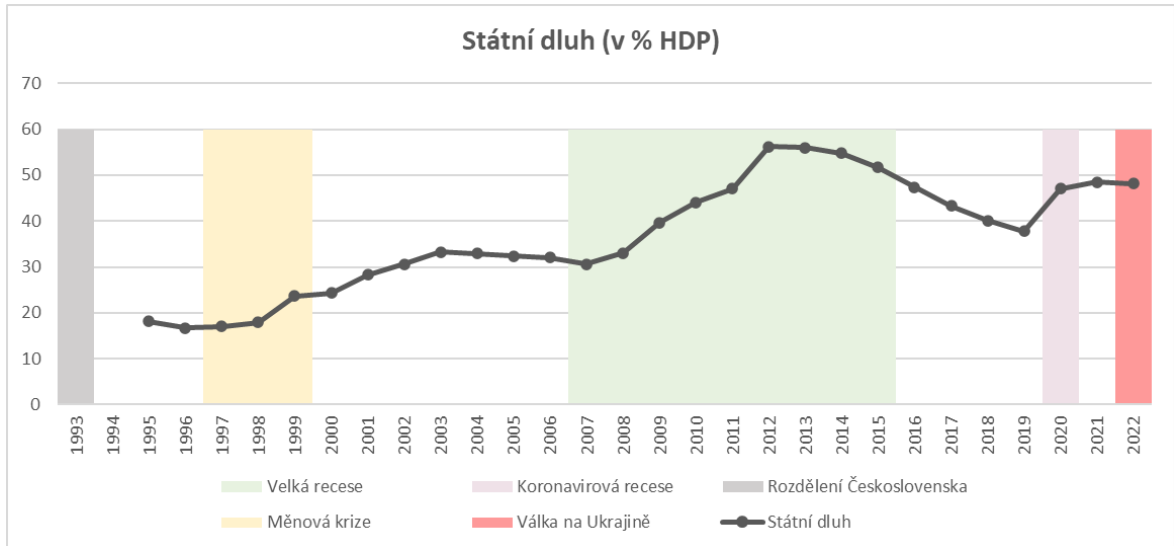
V dalších letech státní dluh neustále zrychloval a v roce 2003 se růst zastavil na hodnotě 33,3 % k HDP. Od roku 2003 až do začátku Velké recese lze vidět, že státní dluh udržoval stabilní dynamiku růstu. Po vstupu do EU v roce 2004 začala ČR vydávat střednědobé a dlouhodobé dluhopisy také na zahraničních trzích, což dále zvýšilo podíl zahraničního dluhu. (Morda, 2022)

Během Velké recese státní dluh neustále rostl. V roce 2012 činil státní dluh 56,2 % k HDP, a dosahoval nejvyšší úrovně v průběhu sledovaných let. Mezi lety 2014 a 2019 se státní dluh k HDP výrazně snížil. Je důležité poznamenat, že důvodem tohoto poklesu byl rychlý růst HDP, který vedl k relativnímu poklesu státního dluhu. (Morda, 2022) V roce 2019 činil státní dluh 37,8 % k HDP.

V roce 2020 se zvýšil státní dluh na 47 % k HDP v důsledku vypuknutí koronavirové krize. Vláda České republiky reagovala na ekonomické dopady pandemie opatřeními fiskální politiky. Opatření zahrnovaly programy na podporu zaměstnanosti, popřípadě náhrady nákladů pro firmy, aby nemusely propouštět zaměstnance. Mezi další opatření patřily daňové odklady. Přestože tato opatření byla nezbytná ke zmírnění dopadů krize, vedla ke zvýšení státního dluhu. (Marek a kol., 2020)

V roce 2022 státní dluh dosahoval 48,1 % k HDP, ke zvýšení došlo z důvodu vypuknutí válečného konfliktu mezi Ruskem a Ukrajinou.

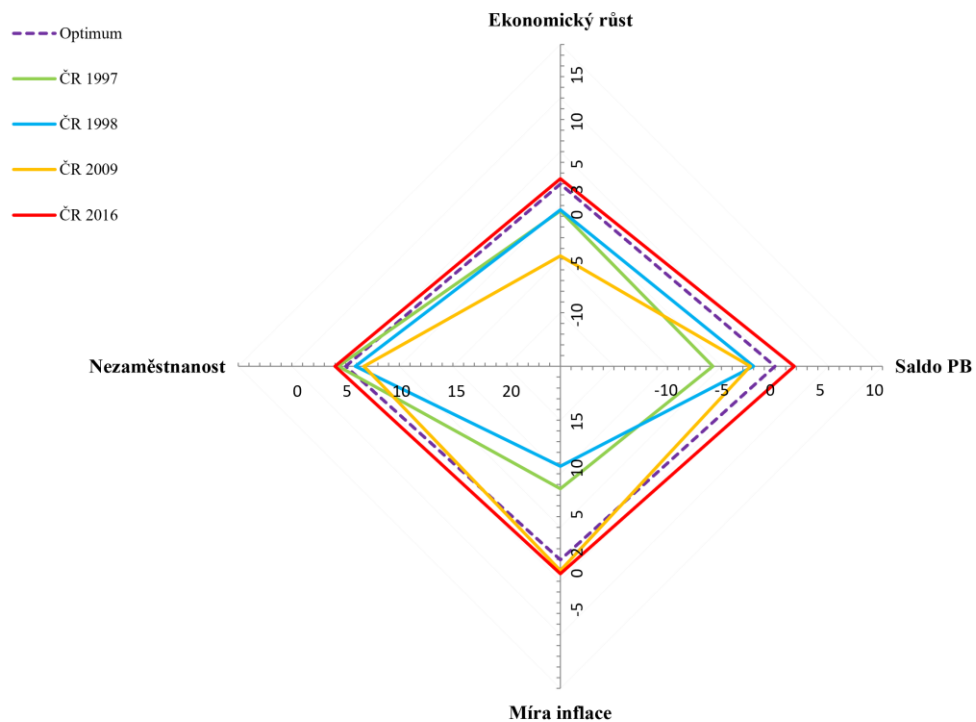
Graf číslo 4 ukazuje, že zpočátku sledovaných let křivka státního dluhu postupně zrychlovala. K prudšímu nárůstu došlo v průběhu Velké recese, ale ve druhé polovině krize začal státní dluh zpomalovat.

Graf 4 Státní dluh ČR (vlastní zpracování dle OECD, 19.10.2023)

7.1.5 Magický čtyřúhelník České republiky

Dle analýzy magického čtyřúhelníku České republiky, lze vidět že ekonomika v letech 1997 a 1998 nefunguje na úrovni zdravé ekonomiky. Má velký problém s inflací, s vyšší nezaměstnaností, se zápornou bilancí a má nízký ekonomický růst. Základní problémy jsou způsobeny neschopností více exportovat. V roce 2009 se inflace držela na nízké úrovni, ale ekonomický růst dosahoval mínus 4,7 %. Naopak v roce 2016 se magický čtyřúhelník nejbliže k optimu.

Graf 5 Magický čtyřúhelník ČR (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.2 Analýza ekonomiky Spojeného království

7.2.1 Vývoj inflace ve Spojeném království

V roce 1993 se Spojené království potýkalo s hlubokou recesí a míra inflace činila 2,6 %. V následujících letech lze zaznamenat lehké zrychlení, které se zastavilo v roce 1996 na hodnotě 2,9 %.

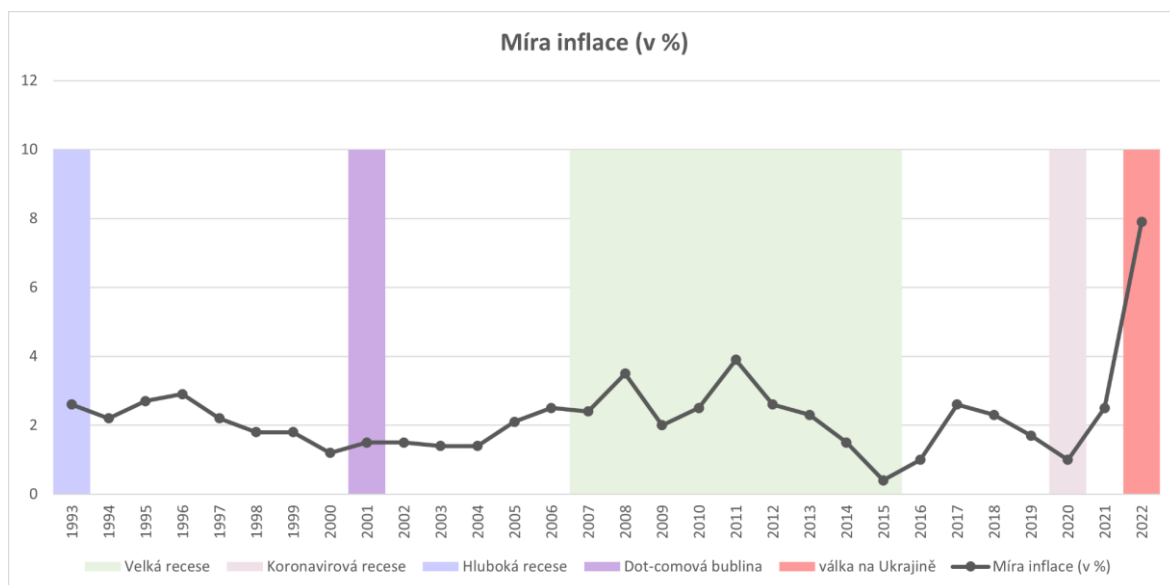
V roce 2001 nastala v USA krize, která měla dopad i na Spojené království. V roce 2000 praskla tzv. „dot-com bublina“ neboli technologická bublina. Tato událost způsobila významný propad akciového trhu a vedla k bankrotu mnoha společností typu dot-com, které na konci 90. let zažívaly rychlý nárůst a vysoké ocenění. (Škvára, 2024)

Do období Velké recese, které začalo v roce 2007, Spojené království vstupovalo s inflací 2,4 %. Během tohoto období měla míra inflace kolísavý charakter. Na konci Velké recese v roce 2015 byla míra inflace 0,4 %, což byla nejnižší dosažená úroveň, kterou lze vidět v průběhu sledovaných let.

V období mezi Velkou recesí a koronavirovou krizí inflace zpočátku zrychlovala a zastavila se v roce 2017 na hodnotě 2,6 %. V dalších letech míra inflace zpomalila a v roce 2020, kdy vypukla koronavirová krize cenová hladina dosahovala 1 %.

V roce 2022 je možno vidět prudký nárůst míry inflace, která činila 7,9 %. Na zvýšení cenového růstu se podílel zejména Brexit, což znamenalo odchod Spojeného království z Evropské unie. Dopad brexitu na inflaci byl malý ve srovnání s celosvětovým růstem cen průmyslového zboží, energií a dalších komodit, které se zvýšily v důsledku válečného konfliktu na Ukrajině. (Brexit oslabil britskou ekonomiku, 2022) Dalším faktorem, který ovlivnil inflaci byl mimo jiné i tvrdý lockdown v Číně. Čína v důsledku lockdownu uzavírala přístavy pro export. (Inflace ve Spojeném království je největší za posledních čtyřicet let. Podílí se na ní i brexit, 2022)

Míra inflace Spojeného království se pohybuje ve velmi nízkých hodnotách, s výjimkou prudkého zrychlení mezi lety 2021 a 2022. V Grafu číslo 6 lze vidět, že křivka vytvořila několik po sobě jdoucích písmen V za sebou.

Graf 6 Vývoj inflace Spojeného království (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.2.2 Vývoj celkové nezaměstnanosti ve Spojeném království

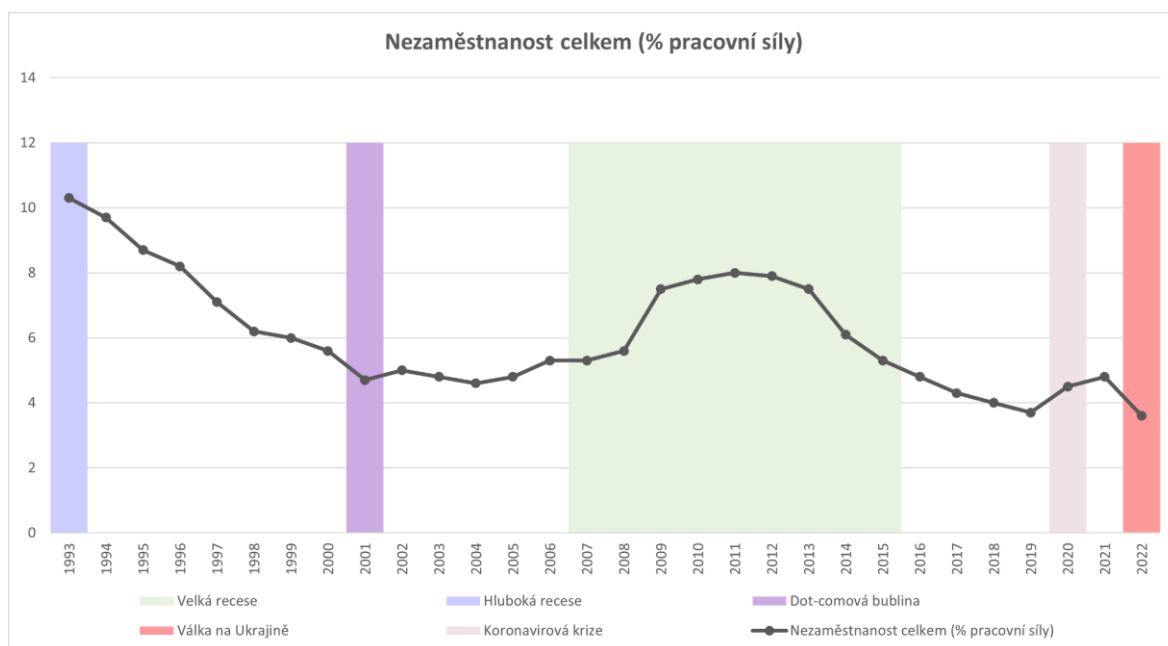
V roce 1993 se Spojené království zotavovalo z recese, která probíhala na počátku devadesátých let. V tomto roce činila nezaměstnanost 10,3 %. Od roku 1993 nezaměstnanost Spojeného království postupně zpomalovala a v roce 2004 se zastavila na hodnotě 4,6 %.

Na počátku Velké recese v roce 2007 byla nezaměstnanost 5,3 %. V dalších letech nezaměstnanost zrychlila a v roce 2009 dosahovala 7,5 %. Na základě zkušeností z období Velké recese je možno uvést, že britský trh práce je relativně odolný. Míra nezaměstnanosti rostla pomaleji a následně se zotavovala rychleji než ve většině ostatních evropských ekonomikách. Avšak tento pozitivní vývoj byl kompenzován stagnací produktivity a mezd. V roce 2013 začala nezaměstnanost zpomalovat a v roce 2016 se dostala pod úroveň, kterou dosahovala před recesí. (Herz a Rens, 2020)

V roce 2019 činila nezaměstnanost 3,7 %. V následujícím roce došlo ke zrychlení nezaměstnanosti na 4,5 %. V tomto roce vypukla celosvětová pandemie COVID-19. Během pandemie vláda zavedla řadu opatření na podporu zaměstnanosti. Další z důvodů zvýšení nezaměstnanosti bylo vystoupení Spojeného království z Evropské unie, zvané Brexit. Odchod z EU také znamenal změny pravidel pro volný pohyb pracovních sil a zavedení bodového imigračního systému. O nejvíce zaměstnanců přišly sektory jako je doprava, pohostinství a maloobchod. (David, 2023)

V posledním sledovaném roce činila nezaměstnanost 3,6 %. V tomto roce vypukl válečný konflikt na Ukrajině, který nijak viditelně neovlivnil nezaměstnanost této země.

V Grafu číslo 7 je možno vidět, že nezaměstnanost má zpočátku let klesající charakter. S vypuknutím Velké recese se ale nezaměstnanost začala postupně zvyšovat. Na základě Grafu číslo 7 lze vidět, že křivka má tvar písmene U.

Graf 7 Celková nezaměstnanost Spojeného království (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.2.3 Vývoj HDP ve Spojeném království

V roce 1993 se Spojené království nacházelo v hluboké recesi a britská ekonomika vstoupila do fáze oživení. V tomto roce byl růst HDP 2,5 %. V následujícím roce růst HDP zpomalil a poté začal zrychlovat. Tato skutečnost se opakovala i v dalších letech.

V roce 2001 lze zaznamenat pokles růstu HDP z předchozích 4,1 % na 2,2 %. Důvodem bylo prasknutí „dot-comové bubliny“ v USA. V nadcházejících letech si růst HDP udržoval stabilní dynamiku růstu, a to až do roku 2007.

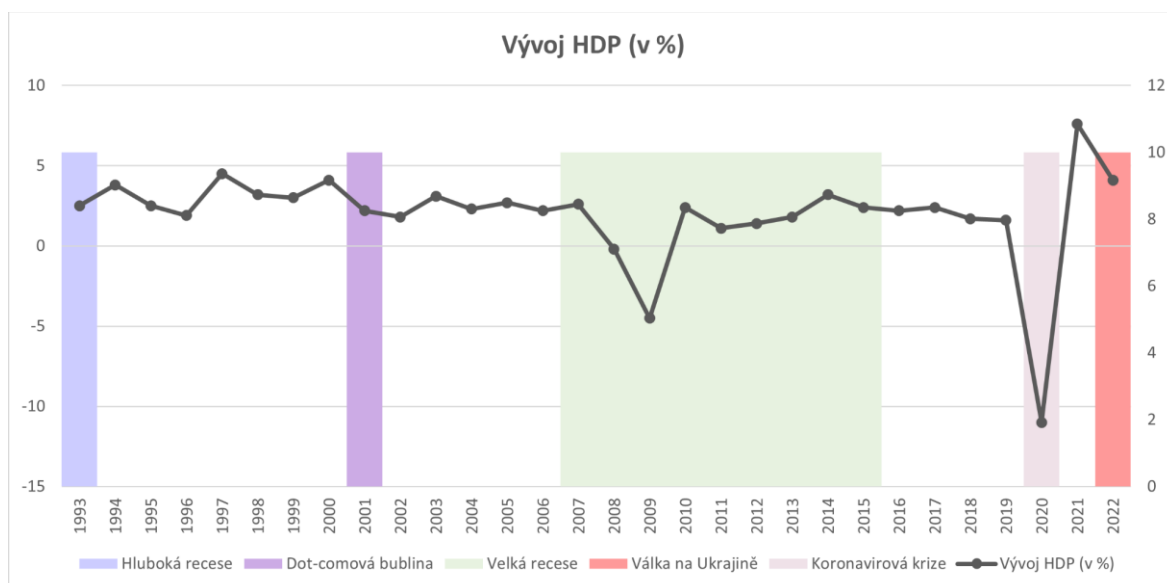
Mezi lety 2007 a 2009 je možno vidět zpomalení růstu HDP z hodnoty 2,6 % na hodnotu minus 4,5 %. V roce 2008 se Spojené království potýkalo s celosvětovou finanční krizí, která byla způsobena kolapsem trhu s nemovitostmi v USA a bankovní krizí. Tyto události vedly k recesi a byla potřeba zavést národní ekonomická opatření. (Ekonomika Spojeného království: historie a zajímavosti, 2024)

V roce 2010 se situace ve Spojeném království zlepšila a britská ekonomika se dostala z recese. Růst HDP zrychlil na 2,4 %. Následně lze vidět, že došlo ke zpomalení růstu HDP a v dalších letech k mírnému zrychlení růstu HDP.

Po skončení krize v roce 2015 si růst HDP udržoval stabilní dynamiku růstu. Prudké zpomalení je možno vidět mezi lety 2019 a 2020, kdy růst HDP klesl z 1,6 % na minus 11 %. Byl to největší roční pokles v celé historii Spojeného království. Jedním z hlavních důvodů hlubokého propadu růstu HDP byla pandemie COVID-19.

V grafu je možno vidět, že mezi lety 2020 a 2021 došlo k významnému zlepšení po několika lockdownech a prudkém poklesu v roce 2020. Růst HDP zrychlil na 7,6 %. Ekonomika Spojeného království procházela oživením. V roce 2022 došlo ke zpomalení růstu HDP a v posledním sledovaném roce činil 4,1 %.

Z Grafu číslo 8 je jasné, že vývoj HDP v průběhu sledovaných let má kolísavý charakter. K hlubšímu propadu došlo jen mezi lety 2008 a 2009, následně pak i mezi lety 2019 a 2020. Křivka nezaměstnanosti během sledovaných let vytvořila písmeno V a písmeno U.

Graf 8 Vývoj HDP Spojeného království (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.2.4 Státní dluh Spojeného království

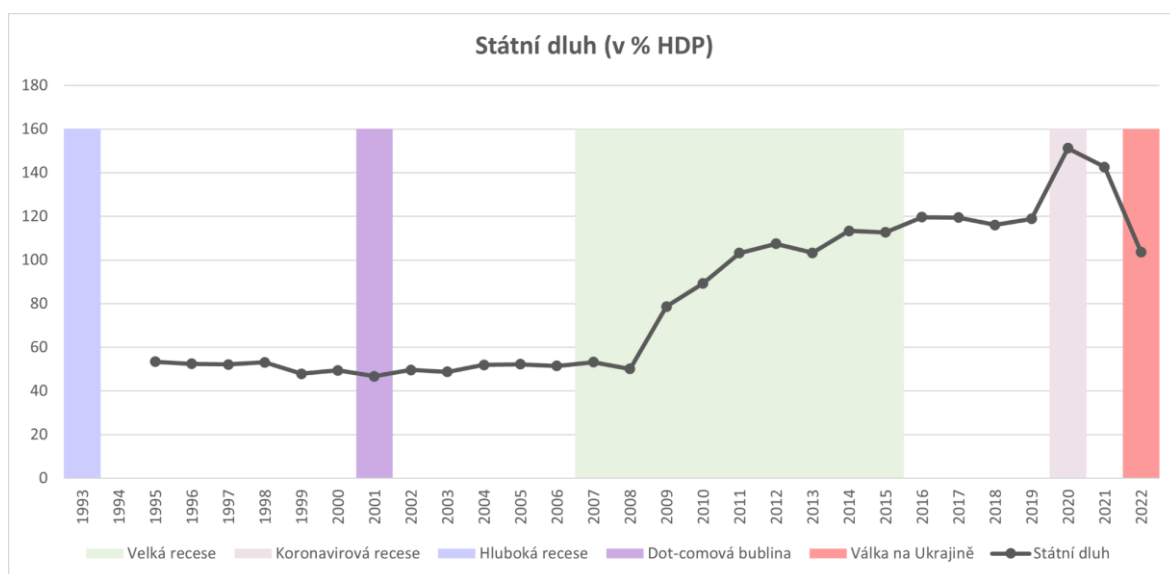
Data ke státnímu dluhu Spojeného království jsou zaznamenány až od roku 1995. V tomto roce činil státní dluh 53,4 % k HDP. V dalších letech státní dluh udržoval stabilní dynamiku růstu až do roku 2007, kdy začala Velká recese.

V roce 2007 vypukla celosvětová finanční krize. V následujícím roce vedla finanční krize k hluboké recesi a poklesu daňových příjmů. (Pettinger, 2022) Mezi lety 2008 a 2009 způsobila finanční krize prudký nárůst státního dluhu. Hodnota státního dluhu k HDP zrychlila z 50,1 % k HDP na hodnotu 78,7 % k HDP. Od roku 2010 vláda zavedla relativní úsporná opatření, která přispěla ke slabému hospodářskému růstu. (Pettinger, 2022)

V dalších letech Velké recese je možno vidět, že státní dluh neustále zrychloval a v roce 2012 překročil hranici 100 % k HDP. V posledním roce této krize činil státní dluh 112,6 % k HDP.

Velký skok lze vidět mezi lety 2019 a 2020, kdy se státní dluh zvýšil ze 118,8 % na 151,2 % k HDP. V roce 2020 vypukla pandemie COVID-19 a zasáhla celý svět. V tentýž roce způsobila ekonomická recese prudký nárůst státního dluhu. Výrazné zvýšení bylo zapříčiněno klesajícími daňovými příjmy a vysokými vládními sociálními výdaji. (Pettinger, 2022) Dalším významným důvodem prudkého nárůstu státního dluhu byl propad HDP.

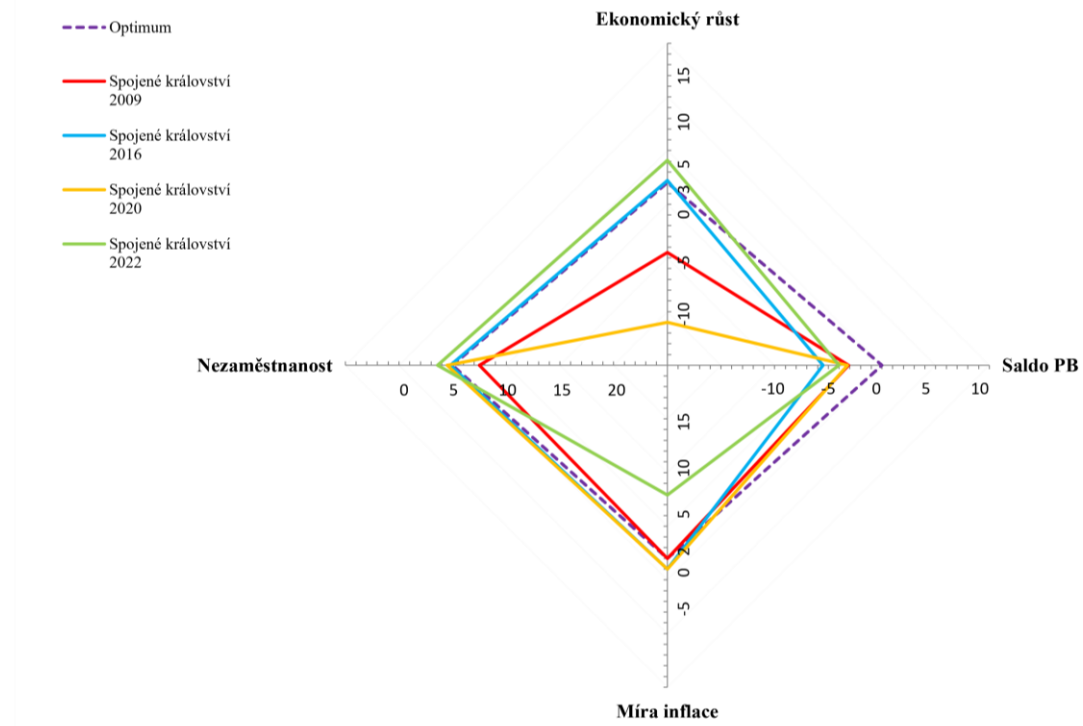
Z Grafu číslo 9 lze vypožorovat, že z počátku sledovaných let si státní dluh udržoval stabilní dynamiku růstu. V dalších letech měla křivka rostoucí charakter.

Graf 9 Státní dluh Spojeného království (vlastní zpracování dle OECD, 19.10.2023)

7.2.5 Magický čtyřúhelník Spojeného království

Dle analýzy magického čtyřúhelníku Spojeného království lze pozorovat významné změny jeho plochy během sledovaných let. Tyto změny byly zapříčiněny zejména ekonomickým růstem, který dosahoval v roce 2020 velmi špatné výsledky na úrovni minus 11 %. Naopak lze říct, že Spojenému království se daří udržovat nízkou míru inflace a nezaměstnanosti.

Graf 10 Magický čtyřúhelník Spojeného království (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.3 Analýza ekonomiky Švýcarska

7.3.1 Vývoj inflace ve Švýcarsku

V prvním sledovaném roce míra inflace činila 3,3 %. Následně došlo k prudkému zpomalení a míra inflace v roce 1994 činila 0,9 %.

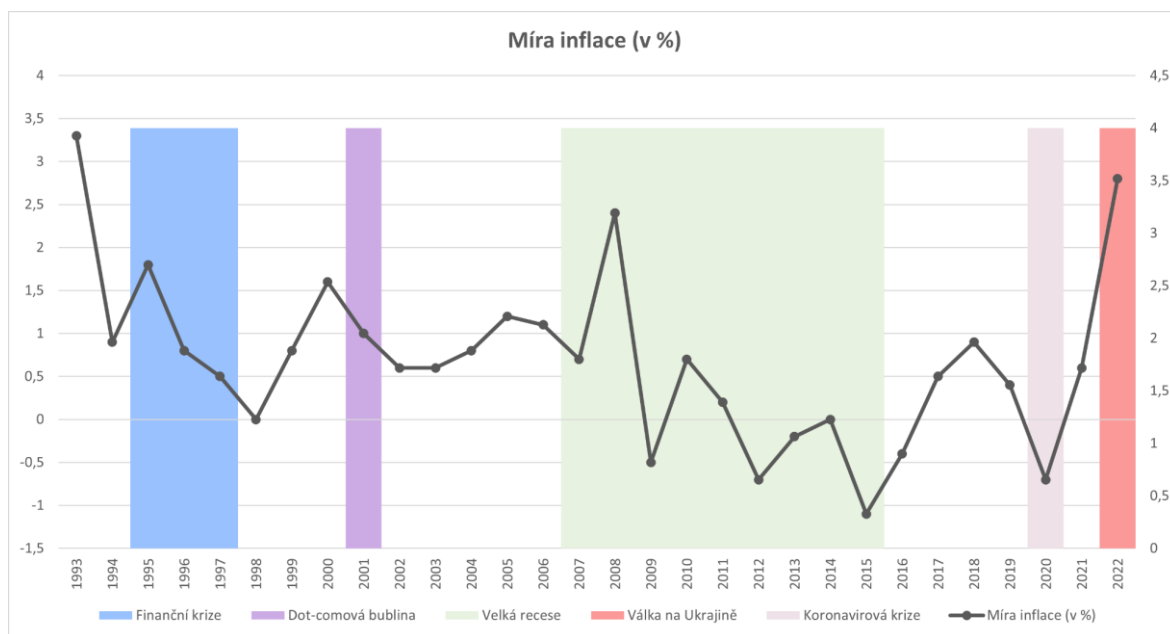
V roce 1995 vypukla ve Švýcarsku finanční krize a došlo ke zrychlení míry inflace na 1,8 %. Situace se zlepšila v roce 1996. V roce 1997 však Švýcarsko propadlo do recese. Po skončení finanční krize došlo ke zrychlení míry inflace, která v roce 2000 dosahovala 1,6 %.

V roce 2007 při nástupu Velké recese se míra inflace ustálila na 0,7 %. O rok později, v roce 2008, došlo k prudkému zrychlení míry inflace na 2,4 %. Mezi lety 2008 a 2009 však došlo k výraznému zpomalení, kdy míra inflace v roce 2009 klesla na mínus 0,5 %. Což naznačuje, že došlo k deflaci. Následující léta charakterizovala kolísavá povaha křivky míry inflace. V roce 2015 činila míra inflace mínus 1,1 %, takže i v tomto roce se Švýcarsko potýkalo s deflací.

V dalších letech míra inflace vystoupala opět do kladných hodnot. V roce 2020 se znovu propadla do deflace a činila mínus 0,7 %. Cenový růst byl v tomto roce ovlivněn zejména pandemií COVID-19. Dalším faktorem, který ovlivnil míru inflace byly změny v cenách energií, protože v roce 2020 došlo ke snížení cen ropy a plynu.

K nejprudšímu nárůstu míry inflace došlo mezi lety 2020 a 2022. V roce 2022 činila míra inflace 2,8 %. Bylo to poprvé od roku 1993, kdy inflace dosáhla téměř tří procentní hodnotu. Ke zvýšení míry inflace došlo kvůli doznívající pandemii COVID-19. Dalším důvodem byl nárůst cen energií, které byly oproti roku 2020 na vyšší úrovni. Švýcarská národní banka byla v tomto roce připravena na posílení švýcarského franku, což považovala za příležitost ke snížení inflace u importovaného zboží. (Inflace ve Švýcarsku stoupla nejvýše za 29 let, o 3,4 procenta, 2022)

Inflace byla na počátku sledovaných let na vysoké úrovni. V dalších letech je možno vidět, že míra inflace měla kolísavý charakter. V Grafu číslo 11 lze vidět, že v průběhu let docházelo k velkému kolísání, které vytvořilo nejčastěji písmeno V, dále pak i písmeno W a písmeno U.

Graf 11 Vývoj inflace Švýcarska (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.3.2 Vývoj celkové nezaměstnanosti ve Švýcarsku

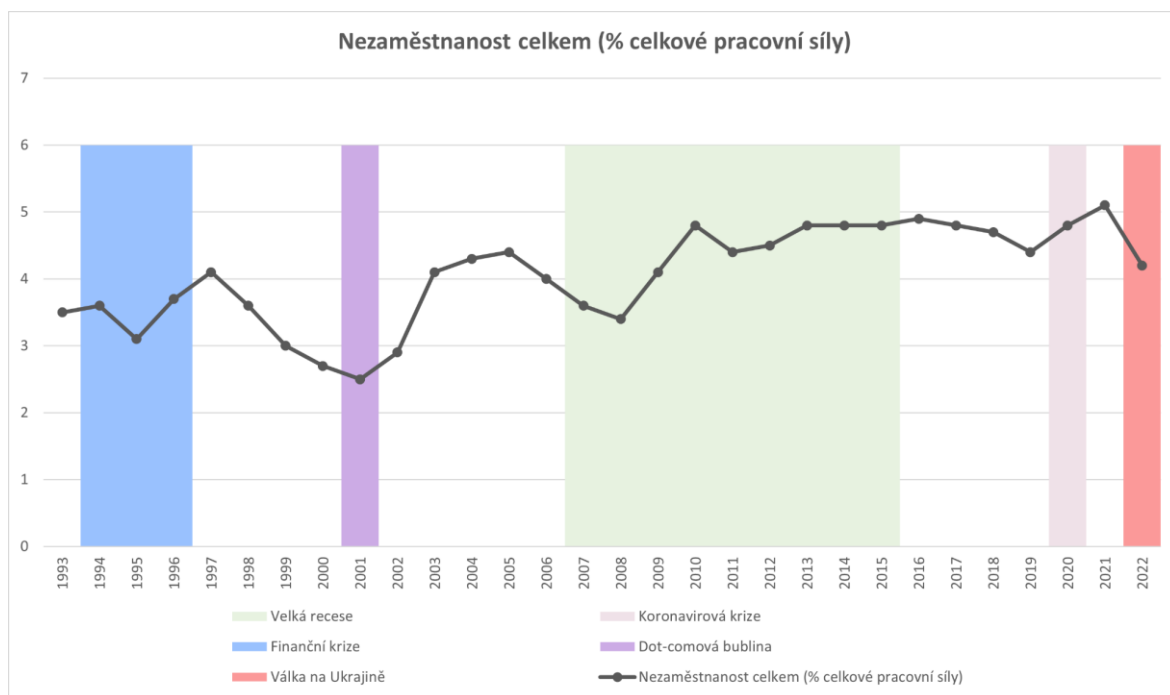
V roce 1994 započala ve Švýcarsku finanční krize, která trvala do roku 1996. Během krize nezaměstnanost nejdříve zpomalila a v posledním roce krize zrychlila na 3,7 %. V dalších letech je možno vidět mírné zpomalení, které zastavilo v roce 2001. V roce 2001 činila nezaměstnanost 2,5 % a dosahovala nejnižší úroveň v průběhu sledovaných let.

V roce 2008 se Švýcarsko dostalo do recese, která byla způsobena celosvětovou finanční krizí. V tomto roce činila nezaměstnanost 3,4 %. Ve srovnání s ostatními zeměmi EU se Švýcarsko rychle vzpamatovalo z recese a nezaměstnanost již v roce 2010 zrychlila na předkrizovou úroveň. V dalších letech lze vidět, že nezaměstnanost udržovala stabilní dynamiku růstu.

V roce 2020 byla nezaměstnanost ovlivněna pandemií COVID-19. Během jednoho roku nezaměstnanost zrychlila ze 4,4 % na 4,8 %. I přes probíhající pandemii se Švýcarsko snažilo udržet ekonomiku v rovnováze a minimalizovat dopady na trh práce. Mezi lety 2020 a 2021 došlo opět ke zrychlení nezaměstnanosti.

V roce 2021 činila nezaměstnanost 5,1 % a postupně se vracela na úroveň, kterou dosahovala před pandemií. V posledním sledovaném roce nezaměstnanost prudce zpomalila na hodnotu 4,2 %.

Na počátku sledovaných let je možno vidět, že křivka nezaměstnanosti vytvořila písmeno V a následně písmeno U.

Graf 12 Celková nezaměstnanost Švýcarska (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.3.3 Vývoj HDP ve Švýcarsku

V prvním sledovaném roce činil růst HDP minus 0,1 %. Během finanční krize se růst HDP v roce 1995 a 1996 držel ve stejných hodnotách. V další letech došlo k prudkému zrychlení růstu HDP a v roce 1998 činil růst HDP 3 %.

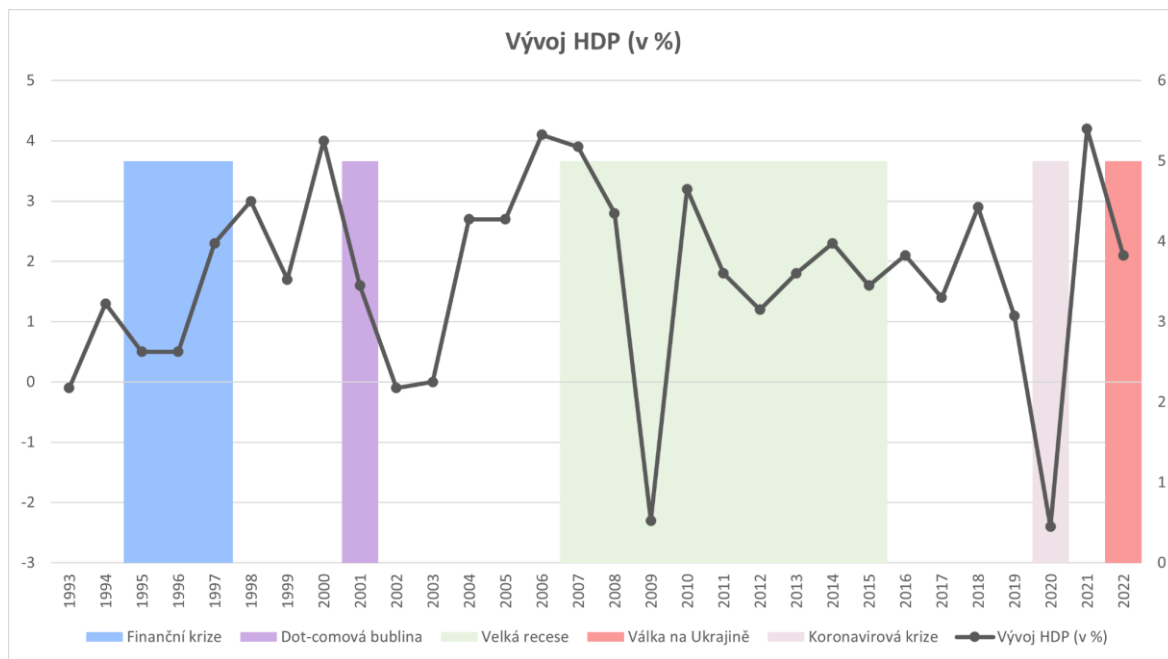
Mezi lety 1999 až 2002 lze vidět, že růst HDP prudce zpomalil. V následujících dvou letech růst HDP začal zrychlovat a v roce 2004 činil 2,7 %. V roce 2005 pokračoval předchozí trend růstu HDP, který byl posílen především pokračující silnou domácí poptávkou.

Na začátku Velké recese v roce 2007 dosáhl růst HDP 3,9 %. Nicméně, v dalších letech růst HDP prudce zpomalil na hodnotu minus 2,3 %. Tuto hodnotu dosahoval v roce 2009. Mezi lety 2009 a 2010 se růst HDP zvýšil o 5,5 % a opět se vrátil do kladných hodnot.

Švýcarsko se v roce 2020 dostalo do recese, kdy růst HDP klesl na minus 2,4 %. Prudké zpomalení bylo způsobeno pandemií COVID-19, která měla negativní dopad na ekonomiku Švýcarska.

V roce 2021 můžeme vidět, že se země zotavila a růst HDP vzrostl na hodnotu 4,2 %. Výrazný vliv na růst HDP v roce 2021 měl export chemických a farmaceutických produktů (zejména vakcín) a rekordní maloobchodní tržby. (kurzy.cz, 2022) V dalším roce růst HDP zpomalil a v posledním sledovaném roce činil 2,1 %.

V průběhu sledovaných let lze vidět velké výkyvy růstu HDP. Celkově lze říct, že křivka během sledovaných let vytvořila písmeno V a písmeno W.

Graf 13 Vývoj HDP Švýcarska (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

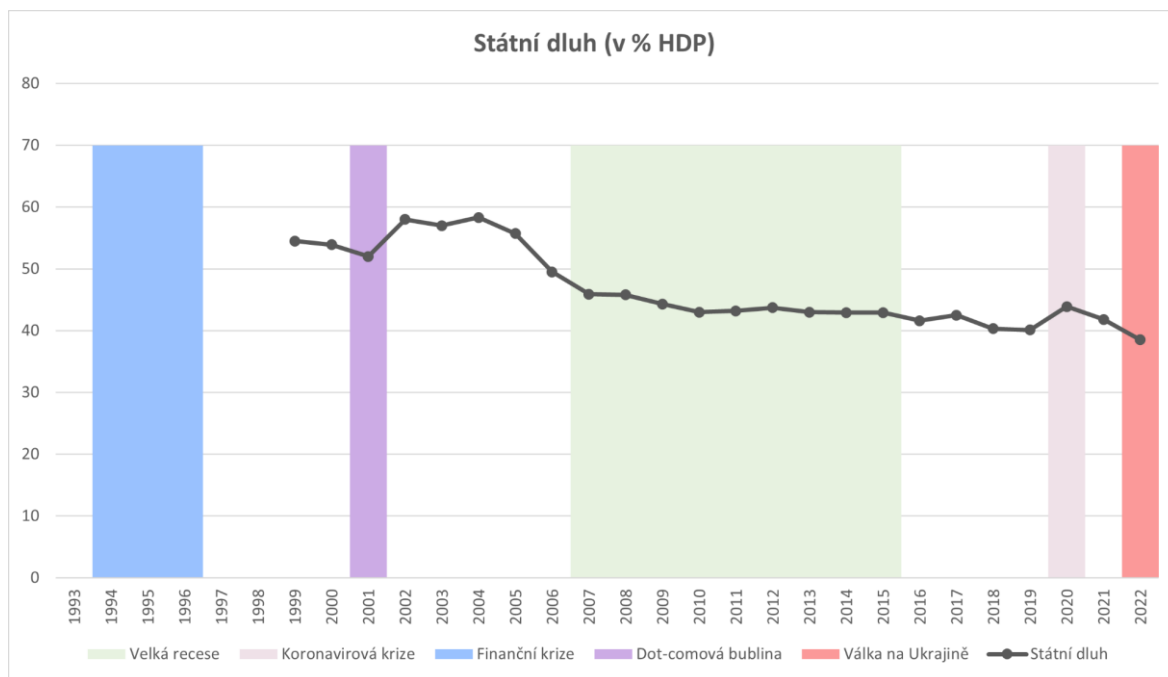
7.3.4 Státní dluh Švýcarska

První záznam o státním dluhu Švýcarska je z roku 1999, kdy státní dluh činil 54,5 % k HDP. V následujících dvou letech státní dluh mírně zpomalil. Naopak mezi lety 2001 a 2002 státní dluh zrychlil na 58 % k HDP.

Od roku 2004 vykazoval státní dluh opět klesající charakter. V roce 2007, což byl první rok vypuknutí Velké recese činil státní dluh 45,9 %. V dalších letech této krize měl státní dluh stabilní dynamiku růstu. Z grafu je patrné, že Velká recese neměla žádný velký dopad na státní dluh této země.

V období mezi Velkou recesí a koronavirovou krizí lze vidět, že mezi lety 2016 a 2017 státní dluh lehce zrychlil a poté opět zpomalil.

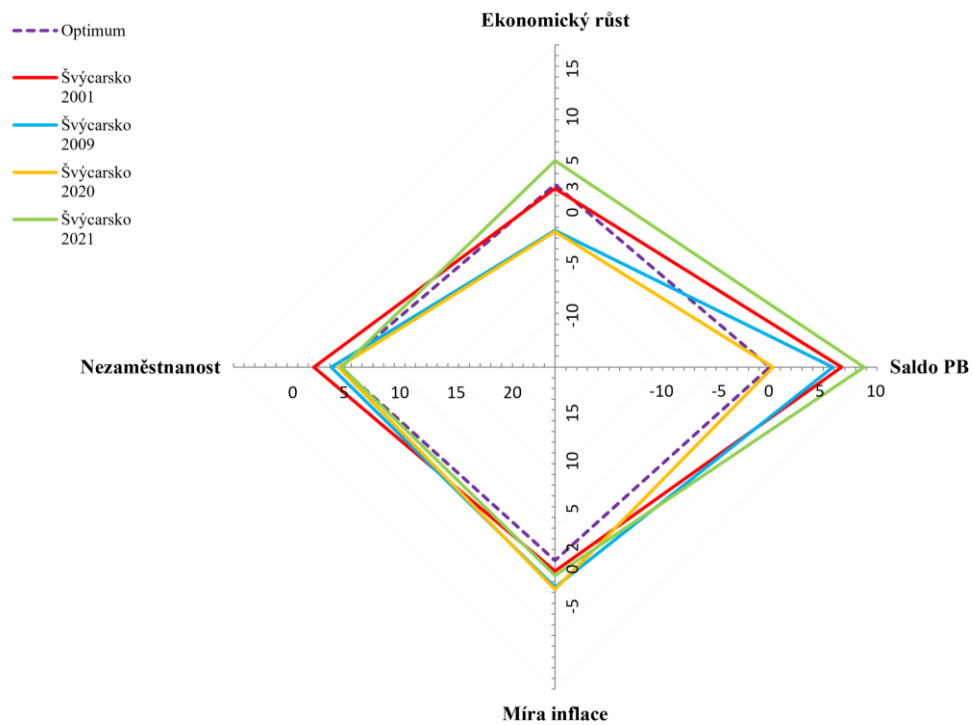
V roce 2020 činil státní dluh 43,9 % k HDP, v tomto roce byl státní dluh ovlivněn vypuknutím pandemie COVID-19, která ovlivnila ekonomiku jak v celém světě, tak i ve Švýcarsku. Švýcarsko disponovalo promyšlenou a rozumnou fiskální politikou. Vláda podporovala sektory těžce zasažené pandemií, hlavně tedy cestovní ruch, pohostinství a osobní služby. I přesto si část svých prostředků ponechala v rezervě. (Raždík, 2022) Po roce 2020 došlo opět ke zpomalení státního dluhu a v posledním sledovaném roce činil 38,5 % k HDP.

Graf 14 Státní dluh Švýcarska (vlastní zpracování dle OECD, 19.10.2023)

7.3.5 Magický čtyřúhelník Švýcarska

Dle magického čtyřúhelníku Švýcarska lze pozorovat, že ekonomika této země je stabilní z pohledu inflace a stabilní z pohledu nezaměstnanosti. Z toho plyne, že si udržuje poměrně stejné hodnoty těchto dvou ukazatelů. Ekonomika Švýcarska výrazně používá hospodářský růst proto, aby exportovala zboží do ostatních zemí.

Graf 15 Magický čtyřúhelník Švýcarska (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.4 Analýza ekonomiky Řecka

7.4.1 Vývoj inflace v Řecku

V prvním sledovaném roce byla míra inflace Řecka poměrně vysoká. Dosahovala hodnoty 14,4 %. V následujících letech míra inflace relativně rychle klesla a pokles se zastavil v roce 1999 na hodnotě 2,6 %.

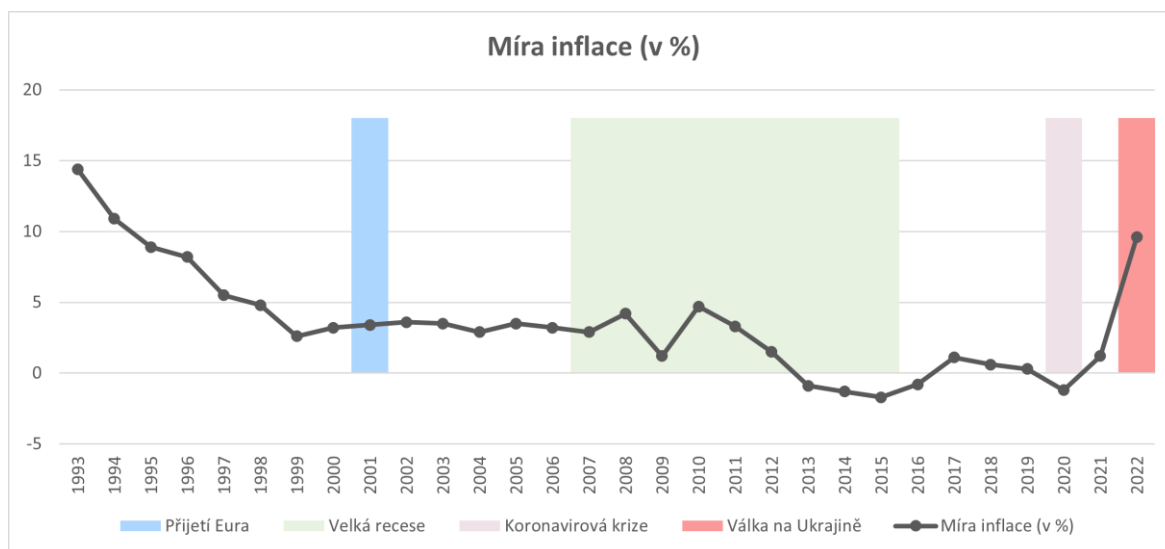
Řecko patřilo od počátku svých snah o vstup do eurozóny mezi země, jejichž ekonomika nebyla dostatečně stabilní a také mezi země, které se potýkaly zejména s vysokou inflací. A v roce 2001 se Řecko stalo oficiálním členem eurozóny. V tomto roce byla míra inflace 3,4 %.

Po vstupu do eurozóny hodnota míry inflace držela stabilní dynamiku růstu až do roku 2007. Z grafu je patrné, že mezi lety 2007 a 2008 míra inflace zrychlila. V roce 2009 došlo naopak k prudkému zpomalení v důsledku globální finanční krize. Ve zmiňovaném roce činila míra inflace 1,2 %. V období mezi lety 2013 až 2015 lze hovořit o deflaci, protože míra inflace se držela v záporných hodnotách. V roce 2015 ECB oznámila program kvantitativního uvolňování, aby zrychlila inflaci a růst. (Greece's Debt Crisis, ©2024)

V následujících letech se míra inflace vrátila do kladných hodnot. O deflaci lze opět hovořit v roce 2020, protože míra inflace znovu klesla do záporných hodnot na mínus 1,2 %. V tomto roce byla míra inflace ovlivněna pandemií COVID-19. V důsledku karanténních opatření výrazně poklesl cestovní ruch, což negativně ovlivnilo ekonomiku země.

Mezi lety 2021 a 2022 došlo k prudkému zrychlení míry inflace, a to na hodnotu 9,6 %. Výrazně stouply ceny pohonných hmot, hlavně tedy benzínu a ceny jídla. Řecko se potýkalo se zpožděním dodávek způsobených válkou na Ukrajině. Mělo potíže především s dodávkami obilí a obilných výrobků. Vysoká cena byla vidět na cenách rýže, ovoce a masa. (Loukota, 2022)

Z počátku sledovaných let měla míra inflace klesající charakter. Následně pak udržovala stabilní dynamiku růstu. V průběhu sledovaných let křivka vytvořila písmeno V.

Graf 16 Vývoj inflace Řecka (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.4.2 Vývoj celkové nezaměstnanosti v Řecku

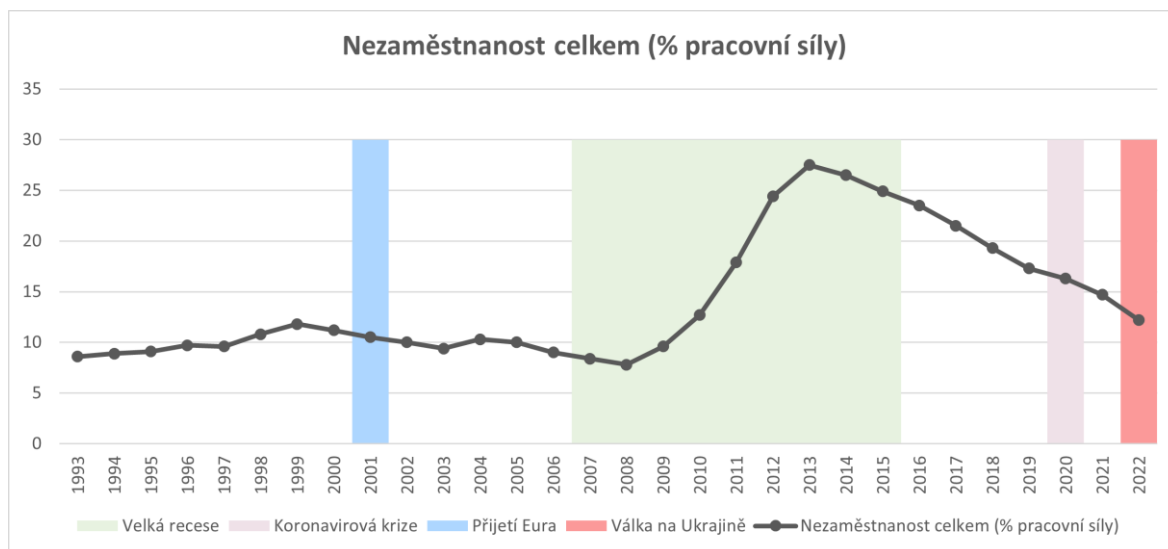
V prvním sledovaném roce činila nezaměstnanost 8,6 %. V dalších letech lze vidět, že nezaměstnanost mírně zrychlila a v roce 1999 dosahovala 11,8 %.

Poměrně vysoká míra nezaměstnanosti panovala v Řecku již před krizí. V roce 2009 došlo k prohloubení řeckých problémů a nezaměstnanost začala zrychlovat. Růst nezaměstnanosti během Velké recese byl spjat s úspornými opatřeními, které musela řecká vláda zavést v souvislosti s touto krizí. Vláda musela výrazně omezit počet pracovních pozic ve veřejném sektoru. Občané Řecka také čelili snížení platů a důchodů, zatímco byli nuceni platit vysoké daně. (Machytková, 2013) Nezaměstnanost dosáhla vrcholu v roce 2013 a činila 27,5 %. Nepříznivý vývoj na trhu práce byl důsledkem dlouhého období ekonomické recese, která vznikla v důsledku zdoluhavé dluhové krize a byla podpořena úspornými vládními opatřeními. Řecko se potýkalo s ekonomickou recesí již po dobu šesti let. (iDNES.cz a ČTK, 2013)

Po roce 2013 začala nezaměstnanost zpomalovat a v posledním roce Velké recese činila 24,9 %. V dalších letech lze vidět, že se nezaměstnanost Řecka držela stále ve vysokých hodnotách, ale měla pozvolna klesající charakter.

V roce 2020 byla nezaměstnanost Řecka ovlivněna celosvětovou pandemií COVID-19. Nezaměstnanost v tomto roce činila 16,3 % V posledním sledovaném roce nezaměstnanost oproti předešlým rokům klesla.

Dle Grafu číslo 17 lze vidět, že zpočátku sledovaných let si křivka nezaměstnanosti udržovala stabilní dynamiku růstu. Situace se změnila po vypuknutí Velké recese a nezaměstnanost začala zrychlovat. Ke konci sledovaných let došlo k poklesu míry nezaměstnanosti.

Graf 17 Celková nezaměstnanost Řecka (vlastní zpracování dle The world bank, 8.10.2023)

7.4.3 Vývoj HDP v Řecku

V roce 1993 byl růst HDP minus 1,6 %. V následujících letech růst HDP pozvolna zrychloval až do roku 1997. V dalších letech růst HDP mírně zpomalil a v roce 2001 činil meziroční růst HDP 4,1 %.

Mezi lety 2004 a 2005 můžeme vidět prudké zpomalení růstu HDP z předchozích 5,1 % na 0,6 %. V roce 2006 růst HDP opět zrychlil a to na 5,7 %.

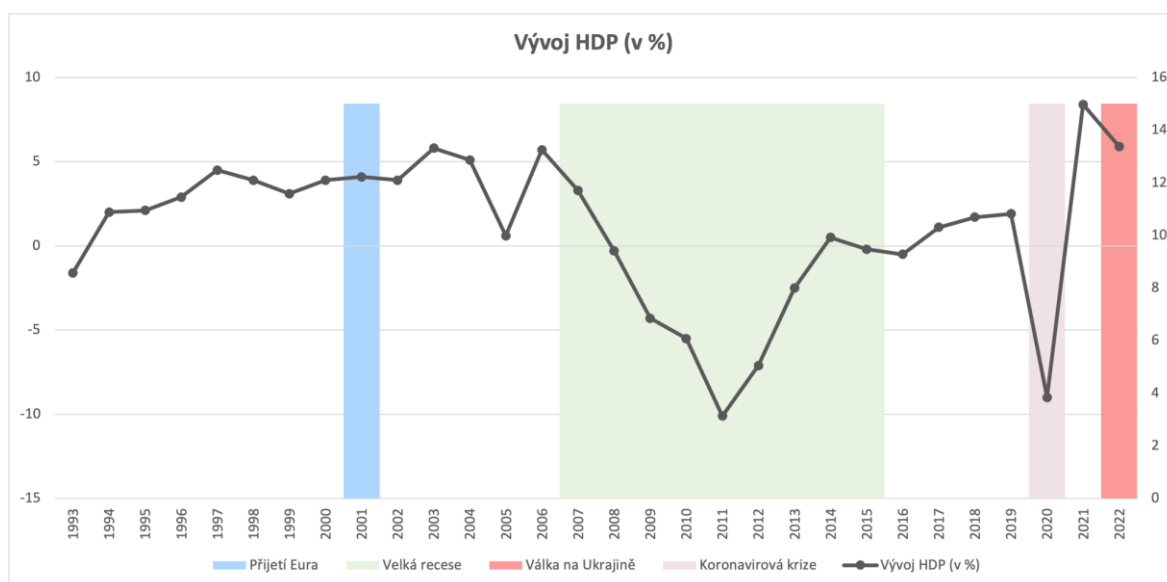
S počátkem Velké recese začal růst HDP postupně zpomalovat. V roce 2009 vypukla v Řecku krize, které předcházela začátek již zmíněné Velké recese. Nejnižší hodnotu, na kterou růst HDP zpomalil bylo minus 10,1 %, a to konkrétně v roce 2011. V dalších letech Velké recese začal růst HDP zrychlovat a ze záporných hodnot vystoupal na hodnotu 0,5 %, kterou dosáhl v roce 2014.

K dalšímu prudkému zpomalení došlo mezi lety 2019 a 2020, kdy se růst HDP propadl z předešlých 1,9 % na minus 9 %. V roce 2020 byla ekonomika Řecka zasažena pandemií COVID-19, kvůli které bylo celosvětově omezeno cestování. V důsledku různých opatření došlo k úpadku turistického průmyslu, což vedlo k poklesu HDP.

V roce 2021 dosáhlo Řecko nejvyšší úrovně hodnoty růstu HDP v celém období od vstupu do eurozóny. V tomto roce růst HDP vystoupal na rekordních 8,4 %. V roce 2021 došlo k částečnému obnovení turistického ruchu a celé ekonomiky. (Řecko, 2024) V posledním sledovaném roce došlo k mírnému zpomalení meziročního růstu HDP. V roce 2022 činil růst HDP 5,9 %.

Růst HDP řecké ekonomiky se v průběhu sledovaných let dostal do záporných hodnot, a to konkrétně dvakrát. V průběhu Velké recese a následně pak i v roce 2020, kdy vypukla pandemie COVID-19.

Z Grafu číslo 18 je patrné, že křivka vývoje HDP v průběhu sledovaných let vytvořila písmeno W a písmeno V.

Graf 18 Vývoj HDP Řecka (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

7.4.4 Státní dluh Řecka

První údaj o státním dluhu Řecka je z roku 1995, kdy státní dluh činil 97,8 % k HDP. V roce 1999 mělo Řecko přijmout euro, ale nestalo se tomu tak, protože nesplňovalo fiskální kritéria. V roce 2001 Řecko opožděně vstoupilo do eurozóny. (Greece's Debt Crisis, ©2024) Státní dluh dosahoval 116,3 % k HDP.

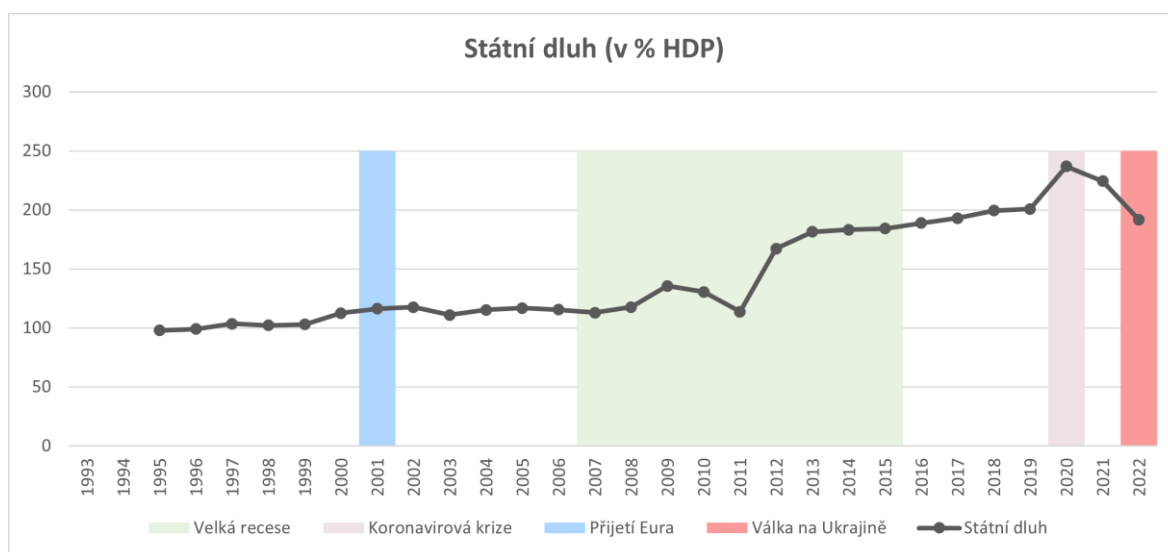
V roce 2003 státní dluh dosáhl úrovně 111 % k HDP. Ve srovnání s vývojem minulých let tedy státní dluh mírně zpomalil. Tento klesající trend pokračoval i v roce 2004, ale nebyl tak příznivý. Navzdory velkému dluhovému zatížení a jeho pomalému poklesu činil státní dluh Řecka v roce 2004 115,3 % k HDP. V roce 2004 Řecko hostilo letní olympijské hry a veřejné půjčky zvyšovaly schodek rozpočtu a poměr dluhu k HDP. Neudržitelná ekonomika Řecka přiměla Evropskou komisi, aby v roce 2005 začala sledovat fiskální situaci této země. (Greece's Debt Crisis, ©2024)

V roce 2007 vypukla Velká recese a státní dluh v tomto roce byl 113 % k HDP. V následujících letech krize došlo ke zvýšení státního dluhu. V roce 2007 nemělo Řecko dostatečný počet vlastních finančních prostředků, aby mohlo financovat svůj rostoucí dluh. V roce 2010 zažádalo o finanční pomoc od Mezinárodního měnového fondu a Evropské Unie. Žádost byla nakonec schválena a Řecku byla poskytnuta finanční pomoc s podmínkou realizace úsporných opatření. V roce 2012 Řecko obdrželo další finanční pomoc a došlo k dohodě o dluhové restrukturalizaci, která zahrnovala snížení nominální hodnoty dluhu. V roce 2013 řecký parlament schválil nová méně populární úporná opatření. Tato opatření byla schválena jako podmínka další finanční pomoci od EU a MMF. Zahrnovala propuštění 25 000 státních zaměstnanců, snižování mezd, daňové reformy a další úpravy v rozpočtu. (Greece's Debt Crisis, ©2024) V dalších letech Velké recese došlo ke zlepšení podmínek ekonomiky Řecka, ale i nadále bylo potřeba pracovat na oživení ekonomiky této země. V roce 2015 činil státní dluh 184,2 % k HDP. V tentýž roce schválil řecký parlament řadu ekonomických reforem jako součást nového balíčku pomoci EU, konkrétně třetího od roku 2010. (Greece's Debt Crisis, ©2024)

V dalších letech v období mezi Velkou recesí a koronavirovou krizí se země snažila dosáhnout ekonomické stability, snížit státní dluh a zároveň minimalizovat sociální dopady úsporných opatření.

Mezi lety 2019 a 2020 došlo ke zvýšení státního dluhu z předešlých 200,8 % k HDP na 236,8 % k HDP. V roce 2020 byl státní dluh ovlivněn vypuknutím pandemie COVID-19, investicemi do zdravotnictví a poklesem turismu.

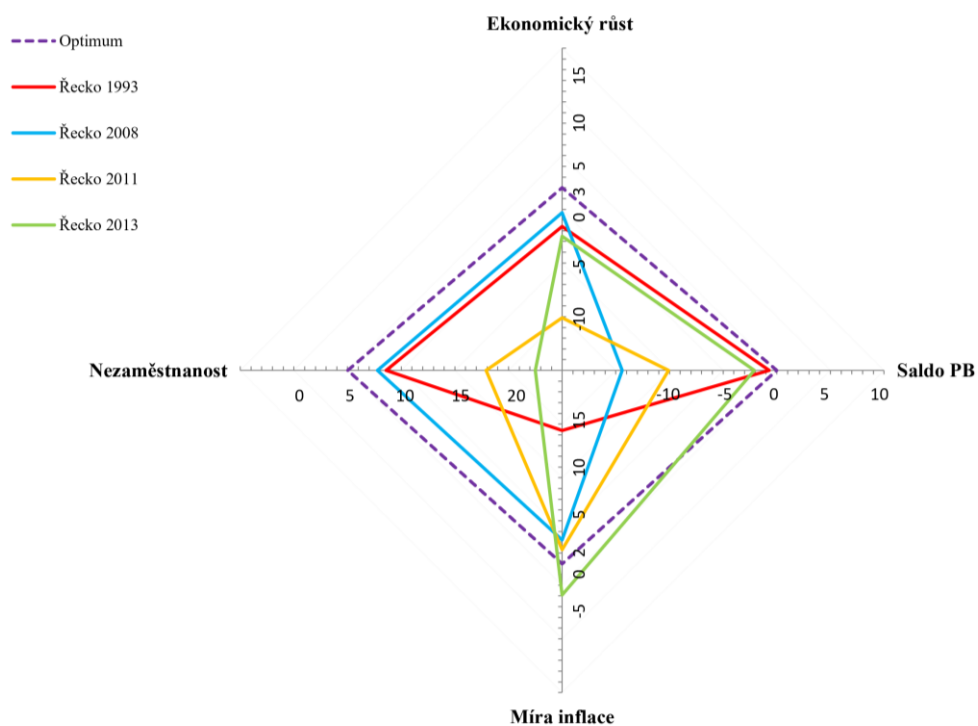
V roce 2021 a následně i v roce 2022 došlo k poklesu státního dluhu a během těchto dvou let klesl na 191,5 % k HDP. V roce 2022 Řecko úspěšně splatilo své dluhy vůči MMF a následně přešlo na režim posíleného dohledu ze strany EU, jak bylo plánováno. (Greece, 2024)

Graf 19 Státní dluh Řecka (vlastní zpracování dle OECD, 19.10.2023)

7.4.5 Magický čtyřúhelník Řecka

Magický čtyřúhelník Řecka je učebnicovým případem destabilizované ekonomiky. Z analýzy magického čtyřúhelníku Řecka je patrné, že řecká ekonomika měla v průběhu let a doposud má velké problémy. Ekonomika této země je naprosto nestabilní a mnoho let bojovala s vysokou inflací. V roce 2008 se potýkala s problémy importu a saldo platební bilance činilo v tomto roce mínus 14,4 %. V roce 2011 nastal v Řecku obrovský deficit a import v tomto roce se propadl do mínusu. Dále mělo Řecko v roce 2013 obrovský problém s nezaměstnaností, která vystoupala na 27,5 %.

Graf 20 Magický čtyřúhelník Řecka (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10.2023)

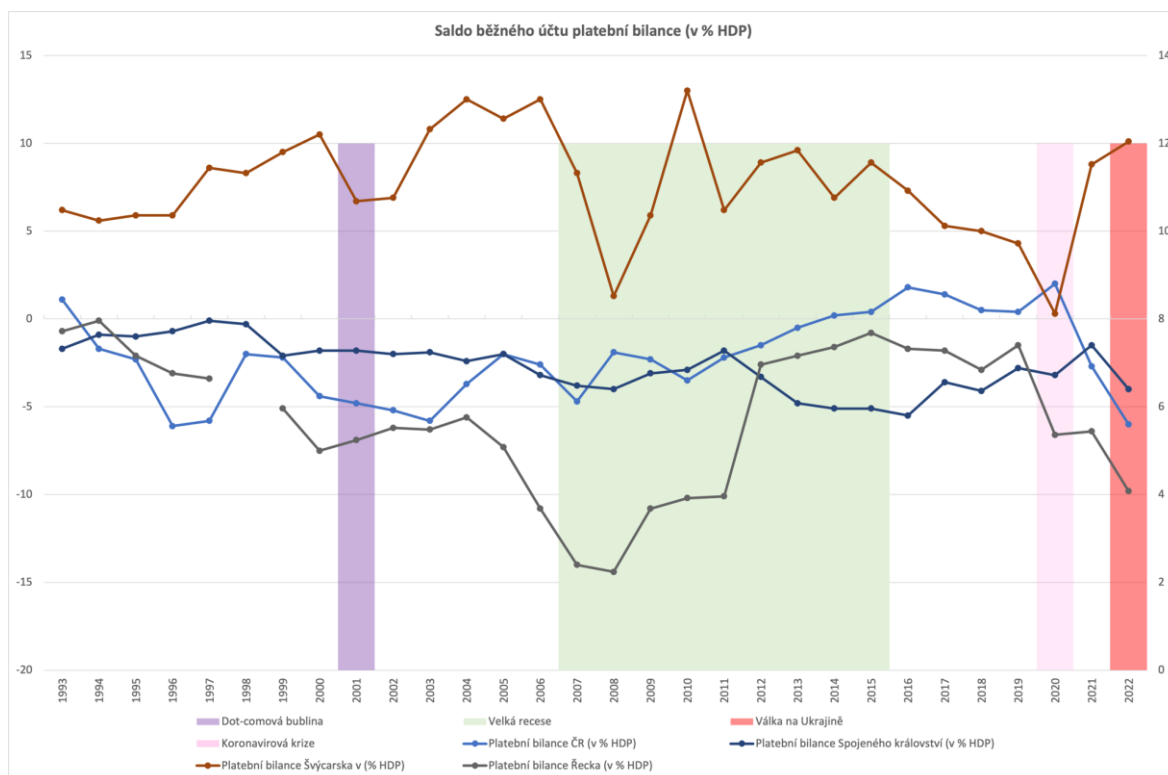
7.5 Analýza dalších faktorů konkurenceschopnosti vybraných evropských zemí

Další segment praktické části je zaměřen na porovnání vývoje faktorů konkurenceschopnosti ve sledovaném období od roku 1993 do roku 2022. Konkrétně se jedná o saldo běžného účtu platební bilance, obchod se zbožím a službami, přímé zahraniční investice a produktivitu práce. Analýzy zmíněných ukazatelů umožní lépe porozumět stabilitě ekonomik vybraných evropských zemí.

7.5.1 Platební bilance

V Grafu číslo 21 lze vidět, že Česká republika eviduje v posledních letech přebytek platební bilance. Což je možno vidět i v Tabulce číslo 1, protože export převyšuje import země. To je částečně způsobeno silným exportním sektorem, zejména v automobilovém průmyslu a strojírenství. Přímé investice ze zahraničních států do ekonomiky České republiky také přispívají tomuto přebytku. Švýcarsko je známé svou stabilní platební bilancí, která často vykazuje přebytek. Další aspekt, který posiluje platební bilanci Švýcarska jsou poměrně vysoké investice. Řecko se v minulosti potýkalo s výrazným deficitem běžného účtu platební bilance. V Grafu číslo 21 je možno vidět, že nejhlubší propad křivky platební bilance nastal v Řecku. Po sérii úsporných opatření a podmíněných finančních balíčků od mezinárodních institucí se situace mírně zlepšila. V průběhu sledovaných let lze vidět, že relativně vyrovnanou platební bilanci má Spojené království oproti ostatním státům.

Graf 21 Saldo běžného účtu platební bilance (vlastní zpracování dle The world bank, 10.10. 2023)

7.5.2 Obchod se zbožím a službami

Obchod se zbožím a službami probíhá mezi tuzemskými a zahraničními firmami. (Trade in goods and services, 2024) Z ekonomického hlediska je vývoz důležitý pro každý stát. Je na něm závislá životní úroveň obyvatelstva. Každá země má snahu rozšiřovat možnosti vývozu. (Tomášková, 2015)

V kapitole číslo 6 jsou popsány podrobnější informace o výrobcích a službách importovaných a exportovaných do jednotlivých zemí. V Tabulce číslo 1, lze vidět, že v průběhu sledovaného období byl import a export procentuálně vyrovnány.

V průběhu sledovaných let lze vidět postupný nárůst importu a exportu České republiky, což bylo způsobeno rozvojem vztahů se zahraničními a tuzemskými firmami. Vývoz se značně promítá do výše HDP. V Tabulce číslo 1 lze vidět, že export a import ČR dosáhl svého vrcholu v letech 2014 a 2015. Důvodem byly stabilizované obchodní vztahy s ostatními zeměmi EU.

Za povšimnutí stojí velký pokles importu a exportu Řecka mezi lety 2008 a 2009, který byl způsoben velkou recesí v Řecku. Naopak ale, import a export Švýcarska byl průběhu sledovaného období bez velkých výkyvů.

Tabulka 1 Vývoj obchodu se zbožím a službami (v % HDP) (vlastní zpracování dle OECD, 11.10.2023)

DOVOZ/ VÝVOZ	ČESKÁ REPUBLIKA		SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ		ŠVÝCARSKO		ŘECKO	
	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ
1993	38,8	39,9	24,9	24,9	36,9	40,8	23,0	14,0
1994	38,2	37,1	25,8	26,1	36,1	40,1	21,7	14,4
1995	43,3	40,2	25,2	25,8	36,2	40,0	22,7	14,4
1996	43,0	38,1	25,8	26,4	37,7	41,0	23,2	14,3
1997	44,4	40,2	25,2	25,8	42,0	46,5	23,1	16,2
1998	42,4	42,1	24,9	24,4	42,2	46,0	26,0	16,3
1999	43,2	42,8	25,3	24,3	43,0	46,8	28,1	19,3
2000	50,0	48,1	26,9	25,6	46,5	51,4	34,7	23,7
2001	50,2	48,9	27,3	25,5	45,8	50,2	33,4	22,8
2002	46,3	45,0	26,9	24,4	43,2	48,6	30,2	20,1
2003	48,2	46,7	26,1	24,0	42,6	47,7	29,6	18,5
2004	56,4	57,1	26,4	24,0	44,2	51,3	29,2	20,7
2005	59,5	61,8	27,4	25,2	48,4	53,9	29,6	21,3
2006	62,2	64,9	29,4	27,4	49,6	56,6	31,7	21,2
2007	63,7	66,1	27,4	25,4	51,8	61,6	35,0	22,5
2008	60,8	63,0	29,1	27,3	53,6	63,1	36,0	23,4
2009	54,5	58,3	28,0	26,6	51,8	58,0	28,8	19,0
2010	62,5	65,5	30,2	28,6	55,2	64,8	29,4	21,8
2011	67,0	70,8	32,1	31,1	59,1	66,4	31,3	25,5
2012	70,9	75,6	31,5	30,4	58,7	67,8	33,3	28,7
2013	70,4	76,1	31,6	30,0	61,6	72,1	32,7	30,2
2014	75,6	82,0	30,5	28,4	54,9	65,3	34,0	32,5
2015	74,6	80,6	29,3	27,6	53,3	63,8	33,2	32,1
2016	71,5	79,1	30,6	28,7	56,7	66,8	32,7	31,3
2017	71,5	79,0	32,1	30,7	57,3	66,3	36,5	35,0
2018	71,0	76,9	32,8	31,2	57,0	67,5	41,2	39,0
2019	67,9	73,9	32,9	31,3	57,2	67,0	41,8	40,1
2020	63,2	69,9	28,9	29,2	57,9	64,3	39,7	32,0
2021	69,8	72,7	30,1	28,8	59,5	71,4	48,6	40,9
2022	75,5	76,5	36,2	32,7	62,7	75,0	58,3	48,7

7.5.3 Přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice formují ustálené a dlouhotrvající vztahy mezi ekonomikami. Toky přímých zahraničních investic evidují hodnotu mezinárodních finančních transakcí závislých na přímých investicích během určitého časového úseku (čtvrtletí nebo rok). Finanční toky jsou tvořeny kapitálovými operacemi, refinancováním zisku a dluhovými operacemi mezi firmami. Zpětné toky vytváří finanční operace, které zvyšují investice. Hodnota těchto investic je dána vztahem, který lze vyjádřit jako nákup akcií nebo opětovné investování zisku snížené o prodej akcií nebo půjčování od zahraničních firem. Příchozí toky jsou tvořeny operacemi, které zvyšují investice (vlastněné investory ve společnostech). Přímé zahraniční investice jsou vyjadřovány v USD a také jako podíl na HDP. (FDI flows, 2024)

Z Tabulky číslo 2 lze vidět, že Česká republika a Řecko mělo několikanásobně nižší hodnoty investic než Spojené království a Švýcarsko v průběhu sledovaných let. V důsledku transformace centrálně řízené ekonomiky České republiky na tržní hospodářství byly v roce 1993 minimální přírůstky peněz z přímých zahraničních investic. Jak lze vidět v tabulce číslo 2 v průběhu dalších let docházelo k postupnému zvyšování přímých zahraničních investic na základě rozvoje trhu. Ve Spojeném království v letech 2005 až 2008 došlo k rapidnímu nárůstu přímých zahraničních investic. Ke zvýšenému nárůstu investic přispělo vyrovnané ekonomické prostředí, které přitahovalo investory. Z tabulky číslo 2 lze vidět, že vlivem počínajícího jednání o výstupu z EU klesly přímé zahraniční investice Spojeného království pod nulovou hodnotu v roce 2018.

Tabulka 2 Přímé zahraniční investice, čistý příliv (v mld., USD), (vlastní zpracování dle The world bank, 11.10.2023)

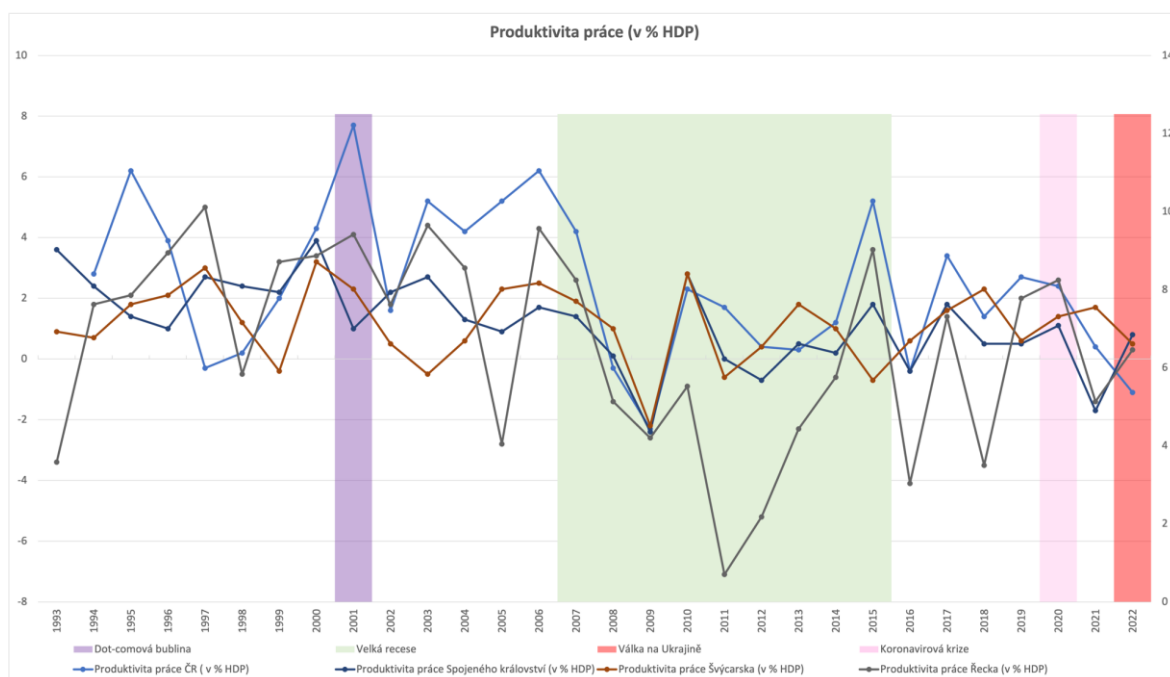
	ČESKÁ REPUBLIKA	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993	0,654	19,690	1,710	0,977
1994	0,878	19,560	3,680	0,981
1995	2,570	29,130	4,160	1,050
1996	1,440	32,410	4,880	1,060
1997	1,290	51,310	8,390	0,984
1998	3,700	109,820	11,350	71,200
1999	6,310	129,890	14,540	0,08
2000	4,990	164,130	23,080	-0,008
2001	5,640	56,090	9,770	0,002
2002	8,500	89,760	8,260	0,034
2003	2,020	36,010	19,720	1,410
2004	6,420	87,060	7,100	2,150
2005	13,730	252,650	2,660	0,688
2006	7,130	203,640	53,760	5,410
2007	13,820	209,510	48,690	1,960
2008	8,820	253,450	2,990	5,730
2009	5,270	14,550	47,660	2,770
2010	10,170	66,730	17,670	0,532
2011	4,190	27,010	20,760	1,090
2012	9,430	46,750	39,940	1,660
2013	7,360	54,470	-24,930	2,950
2014	8,090	58,890	21,000	2,700
2015	1,700	45,330	118,750	1,270
2016	10,850	324,810	166,800	2,700
2017	11,230	125,360	143,240	3,440
2018	8,320	-25,060	-160,390	4,030
2019	10,750	19,790	8,770	5,000
2020	8,520	132,480	-242,170	3,300
2021	12,890	5,920	-134,260	6,130
2022	10,530	44,130	27,710	6,850

7.5.4 Produktivita práce

Růst produktivity práce je rozhodujícím parametrem ekonomické výkonnosti a má rozhodující vliv na změnu životní úrovně. Růst HDP na osobu je závislý na růstu produktivity práce (růst HDP na odpracovanou hodinu) a změnách v rozsahu využití práce (odpracované hodiny na osobu). Vysoký růst produktivity práce může být ovlivněn prohlubováním kapitálu, snížením zaměstnanosti nízkoproduktivních pracovníků nebo zaváděním dokonalejších technologií. (Labour productivity and utilisation, 2024)

V Grafu číslo 22 lze vidět, že produktivita práce České republiky, Spojeného království a Švýcarska má kolísavý charakter, ale bez významnějších odchylek. K významnějším výkyvům docházelo ve sledovaném období pouze v Řecku.

Záporné hodnoty mezi lety 1997 až 2002 byly způsobeny živelnými pohromami, které Českou republiku v těchto letech zasáhly. V letech 2000 až 2007 dosahovala produktivita práce České republiky vyšších hodnot oproti ostatním sledovaným zemím. To bylo způsobeno zvýšením výkonnosti průmyslu po přechodu z centralizovaného řízení na tržní. Záporné hodnoty z let 2008 a 2009 v ČR jsou způsobeny Velkou recesí, která zasáhla celý svět, což je vidět i na datech ostatních tří sledovaných zemí. Detailnější pohled na Graf číslo 22 poskytuje Příloha P VII.

Graf 22 Produktivita práce (vlastní zpracování dle OECD, 10.10. 2023)

8 NÁVRHY NA POSÍLENÍ FAKTORŮ KONKURENCESCHOPNOSTI VYBRANÝCH EVROPSKÝCH EKONOMIK

Na základě předchozích analýz časových řad makroekonomických parametrů HDP, nezaměstnanosti, inflace a bilance obchodu a služeb byly sestaveny makroekonomické čtyřúhelníky. Dále byly porovnány čtyři vybrané země (ČR, Spojené království, Švýcarsko a Řecko) na základě dalších faktorů konkurenceschopnosti. Konkrétně se jednalo o obchod se zbožím a službami, přímé zahraniční investice a produktivitu práce. V následující kapitole jsou sestavena doporučení pro posílení vybraných faktorů konkurenceschopnosti zkoumaných ekonomik, která byla sestavena na základě zmíněných analýz.

8.1 Česká republika

Na základě provedených analýz v kapitole 7.1 a kapitole 7.5 lze říct, že Česká republika má hned několik problémů.

Jeden z hlavních problémů je neschopnost začít produkovat výrobky s vysokou přidanou hodnotou, které by přinášely nejen vysoké zisky firmám, ale také vysoké platy zaměstnancům. Což potvrzuje analýza produktivity práce uvedená v kapitole 7.5.4. Návrh na řešení tohoto problému je, že by Česká republika měla investovat finanční prostředky nebo vytvořit strategické plány zaměřené na rozvoj či modernizaci konkrétních oblastí nebo sektorů české ekonomiky, které přispívají ke zvýšení přidané hodnoty výrobků nebo služeb.

Dalším problémem české ekonomiky je, že země není schopna zvýšit prodej svých produktů do zahraničí. Tento problém potvrzuje analýza obchodu se zbožím a službami v kapitole 7.5.2. Návrh na řešení tohoto problému spočívá v nalezení nových trhů a změně sortimentu, který bude v budoucnu prodávat, aby došlo k rozšíření prodeje a exportu do zahraničí.

Na základě provedené analýzy přímých zahraničních investic v kapitole 7.5.3 bylo zjištěno, že v posledním sledovaném roce byl objem zahraničních investic několika násobně nižší než v případě Spojeného království a Švýcarska. Návrhem řešení je zvýšit objem investic do oblasti výzkumu a vývoje a do oblasti dopravní infrastruktury.

V neposlední řadě lze zmínit problém s inflací, který mezi lety 2021 až 2023 sužoval Českou republiku, což potvrzuje analýza míry inflace v kapitole 7.1.1. V průběhu posledního roku došlo k poklesu úrovně míry inflace. Míra inflace je regulována ČNB. Návrh na řešení tohoto problému spočívá v obnovení růstu ekonomické aktivity a snížení úrokových sazeb.

8.2 Spojené království

Spojené království se nejvíce zaměřuje na finance, finanční trhy a také služby. Je to jediná země, která vystoupila z EU. Na základě provedených analýz v kapitole 7.2 a kapitole 7.5 lze říct, že Spojené království se potýká s několika málo problémy.

Jako první problém lze uvést růst státního dluhu od roku 2008. Na základě analýzy státního dluhu Spojeného království v kapitole 7.2.4 by vláda měla zajistit, aby výdaje nepřevyšovaly příjmy. Tento krok může zahrnovat snížení výdajů na programy, které nejsou dostatečně efektivní, anebo také optimalizaci veřejných služeb.

Další problém představuje propad importu a exportu související s vystoupením Spojeného království z EU. Na základě analýzy obchodu se zbožím a službami v kapitole 7.5.2 by se mělo Spojené království zaměřit na rozvoj v oblasti průmyslu a také by mělo rozvíjet obchodní vztahy s dalšími zeměmi.

Další problém se týká rostoucí inflace Spojeného království od roku 2020, jak je uvedeno v analýze míry inflace Spojeného království v kapitole 7.2.1. Návrhem na snížení míry inflace je zajistit snížení růstu cen potravin a energií a také snížení úrokových sazeb.

8.3 Švýcarsko

Švýcarsko je země, která se pyšní jednou z nejsilnějších ekonomik na celém světě. Zaměřuje se především na finance a finanční služby.

Švýcarsko je považováno za jednu z nejvíce konkurenceschopných zemí na světě. Mnoho zemí, které nejsou schopny se vyrovnávat s krizovými situacemi se inspiroují cíli a nástroji hospodářské politiky této země.

Na základě provedených analýz v kapitole 7.3.2 a v kapitole 7.3.4 lze konstatovat, že nezaměstnanost a státní dluh dosahuje nízkých úrovní a je stabilní.

Přesto lze zmínit problém s prudkým nárůstem inflace mezi lety 2020 a 2022, který je uvedený v kapitole 7.3.1. Návrhem na snížení inflace je zajistit rostoucí hodnotu národní měny a zvýšení úrokových sazeb.

8.4 Řecko

Řecko je země, která se zaměřuje především na turismus, zemědělství a lodní dopravu. Na základě provedených analýz v kapitole 7.4 a 7.5 bylo zjištěno několik nedostatků.

Na základě provedené analýzy obchodu se zbožím a službami v kapitole 7.5.2 byl roce 2022 objem dovozu vyšší než objem vývozu. Návrhem na zvýšení objemu vývozu je navýšení investic do logistiky, otevření nových trhů a podpora malých a středních podniků.

Řecko je oblíbenou turistickou destinací a turistický průmysl zaměstnává velkou část obyvatelstva. Na základě analýzy produktivity práce uvedené v kapitole 7.5.4 lze říct, že by bylo vhodné, aby se tato země více zaměřovala i na jiná odvětví než výhradně na turismus.

Na základě provedených analýz v kapitole 7.4.4 lze konstatovat, že státní dluh Řecka je konsolidován i přesto, že v průběhu sledovaných let probíhaly různé krize.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo na základě provedených analýz sestavit doporučení pro posílení vybraných faktorů konkurenceschopnosti České republiky, Spojeného království, Švýcarska a Řecka. Bakalářská práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části práce byla vypracována rešerše literárních zdrojů. Byly vysvětleny pojmy jako je makroekonomie, konkurenceschopnost a její ukazatele. Dále byl popsán hospodářský cyklus, jeho fáze a členění. A nakonec byl vysvětlen magický čtyřúhelník, Phillipsova křivka a Okunův zákon.

V praktické části bakalářské práce byly nejprve představeny jednotlivé země. Další část byla věnována analýze časových řad makroekonomických veličin a faktorům konkurenceschopnosti. Mezi hodnocené faktory konkurenceschopnosti byl zahrnut vývoj HDP, inflace, nezaměstnanost a státní dluh. Na základě zmíněných ukazatelů byly sestaveny magické čtyřúhelníky. V druhém segmentu praktické části byly porovnány vybrané země na základě analýzy salda běžného účtu platební bilance, analýzy vývoje obchodu se zbožím a službami, analýzy přímých zahraničních investic a analýzy produktivity práce.

Na základě získaných poznatků byly formulovány návrhy směřující k posílení konkurenceschopnosti vybraných evropských zemí. Česká republika by měla investovat finanční prostředky nebo vytvořit strategické plány zaměřené na rozvoj či modernizaci konkrétních oblastí nebo sektorů české ekonomiky, které přispívají ke zvýšení přidané hodnoty výrobků nebo služeb. Pro Spojené království bylo navrženo, aby se země zaměřila na rozvoj v oblasti průmyslu a na rozvoj obchodních vztahů s dalšími zeměmi. Švýcarsko je známé jako jedna z nejvíce konkurenceschopných zemí světa. Je vzorem pro mnoho zemí, které se inspirojí cíli a nástroji hospodářské politiky této země. Pro Řecko bylo navrženo, aby se více zaměřovalo i na jiná odvětví než pouze na turismus.

Zmíněné návrhy mohou sloužit jako podklad pro budoucí studie. Tato práce by mohla přispět k hlubšímu pochopení faktorů ovlivňujících konkurenceschopnost a poskytnou užitečné poznatky pro budoucí výzkum v této oblasti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ARNOLD, Roger A.; ARNOLD, Daniel R. a ARNOLD, David H. *Macroeconomics*. Fourteenth edition. Australia: Cengage, 2023. ISBN 978-0-357-72053-0.

Brexit oslabil britskou ekonomiku. Online. BUSINESSINFO.CZ. 21.06. 2022. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/clanky/brexit-oslabil-britskou-ekonomiku/>. [cit. 2024-04-24].

CASE, Karl E.; FAIR, Ray C. a OSTER, Sharon M. *Principles of macroeconomics*. Thirteenth edition. Harlow, England: Pearson, 2020. ISBN 978-1-292-30382-6.

Current account balance (% of GDP) - United Kingdom, Czechia, Switzerland, Greece. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/BN.CAB.XOKA.GD.ZS?end=2022&locations=GB-CZ-CH-GR&start=1993>. [cit. 2024-05-11].

Czechia. Online. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. Stránka byla naposledy editována: 7. 2. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/czechia>. [cit. 2024-02-16].

Czechia. Online. THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. 1995-2022. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/country/cze?yearlyTradeFlowSelector=flow1&latestTrendsFlowSelectorNonSubnatLatestTrends=flow1>. [cit. 2024-04-29].

CZESANÝ, Slavoj. *Hospodářský cyklus: teorie, monitorování, analýza, prognóza*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-576-1.

CZESANÝ, Slavoj a JOHNSON, Zdenka. *Ekonomický cyklus, hospodářská politika a bohatství zemí*. Praha: Oeconomica, 2012. ISBN 978-802-451-863-3.

DAVID, Dharsini. *What impact has Brexit had on the UK economy?* Online. BBC. 31.3.2023. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/business-64450882>. [cit. 2024-04-17].

Ekonomika Spojeného království: historie a zajímavosti. Online. ČESKÝ KRÁLOVSKÝ INSTITUT. 21.3.2024. Dostupné z: <https://www.ceskykralovskyinstitut.cz/ekonomika-spojeneho-kralovstvi-historie-a-zajimavosti/>. [cit. 2024-04-24].

FDI flows. Online. OECD. 2024. Dostupné z: <https://data.oecd.org/fdi/fdi-flows.htm>. [cit. 2024-05-12].

Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) - Czechia, United Kingdom, Greece, Switzerland. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD?end=2020&locations=CZ-GB-GR-CH&start=1991>. [cit. 2024-05-11].

GDP growth (annual %) - Czechia. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2022&locations=CZ&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

GDP growth (annual %) - Greece. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2022&locations=GR&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

GDP growth (annual %) - Switzerland. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2022&locations=CH&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

GDP growth (annual %) - United Kingdom. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2022&locations=GB&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

General government debt (indicator). Online, graf. In: OECD. 2024. Dostupné z: <https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>. [cit. 2024-04-21].

Greece. Online. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. Stránka byla naposledy editována: 31. 1. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/greece/>. [cit. 2024-02-16].

Greece. Online. THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. 1995-2022. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/country/grc?latestTrendsFlowSelectorNonSubnatLatestTrends=flow1&yearlyTradeFlowSelector=flow1>. [cit. 2024-04-29].

Greece's Debt Crisis. Online. COUNCIL ON FOREIGN RELATIONS. ©2024. Dostupné z: <https://www.cfr.org/timeline/greeces-debt-crisis-timeline>. [cit. 2024-04-24].

HERZ, Benedikt a RENS, Thijs Van. *The labor market in the UK, 2000 - 2019*. Online. IZA WORLD OF LABOR. February 2020. Dostupné z: <https://wol.iza.org/uploads/articles/524/pdfs/the-labor-market-in-the-uk.pdf>. [cit. 2024-04-24].

HOLMAN, Robert. *Ekonomie*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-278-6.

IDNES.CZ, ČTK. *Nezaměstnanost v Řecku stoupla téměř k 28 procentům*. Online. 12. 9. 2013. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/nezamestnanost-k-recku-temer-28-procent.A130912_143935_eko_euro_fih. [cit. 2024-04-18].

Inflation, consumer prices (annual %) - Czechia. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2022&locations=CZ&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Inflation, consumer prices (annual %) - Greece. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2022&locations=GR&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Inflation, consumer prices (annual %) - Switzerland. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2022&locations=CH&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Inflation, consumer prices (annual %) - United Kingdom. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/FP.CPI.TOTL.ZG?end=2022&locations=GB&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Inflace ve Spojeném království je největší za posledních čtyřicet let. Podílí se na ní i brexit. Online. ČESKÁ TELEVIZE. 21.5.2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/svet/inflace-ve-spojenem-kralovstvi-je-nejvetsi-za-poslednich-ctyricet-let-podili-se-na-ni-i-brexit-19987>. [cit. 2024-04-24].

Inflace ve Švýcarsku stoupla nejvýše za 29 let, o 3,4 procenta. Online. NOVINKY.CZ. 4.7.2022. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/ekonomika-inflace-ve-svycarsku-stoupla-nejvyse-za-29-let-o-34-procenta-40402077>. [cit. 2024-04-24].

JONES, Charles I. *Macroeconomics*. Fifth edition. New York: W.W. Norton & Company, 2021. ISBN 978-0-393-41733-3.

JUREČKA, Václav a MACHÁČEK, Martin. *Makroekonomie*. 4., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2023. ISBN 978-80-271-3635-3.

KURZY.CZ. *Švýcarsko, počet obyvatel, HDP, inflace, nezaměstnanost, export, import a obchodní bilance, dluh-souhrnná teritoriální informace.* Online. 21. 9. 2022. Dostupné z: <https://zpravy.kurzy.cz/672377-svycarsko-pocet-obyvatel-hdp-inflace-nezamestnanost-export-import-a-obchodni-bilance-dluh/>. [cit. 2024-04-18].

Labour productivity and utilisation. Online, graf. In: OECD. 2024. Dostupné z: <https://data.oecd.org/lprdty/labour-productivity-and-utilisation.htm>. [cit. 2024-05-12].

LACENOVA, Olivia. *30 let od rozdělení: v ekonomice a životní úrovni Česko vede, ale Slovensko jej dotahuje.* Online. REFRESHER BLOG. 3.1.2023. Dostupné z: <https://blog.refresher.sk/article/10428/30-let-od-rozdeleni-v-ekonomice-a-zivotni-urovni-cesko-vede-ale-slovensko-jej-dotahuje>. [cit. 2024-04-17].

LOUKOTA, Jakub. *Řecko drtí vysoká inflace, na dovolené si připlatíte téměř za vše. VELKÝ PŘEHLED.* Online. TN.cz. 3.5.2022. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/461421-velky-prehled-recko-drty-vysoka-inflace-za-toto-vsechno-si-priplatite>. [cit. 2024-04-18].

MACHOTKOVÁ, Šárka. *Vstup ČR do Schengenu.* Online. TVOŘÍME EVROPU. © 2005 - 2024. Dostupné z: <https://tvorimevropu.cz/ja-a-eu/vstup-cr-do-schengenu/>. [cit. 2024-04-22].

MACHYTKOVÁ, Marie. *Nezaměstnanost v Řecku je na rekordní úrovni. Práci nemá téměř 28 procent lidí.* Online. IROZHLAS. 9.8.2013. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/ekonomika/nezamestnanost-v-recku-je-na-rekordni-urovni-praci-nema-temer-28-procent-lidi_201308091036_akottova. [cit. 2024-04-24].

MAREK, David. *Nezaměstnanost v roce 2000 byla nižší než o rok dříve*. Online. PATRIA.CZ. 08.01.2001. Dostupné z: <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/792902/nezamestnanost-v-roce-2000-byla-nizsi-nez-o-rok-drive.html>. [cit. 2024-04-17].

MAREK, David; FRANČE, Václav; ŘEHÁKOVÁ, Magdalena a PELNÁŘ, David. *COVID-19 Reakce hospodářské politiky v Česku a zahraničí*. Online. In: DELOITTE. 2020. Dostupné z: <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/covid-19/articles/ekonomika-v-dobe-pandemie.html>. [cit. 2024-04-24].

MELECKÝ, Lukáš a STANIČKOVÁ, Michaela. *Soudržnost a konkurenceschopnost vybraných zemí a regionů Evropské unie*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2015. ISBN 978-80-248-3838-0.

MORDA, Pavel. *Vývoj státního dluhu České republiky*. Online. 2. aktualizované vydání. In: NÁRODNÍ ROZPOČTOVÁ RADA. 2022. Dostupné z: <https://www.rozpocetvarada.cz/studie-vyvoj-statniho-dluhu-ceske-republiky/>. [cit. 2024-04-24].

PETTINGER, Tejvan. *Historical UK national debt*. Online. Economics help. 17.4. 2022. Dostupné z: <https://www.economicshelp.org/blog/163755/economics/historical-uk-national-debt/>. [cit. 2024-04-18].

POŠTA, Vít. *Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky*. Praha: C. H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-720-0.

RAŽDÍK, Tomáš. *Švýcarsko – nejnižší inflace v Evropě*. Online. Švýcarská demokracie. 29.1. 2022. Dostupné z: <https://svycarska-demokracie.cz/svycarsko-nejnizsi-inflace-v-evrope/>. [cit. 2024-04-18].

ROJÍČEK, Marek; ZPĚVÁČEK, Vojtěch; VEJMĚLEK, Jan; ZAMRAZILOVÁ, Eva a ŽDÁREK, Václav. *Makroekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5858-9.

Řecko. Online. BUSINESSINFO.CZ. 08.02.2024. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/recko-souhrnna-teritorialni-informace/2/>. [cit. 2024-04-23].

SCHILLER, Bradley R. a GEBHARDT, Karen. *Essentials of economics*. Eleventh edition. New York: McGraw-Hill Education, 2020. ISBN 978-1-260-22533-4.

SLANÝ, Antonín. *KONKURENCESCHOPNOST ČESKÉ EKONOMIKY (VÝVOJOVÉ TRENDY)*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-210-4157-9.

SLANÝ, Antonín. *KONKURENCESCHOPNOST EKONOMIKY (KOMPARACE ZEMÍ 10CE)*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4725-9.

SOUKUP, Jindřich; POŠTA, Vít; NESET, Pavel a PAVELKA, Tomáš. *Makroekonomie*. 4., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press, 2022. ISBN 978-80-7261-537-7.

Switzerland. Online. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. Stránka byla naposledy editována: 7. 2. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/switzerland/>. [cit. 2024-02-16].

Switzerland. Online. THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. 1995-2022. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/country/che>. [cit. 2024-04-29].

ŠKVÁRA, David. *3. ledna — Bublina dot-com akcií se začala hroutit*. Online. BURZOVNÍSVĚT.CZ. 3.1.2024. Dostupné z: <https://burzovnisvet.cz/2024/01/3-ledna-bublina-dot-com-akcii-se-zacala-hroutit/>. [cit. 2024-04-23].

ŠPAČKOVÁ, Iva. *Dvě recese po sobě Česko nerozdýchává, proto je nezaměstnanost rekordní*. Online. IDNES.cz. 8.2.2013. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/rozhovor-s-davidem-markem-o-nezamestnanosti-v-cesku.A130208_133225_ekonomika_spi. [cit. 2024-04-17].

TOMÁŠKOVÁ, Zuzana. *Český export roste. Od roku 1993 se navýšil desetkrát*. Online. POZITIVNÍ ZPRÁVY. 30.11.2015. Dostupné z: <https://pozitivni-zpravy.cz/cesky-export-roste-od-roku-1993-se-navysil-desetkrat/>. [cit. 2024-05-12].

Trade in goods and services. Online, graf. In: OECD. 2024. Dostupné z: <https://data.oecd.org/trade/trade-in-goods-and-services.htm>. [cit. 2024-05-12].

United Kingdom. Online. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY. Stránka byla naposledy editována: 7. 2. 2024. Dostupné z: <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/united-kingdom/>. [cit. 2024-02-16].

United Kingdom. Online. THE OBSERVATORY OF ECONOMIC COMPLEXITY. 1995-2022. Dostupné z: <https://oec.world/en/profile/country/gbr?subnationalFlowSelector=flow0&yearlyTradeFlowSelector=flow1&exportServicesYearsSelector=2019>. [cit. 2024-04-29].

Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate) - Czechia. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2022&locations=CZ&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate) - Greece. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2022&locations=GR&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate) - Switzerland. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2022&locations=CH&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate) - United Kingdom. Online, graf. In: THE WORLD BANK. © 2024. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?end=2022&locations=GB&start=1993>. [cit. 2024-04-23].

URBAN, Jan. *Teorie národního hospodářství*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-724-9.

VLČEK, Josef. *Ekonomie a ekonomika*. 5., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-190-3.

WOLF, Vojtěch. *Recese přijde. Záleží jen na tom, jak hluboko česká ekonomika padne*. Online. EKONOM.CZ. 21.7.2022. Dostupné z: <https://ekonom.cz/c1-67094960-recese-prijde-zalezi-jen-na-tom-jak-hluboko-ceska-ekonomika-padne>. [cit. 2024-04-17].

ŽÁK, Milan. *Hospodářská politika*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2007. ISBN 978-80-86730-04-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

%	Procento
ČNB	Česká národní banka
ČSR	Československá republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPH	Daň z přidané hodnoty
EFTA	Evropské sdružení volné obchodu
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
G8	Sdružení největších ekonomicky vyspělých států světa
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
mld.	Miliarda
MMF	Mezinárodní měnový fond
např.	Například
NATO	Severoatlantická aliance
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
tj.	To je
tzn.	To znamená
tzv.	Takzvaný
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
WTO	Světová obchodní organizace

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Determinanty a výstupy makroekonomie	14
Obrázek 2 Fáze ekonomického cyklu	28
Obrázek 3 Základní schéma magického čtyřúhelníku	34
Obrázek 4 Původní podoba Phillipsovy křivky	36

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vývoj obchodu se zbožím a službami (v % HDP)	74
Tabulka 2 Přímé zahraniční investice, čistý příliv (v mld., USD).....	76

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Vývoj inflace ČR.....	46
Graf 2 Celková nezaměstnanost ČR.....	48
Graf 3 Vývoj HDP ČR.....	49
Graf 4 Státní dluh ČR.....	51
Graf 5 Magický čtyřúhelník ČR.....	52
Graf 6 Vývoj inflace Spojeného království.....	54
Graf 7 Celková nezaměstnanost Spojeného království.....	55
Graf 8 Vývoj HDP Spojeného království.....	56
Graf 9 Státní dluh Spojeného království.....	57
Graf 10 Magický čtyřúhelník Spojeného království.....	58
Graf 11 Vývoj inflace Švýcarska.....	60
Graf 12 Celková nezaměstnanost Švýcarska.....	61
Graf 13 Vývoj HDP Švýcarska.....	62
Graf 14 Státní dluh Švýcarska.....	63
Graf 15 Magický čtyřúhelník Švýcarska.....	64
Graf 16 Vývoj inflace Řecka.....	66
Graf 17 Celková nezaměstnanost Řecka.....	67
Graf 18 Vývoj HDP Řecka.....	68
Graf 19 Státní dluh Řecka.....	70
Graf 20 Magický čtyřúhelník Řecka.....	71
Graf 21 Saldo běžného účtu platební bilance.....	73
Graf 22 Produktivita práce.....	77

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Data sloužící jako podklad pro grafy hodnotící ukazatel inflace (v %)

Příloha P II: Data sloužící jako podklad pro grafy hodnotící ukazatel nezaměstnanosti (v %)

Příloha P III: Data sloužící jako podklad pro grafy hodnotící ukazatel vývoje HDP (v %)

Příloha P IV: Data sloužící jako podklad pro grafy hodnotící ukazatel státního dluhu (v % k HDP)

Příloha P V: Data sloužící jako podklad pro graf hodnotící ukazatel salda běžného účtu platební bilance (v % HDP)

Příloha P VI: Data sloužící jako podklad pro graf hodnotící ukazatel produktivity práce (v % HDP)

Příloha P VII: Detailnější rozložení ke grafu č. 22 produktivity práce (v % HDP)

**PŘÍLOHA P I: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAFY
HODNOTÍCÍ UKAZATEL INFLACE (V %)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993	20,8	2,6	3,3	14,4
1994	10	2,2	0,9	10,9
1995	9	2,7	1,8	8,9
1996	8,8	2,9	0,8	8,2
1997	8,6	2,2	0,5	5,5
1998	10,7	1,8	0	4,8
1999	2,1	1,8	0,8	2,6
2000	3,8	1,2	1,6	3,2
2001	4,7	1,5	1	3,4
2002	1,9	1,5	0,6	3,6
2003	0,1	1,4	0,6	3,5
2004	2,8	1,4	0,8	2,9
2005	1,9	2,1	1,2	3,5
2006	2,5	2,5	1,1	3,2
2007	2,9	2,4	0,7	2,9
2008	6,4	3,5	2,4	4,2
2009	1	2	-0,5	1,2
2010	1,5	2,5	0,7	4,7
2011	1,9	3,9	0,2	3,3
2012	3,3	2,6	-0,7	1,5
2013	1,4	2,3	-0,2	-0,9
2014	0,3	1,5	0	-1,3
2015	0,3	0,4	-1,1	-1,7
2016	0,7	1	-0,4	-0,8
2017	2,5	2,6	0,5	1,1
2018	2,1	2,3	0,9	0,6
2019	2,8	1,7	0,4	0,3
2020	3,2	1	-0,7	-1,2
2021	3,8	2,5	0,6	1,2
2022	15,1	7,9	2,8	9,6

**PŘÍLOHA P II: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAFY
HODNOTÍCÍ UKAZATEL NEZAMĚSTNANOSTI (V %)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993	4,3	10,3	3,5	8,6
1994	4,3	9,7	3,6	8,9
1995	4,0	8,7	3,1	9,1
1996	3,9	8,2	3,7	9,7
1997	4,3	7,1	4,1	9,6
1998	5,9	6,2	3,6	10,8
1999	8,5	6,0	3,0	11,8
2000	8,8	5,6	2,7	11,2
2001	8,0	4,7	2,5	10,5
2002	7,0	5,0	2,9	10,0
2003	7,5	4,8	4,1	9,4
2004	8,2	4,6	4,3	10,3
2005	7,9	4,8	4,4	10,0
2006	7,2	5,3	4,0	9,0
2007	5,3	5,3	3,6	8,4
2008	4,4	5,6	3,4	7,8
2009	6,7	7,5	4,1	9,6
2010	7,3	7,8	4,8	12,7
2011	6,7	8,0	4,4	17,9
2012	7,0	7,9	4,5	24,4
2013	7,0	7,5	4,8	27,5
2014	6,1	6,1	4,8	26,5
2015	5,0	5,3	4,8	24,9
2016	4,0	4,8	4,9	23,5
2017	2,9	4,3	4,8	21,5
2018	2,2	4,0	4,7	19,3
2019	2,0	3,7	4,4	17,3
2020	2,5	4,5	4,8	16,3
2021	2,8	4,8	5,1	14,7
2022	2,4	3,6	4,2	12,2

**PŘÍLOHA P III: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAFY
HODNOTÍCÍ UKAZATEL VÝVOJE HDP (V %)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993	0,1	2,5	-0,1	-1,6
1994	2,9	3,8	1,3	2
1995	6,5	2,5	0,5	2,1
1996	4,3	1,9	0,5	2,9
1997	-0,5	4,5	2,3	4,5
1998	-0,4	3,2	3	3,9
1999	1,4	3	1,7	3,1
2000	4	4,1	4	3,9
2001	3	2,2	1,6	4,1
2002	1,6	1,8	-0,1	3,9
2003	3,6	3,1	0	5,8
2004	4,8	2,3	2,7	5,1
2005	6,6	2,7	2,7	0,6
2006	6,8	2,2	4,1	5,7
2007	5,6	2,6	3,9	3,3
2008	2,7	-0,2	2,8	-0,3
2009	-4,7	-4,5	-2,3	-4,3
2010	2,4	2,4	3,2	-5,5
2011	1,8	1,1	1,8	-10,1
2012	-0,8	1,4	1,2	-7,1
2013	0	1,8	1,8	-2,5
2014	2,3	3,2	2,3	0,5
2015	5,4	2,4	1,6	-0,2
2016	2,5	2,2	2,1	-0,5
2017	5,2	2,4	1,4	1,1
2018	3,2	1,7	2,9	1,7
2019	3	1,6	1,1	1,9
2020	-5,5	-11	-2,4	-9
2021	3,6	7,6	4,2	8,4
2022	2,5	4,1	2,1	5,9

**PŘÍLOHA P IV: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAFY
HODNOTÍCÍ UKAZATEL STÁTNÍHO DLUHU (V % K HDP)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993				
1994				
1995	18,1	53,4		97,8
1996	16,7	52,4		99,0
1997	17,0	52,1		103,5
1998	17,9	53,1		102,1
1999	23,7	47,9	54,5	103,0
2000	24,3	49,4	53,9	112,6
2001	28,3	46,7	52,0	116,3
2002	30,6	49,6	58,0	117,5
2003	33,3	48,7	57,0	111,0
2004	32,9	51,9	58,3	115,3
2005	32,4	52,2	55,7	116,9
2006	32,0	51,4	49,5	115,5
2007	30,6	53,2	45,9	113,0
2008	33,0	50,1	45,8	117,6
2009	39,7	78,7	44,3	135,5
2010	44,1	89,2	43,0	130,4
2011	47,0	103,2	43,2	113,6
2012	56,2	107,4	43,7	167,1
2013	56,0	103,3	43,0	181,4
2014	54,8	113,3	42,9	183,1
2015	51,7	112,6	42,9	184,2
2016	47,4	119,6	41,6	188,9
2017	43,3	119,4	42,5	193,0
2018	40,1	116,0	40,3	199,3
2019	37,8	118,8	40,1	200,8
2020	47,0	151,2	43,9	236,8
2021	48,5	142,6	41,8	224,3
2022	48,1	103,6	38,5	191,5

**PŘÍLOHA P V: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAF
HODNOTÍCÍ UKAZATEL SALDA BĚŽNÉHO ÚČTU PLATEBNÍ
BILANCE (V % HDP)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993	1,1	-1,7	6,2	-0,7
1994	-1,7	-0,9	5,6	-0,1
1995	-2,3	-1	5,9	-2,1
1996	-6,1	-0,7	5,9	-3,1
1997	-5,8	-0,1	8,6	-3,4
1998	-2	-0,3	8,3	
1999	-2,2	-2,1	9,5	-5,1
2000	-4,4	-1,8	10,5	-7,5
2001	-4,8	-1,8	6,7	-6,9
2002	-5,2	-2	6,9	-6,2
2003	-5,8	-1,9	10,8	-6,3
2004	-3,7	-2,4	12,5	-5,6
2005	-2	-2	11,4	-7,3
2006	-2,6	-3,2	12,5	-10,8
2007	-4,7	-3,8	8,3	-14
2008	-1,9	-4	1,3	-14,4
2009	-2,3	-3,1	5,9	-10,8
2010	-3,5	-2,9	13	-10,2
2011	-2,2	-1,8	6,2	-10,1
2012	-1,5	-3,3	8,9	-2,6
2013	-0,5	-4,8	9,6	-2,1
2014	0,2	-5,1	6,9	-1,6
2015	0,4	-5,1	8,9	-0,8
2016	1,8	-5,5	7,3	-1,7
2017	1,4	-3,6	5,3	-1,8
2018	0,5	-4,1	5	-2,9
2019	0,4	-2,8	4,3	-1,5
2020	2	-3,2	0,3	-6,6
2021	-2,7	-1,5	8,8	-6,4
2022	-6	-4	10,1	-9,8

**PŘÍLOHA P VI: DATA SLOUŽÍCÍ JAKO PODKLAD PRO GRAF
HODNOTÍCÍ UKAZATEL PRODUKTIVITY PRÁCE (V % HDP)**

	ČR	SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ	ŠVÝCARSKO	ŘECKO
1993		3,6	0,9	-3,4
1994	2,8	2,4	0,7	1,8
1995	6,2	1,4	1,8	2,1
1996	3,9	1,0	2,1	3,5
1997	-0,3	2,7	3,0	5,0
1998	0,2	2,4	1,2	-0,5
1999	2,0	2,2	-0,4	3,2
2000	4,3	3,9	3,2	3,4
2001	7,7	1,0	2,3	4,1
2002	1,6	2,2	0,5	1,8
2003	5,2	2,7	-0,5	4,4
2004	4,2	1,3	0,6	3,0
2005	5,2	0,9	2,3	-2,8
2006	6,2	1,7	2,5	4,3
2007	4,2	1,4	1,9	2,6
2008	-0,3	0,1	1,0	-1,4
2009	-2,3	-2,4	-2,2	-2,6
2010	2,3	2,8	2,8	-0,9
2011	1,7	0,0	-0,6	-7,1
2012	0,4	-0,7	0,4	-5,2
2013	0,3	0,5	1,8	-2,3
2014	1,2	0,2	1,0	-0,6
2015	5,2	1,8	-0,7	3,6
2016	-0,4	-0,4	0,6	-4,1
2017	3,4	1,8	1,6	1,4
2018	1,4	0,5	2,3	-3,5
2019	2,7	0,5	0,6	2,0
2020	2,4	1,1	1,4	2,6
2021	0,4	-1,7	1,7	-1,4
2022	-1,1	0,8	0,5	0,3

PŘÍLOHA P VII: DETAILNĚJŠÍ ROZLOŽENÍ KE GRAFU Č. 22 PRODUKTIVITY PRÁCE (V % HDP)

